

ગુલદસ્તએ શરીઅત.

ચાને

શરીઅતકા ગુન્યા.

હીસા તીસરા

અબ્દુલકાદર નુરમોહમદ.

ભાવનગરી મોહલ્લા.

પોસ્ટ નંબર ૩,

બમ્બઈ.

પહેલીબાર તઆદાઃ ૧૦૦૦

૧૬૬.

અઝ તરફ

જનાબ શેઠ અબ્દુલ્લા અબ્દુલ રહેમાન

બમ્બઈ.

૧૩૩૫ હિજરી.

બી " અમરસિંહજી " પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ. અહમદાબાદમે.

પણન નુરખાન અમીરખાન વહીવે છાપી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૪૩૮ વર્ગિક

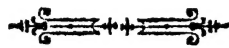
પુસ્તકનું નામ ગુલાદસ-તથે શિરમન

વિષય પૃ : ૨૪૨ ૪૬૮

ગુલદસ્તએ શરીઅત

હીસ્સા તીસરા.

ખીસમીલાહ હીરરહમાન નીરરહીમ.

સખ તારીફ અલ્લાહકે વારતે હય. ને હમેશાસે હય ઓર હમેશા રહેગા. ઉસકી હસ્તીકી બકા હય. બાકી સખ ફત્તા હય ઓર વો 'સખકા હકીકી માલીક હય ઓર સખ ચીઝે' ઉસીકી બનાઇ હુઇ હંય ઓર ઉસીકે સહારેપર ઠેરે હુવે હંય ઇસ લીએ વો ખાલીક ઓર માલીક હય. હર અયબ ઓર નુકસાનસે વો પાક હય સખપર વો કાદીર હય ઓર વો ગાલીબ હય. ઇસલીએ વો હકીમે મુતલક હય ઝમીનો આસમાનમે' ઉસકી મખલુક ઉસીકી પાકી ઓર તરબીહ ખયાન કર રહે હંય.

દરૂઝ ઓર સલામ ઉસકે રમુલે મકયુલ હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તુશ (સ.) પર હોજીઓ કે છનકે હદીસોંકા ખજાના ઇસ કંદર હય કે છરસે મુસ્તહેદોં ઇમામોંને દીનકા ફહમ હાંસીલ કીયા. રહમત હોજીઓ ઉનપર ખુદાકી કે ઉનોને હમારે લીયે (ફિકાહ) કે મસાએલકે' કે ખજાને કે ખજાને જમા કીએ. ઓર દરૂઝ ઓર સલામ ઉનકે આલ ઓર અસહાબપર હોજીઓ કે છન્હોંને "કુરઆન" ઓર "હદીસ" કે ઇસ્મકા બંદાર છતના ચાહીયે ઉરસેબી ઝખાલ બડી ખુબીક સાથ મોહકકેકિનકા પહોંચાયા.

ખાહ ઇસકે ફકીર હકીર ખાદેમુલ ઇસલામ મુનશી અબદુલકાદર ખીન મુરમોહમ્મદ મુસલમાન બાઇઓંકી ખીઝમતમે' અર્જી ગુઝાર હય કે ખુદાએ પાકકે હઝાર હઝાર શુક હય કે ઉસને અપને કરમ વ રઝવસે ગુલદસ્તે શરીઅતકા તીસરા હીસ્સા મુજ નાચીઝકે હાથસે પુરા કરવાયા. યે ઉસકા બરા એહશાન હય ઇસલીએ ઉમેદ રખતા હું કે અલ્લાહ તઆલા ઇસ નુસખેકા કયુલ આમ કરે ઓર મેરા ગુનાહનો બચેનેકા વસીલા હો ઓર ઇસ ખીઝમતકા ખુદાએ તઆલા કયુલ રખે. આમીન. વ સલવાલો આજા ખેરે. બલકેહી વ સૈયદના મોહમ્મદી'વ (સ.) અલયહે વ આલેહી વ અસલામેહી અજગઇન બે રહમતેકા મા અર-હમર રાહેમીન.

ખાહ હમ્દ સલાત કે અર્જી યે હય કે યે તીસરા હીસ્સા ગુલદસ્તે શરીઅતકા છસમે' ખયાન હુકમતસે તઅલ્લુક હય ઓર યે બી અમસા તઅલ્લુક હય છરસે કોઇ રફ અશ્વર ખાલી નહીં. છોટીસે છોટી હુકમત અલલે ગૈત હંય માને "અહમે અયાલ" બે હર રફ

બજારકે સાથ લગે હવે હંય જબકે ઇન્કે હુકુમે ગાંધીજી રહેગા તો કચુંકર ઇન્સાફ ઓર ગેરઈન્સાફમેં તમીઝ કર સકેગા. ઇસલીયે સહોબતકે ઓર મહોબતકે પહેલે “હકુંકલ ઇબાદ” જનના જરૂર હય યાને જન્હોંકે હકસે વાકીફ હોના ઝરૂરી હય ઇસલીયે કુરઆન પાકમેં મોમીનોંકા કાફેરાંકી સોહબતસે દુર રહેનેકા હુકમ આયા હય. તરબુમા. (જીસને ખુદા ઓર રોઝ કયામતપર ઇમાન લાયા ખુદાકે દુક્મનોંસે દોસ્તી ન રખેગા. - સુ. ૩.)

ઇસ આયતસે સમજા ગયા કે કુદાર અપસે હકતલફ (હકકે ઉપાનેવાલે) હંય કે ખુદા તઆલા અપને મુબલિસ જન્હોંકા ઉન્કે આદતસે જગ્યાંકે લીએ સોહબતસે બાઝ રહેનેકા શરીહન હુકમ ફરમાતા હય ઓર ચેહી અલામત ઇમાન હય. ઇસે સમજા ગયા કે અદલ એક સીફતે મહમુદ હય જીસે હક વ નાહક પેહચાના જતા હય જયસાકે દુસરી જગા ઇરશાદ હય. તરબુમા. (તહકીફ અદલાહો તઆલા હુકમ કરના હય તુમકો સાથ અદલ ઓર એહસાનકા. સુ. ૩.) માલુમ હુવા કે અદલકા ખરતાવ અપસા આમ હય કે જનવરોંકે સાથબી ઇનસાફસે ખરતનેસે રહમતે ખુદા શામેલ હાલ હોતી હય ઇસલીએ હદીસ શરીફમેં બેઇનસાશી કરનેવાલે તુજબરપર લાનત આઇ હય જીસેકો મોહતકર કહેતે હંય યાને ગદલા જમા કરનેવાલા ઓર ગીરાનીકી રાહ દેખનેવાલા. અપસા મોહતકર મલઉન હય. હુજુર (સ.) ફરમાતે હંય કે જીસને ચાલીસ દીન અનાજકો રખ હોય તો ગીરાનીકે વક્ત બેચે અગર સાત અનાજ ખેરાત કર દેગા તો બી ઉરકા કશારા અદા નહોગા ઓર ખુદા ઉરસે બેઝાર હય. ઇસે માલુમ હુવા કે જન્હોંકે હુકુમકા અદા કરના નેહાયત ઝરૂરી હય ઓર દુન્યામેં ઇનસાનકી પેદાયશમેં ગર્જ ચેહી હય કે એક દુસરેકે સાથ ઇન્સાફ વ એહસાનકે અપની ઝીન્દગીમા આરામતા કરે.

જેસાહી દુસરી આયતોંમેં અપને જન્હોંકા નાહક માલ ખાનેસે જે સરાસર ખુલમ હય મના ફરમાતાહય તરબુમા (અય ઇમાનવાલા ન ખાઓ માલ એક દુસરેકા નાહક સુ. નીસા ૨. ૫) યાને ખાતેલ તૌરપર શરીઅતકે ખીલાફ જયસા ખીઆનત, સુદ, જીવા, ચોરાં યા ફસેદ મામલેકે સાથ યા જીહી કસમ ખાકર યા ખાતેલ દાવેકે સાથ ગરઝ નાહક તસરરફ કીસીકે માલમેં ન કરો. યે ગઝબે ખુદાકા બાઇસ હય મગર યે કે હો તસરરફકા સબબ સોદાગરી નોકરી, ખેતી, મજદુરી ઇસતૌરકી કમાઇ જે રઝામંદીએ પરવદગારસે હય ખુશી ઓર રઝામંદીસે તુમમેંસે જે કોઇ મામલા કરનેવાલા હો યે હલાલ તૈયબ હય ઓર ચેહી મકસદે અરલી હય જીસે લીએ હમારે સરદાર સાલામને બડી કોશીસ કરી હય ઓર આપકે તાબેદારોંને બી ચેહી સીફત ચેહી અવસાફ હાસેલ કરનેકે લીએ બડી કોશીસ કરી હે વ્હાંતકે કે અમીરલ મોમેનીન હઝરત ઉમર (૨) કે ઝમાનેમેં કાફેરાંસે લુટકા માલ મીલા જીસમેં મીસ્ક થા. મીસ્કબરે હાથ આપકી બીબીકી દામનીમેં લગ ગએ જીસે વો ખુશબોદાર હો ગઇ લેકીન આપને ઉમ્મ દામનીકો ઇસ કદર ઘોયાકે ખુશબો બીદુલ ઉડ ગઇ કયુંકે વો મીસ્ક ખાસ અપના માલ નહાંથા. ઇસે માલુમ હુવાકે આપકે અસહાબ ઓર ખાદેમુલ ઇસલામ કીસકદર ડરને થે કે ગુનાહ સગીરાસે બી પરહેઝ કરતે થે.

ઇસી ઇન્સાફ યાને અમાનત અદા કરને ઓર ઇન્સાફસે ચલનેકી દુસરી આયતોંમેં સી નાકીડ આઇ હય તરબુમા (અદા કરો અમાનતોં ઉન્કે ગાર્ગંકે સુ. નીસા ૩. ૮)

હરકે આગે ઇરશાદ હય તરજુમા (જળ તુમ હુકમ કીયા આહો ઇરમીઆન લોગોંકે તો હુકમ કરો સાથ અદલકે તલકીક અદલ કયા ઉમ્દા ચીઝ હય કે સાથ ઉસ ચીઝકે નસીહત કરતા હય યાને અગાનતેં અદા કરના ઔર, અદલકે સાથ હુકમ કરના. અદલાહ હય સુન્ને-વાલા ઔર દેખનેવાલા. (સુ. નીસા ૨. ૮) યહાં એક હીકાયત કુરઆની લીખી જતી હય. એક યહુદી ઔર એક મુનાશિક જો ઝાહેરમેં મુસલમાન થા ઇન દોનુંકે ઇરમીઆન ઝગડા વાકેઅ હુવા. ઝગડેકે શયસલેકે લીએ ઉનેં એક હાકમકી હાજત હુધ. યહુદી તો ઉસ મુનાશિકકો મહકમે નયુવતકી તરફ ખીચતા થા કયુંકે વો દાવેમેં સમ્યા થા ઔર મુનાશિકકો કાબ ખીન અશરફકી તરફ રગળતથી કે વો યહુદીયોંકા સરદાર થા ઔર રીશવત તેસે સમ્યેકો જુઠા ઔર જુઠેકો સમ્યા કરતા થા. મુનાશિકકી ગેહી ગરજથી કે રીશવત દે કર અપના મુકદ્દમા સુધાર જું લેકીન યહુદી ઉસ મુનાશિકકો કસાં કસાં હુઝુર (સ.) કે શયસલેકી તરફ લેહી ગયા. હુઝુરને યહુદીકો સમ્યા કીયા. જળ મહકમે નયુવતસે ખાહેર નીકલે તો મુનાશિક યહુદીકા દામનગીર હુવા કે આપકે હુકમસે રાજી નહીં. હું ગલ હઝરત ઉમર (૨.) કે પાસ કે તલકીક સાની કરેં. યહુદી ઇસખાતપર બી રાજી હુવા ગરજ દોનું હઝરત ઉમર શરફ (૨.) કે ઘર પર ગએ ઔર યહુદીને અપના દાવા ઔર રસુલ (સ.) કા હુકમ ખયાન કીયા. હઝરત ઉમર (૨.) ને મુનાશિકસે પુછા કે યહુદી જો ખયાન કરતા હય વાકઇ હય મુનાશિકને તલકીક કી કે હાં કયફીઅત હીક હય મગર મેં ઇસ હુકમસે રાજી નહીં હું ઔર આપકે હુકમપર મુજે ઇતેદાક હય. હઝરત ઉમર (૨.) ને ફરમાયા કે તુમ દોનુંં યહીં ડેરે રહો જળ તક મેં તરસે ખાહેર આવુંં ઔર રાત્રીસે તુમ દોનુંંમેં શયસલા કરડુંં. વો દોનુંં ડેરે રહો. હઝરત ઉમર (૨.) તલવાર લેકર ઘરમેં આએ ઔર મુનાશિકકા સર કાઢકર સહરામેં ફેંક દીયા ઔર ફરમાયા કે જો અયસે કાઝીકે હુકમસે રાજી નહો ઉસે અયસી સજા દેના ચાહીએ ઉસી દીન હઝરત રસુલે ખુદા (સ.) ને હઝરત ઉમર (૨.) કો શરફકા લકખ દીયા ઔર યે અયત નાઝીલ હુધ. તરજુમા (કયા નહી. દેખા તુને ઔર નઝર નહીં કી તરફ ઉન લોગોં કે જો ઇમાન લાએ હય સાથ ઉસ ચીઝપર જો નાઝીલ કી ગઇ તુજ પર ઔર સાથ ઉરકે જો તુજસે પેહલે ભેજી ગઇ હય અખ્યાઓંકી કીતાબોમેંસે શીર ચાહતે હય આવજુદ ઉરકે કે ઇમાનકા દાવા રખતે હય યે કે મુનાશિકા કરેં—યાને તરકીક સાની કરેં—તરફ કાબ ખીન અશરફકે જો નેહાયત તાગી ઔર ખાગી થા. હાલાં કે ઇમાનકા દાવા કરનેવાલે મામુર યે ઔર સળ મુકદ્દલખી મામુર હય સાથ દમખાતકે કે નગીરવીહા હોં સાથ હુકમ તાગુત કે ઔર ચાહતા હય શયતાન મેં કે ઝુમરાહ કરડે ઉનેં જો તાગુતકી તરફ માખેલ ઔર રાગીળ હય ઝુમરાહી દુરકે હરગીઝ ઉરસે રાહો રાસ્તકી તરફ રાખી કર ન સંકે) ક્રીયહા ઇસ આવત કરીમાસે ઝાલીમ વ મઝહુમકો મોઝ કરનેકી કીમકદર ગુનગએશ હે કે અયસે શખ્સકા ઇમાન મુકામો મહેલ તખ્મજજુખમે હે કે દાવા ઇમાનકા ઔર ઇનસાફ વ અદલ જો સીફતે મહમુદા ઔર ખુદાકે નઝદીક પસંદીદા હે ઉરસે જળકે ઉસ મુનાશિકને નફરત ઝાહેર કી ઔર ઝુલમ જુઠકી તલાસમેં યહુદીકે સાથ નીકલા જો સરાસર ઝુમરાહ કામ હે લેકીન ઇસ મુકામમેં યહુદીહકપર થા ઔર મુનાશિક નાહક ઇસ્લીએ વો અપની નાહકકી સજાકો પહોંચા જરૂરી મઝમત ઇસ આવત

કરીમામે' તાકમામત મુસલમાનોંકી ઝખાનો પર જરી રહેગી જે અયસે આદીશ મુનસીફ હાકમકો છોડ કર ઉસ ઝાલીમ તાગુતકી તરફ મુકદમા લે જના ચાહા. અરસોસ હઝાર અફસોસ હે અયસે શખ્મપર જરકી મોત ગુમરાહીપર હુધ ઝોર ઉસ યહુદી પર શાખાશ હે કે જરને બાવજુદ મુખાલેફતકે હમારે સયદે સાલારકી તરફ મુકદમા રજુ કીયા. શાહેદ ઇસ હકપરસ્તીકી વજહમે ઇમલામ કમુલ કરનેકી તોફીફ અતા હો તો કમ્લ તઅબજુત નહી. ઇસ્મે સાખીત હુવા કે અદલ ઝોર ઇનસાફ ખુદાકો બહોત પીયારા હે ઝોર ચેહી હુકમત હે જે ઇસ રીસાયેકી ગરઝ હે.

કુરઆન પાકમે' ઇરશાદ હે, તરજુમા (દીનમે' કામ જખર નહી હે હીદાયત ઝોર ગુમરાહી વાજે હો ચુટ્ટી સો જે શખ્મ શેતાન યાને શેતાની કામોકા મુનકર હુવા ઝોર અલ્લાહપર ઇમાન લે આયા તો ઉસ્ને અયસા મઝખુત કલ પકડા જે ટુટનેવાલા નહીં ઝોર અલ્લાહ સુનતા જનતા હય. (સુ. બકર ૩. ૩૪) ફાયદા ઇસ આયત કરીમામે' ઇનસાફકી ચેહી તાકીદ હય કે ગુમરાહીકે રાસ્તેકો છોડકર રાહેરાસ્ત ઇખત્યાર કરે. જરકે લીયે માખુદ ગવાહી દેતા હય કે ઉસ્ને અયસી મઝખુત રસીકો પકડા હય કે વો ટુટનેવાલી નહીં. ઇસ્મે એક મુઝહા ઝોર ખુશખબરી બી હય કે ઉસ્કા ખાતમા ખીલખેર હોનેકી એક નીશાની હય. ચે બહોત બડી ન્યામત હય ઝોર આયત કે અખીર મે' અલ્લાહ સુનતા ઝોર જનતા હય ઇસ્મે ચે મુરાદ હય કે સુનતા હય ઉસ્કા કોલ ઝોર ઉસ્કી મુરાદ ઝોર ઉસ્કી ઇસ્તેજા જે રાહે રાસ્તપર હય ઝોર જનતા હય ઉસ્કી નીયત ઝોર ઉસ્કે ઇખાદાત ઝોર હરએક અમલ જનતા હય ઇસ્લીએ કે ઉસ્કો એસા ઇનઆમ વ ઇકરામ દે કે વો ખુશ હો જાવે ઝોર દોનું જહાનમે' ઉરફા મદદગાર રહે ઝોર અયસાહી કુરઆન પાકમે' મોમીન રાસ્ત બાઝકી મદદ વ હીમાયતકા વાયદા કીયા હય. તરજુમા (અલ્લાહ કામ બનાવેવાલા હય ઇમાનવાલોંકા (સુ. ૩.) ચે સીફત અદલ હય જરકા કે ખુદા મદદગાર હય. યહાં એક નકલ લીખી જાતી હય કે ખુઝરગાન સલશ કીસકદર ખોદ રખતે ચે હક્કો નાહકમે' ઉન્કી જાંચ ઇસકદર થી કે બાવજુદ બહોત બડા નશા હોનેકે બી થોડેસે શુભેમે' અસલ ઝોર નશા દોનું ખેરાત કર દીયા.

એક ખુઝર્ગ સોદાગરને અપને વકીલકે સાથ બસરેકો અનાજ ભેજ તો ઉસ્કો ખેચે. જખ વકીલ વહાં જ પહોંચા અનાજ બહોત અરઝાં થા. વકીલને એક હક્કતા સખર કરકે દુગને મોલકો ખેચા ઝોર નામા લીખા કે મે'ને અયસા કામ કીયા. ઉસ ખુઝર્ગને જવાબ લીખા કે અય અઝીઝ હમકો ચોગહી નકા કાશી થા. દીનકા મલામતીકે માથ ચે મુના સિખ ન થા કે તું હમારે દીનકા બહોત મુનફેઅતકે ઇવજમે' તખાદ કર દે. ચે બડી તકસીર તુજમે દો ગમ અખ ચાહીએ કે સારા માલ ખેરાત કર દે તો ઉસ્કા કશારા હો શીર બી ઉસ્કી સુખીસે બચના હમારા દુશવાર હય કયું કે અનાજકા બંદ રખનાં ઝોર લોગોંકી ઝીઝાઝો રાકના તો લોગ મે'હગા ખરીદ કરે અયસી નીયત સરાસર જુલમ હય ઝોર જુલમકી જગા દોઝખ હય. બસ અયસી ખાતોમે' ઇનસાફ કરના ઝોર હીરસો હવસકા દોડના ચેહી અદલ હય ઇસી બાઇસ દુવને અદલકે બારેમે' ઝોર લાલચ ઝોર

તમાકો છોડને કે લીએ કુરઆન પાઠમેં ઇરશાદ હય. તરજુમા (એર જે અપની જીજી
લાલચસે બચ ગયા વો લોગ નિજત પા એંગે. સુ. મોહમ્મદ ૩. ૧) એર સોનાગર કો
ચાહીએ કે માલકા અયબ ખરીદારસે પોશીદા ન કરે એર શીલ હકીકત જે જી હય
સખ કેહ દેવે અગર છુપાવેગા દગાખાઝ હોગા એર ઝાલીમ ગુનેહગાર હોગા એર કડેકા
ઉપરકા પલ્લુ બતાવેગા અંધેરી જગામેં તો કપડા અચ્ચા નહર આવે એર જીતે એર
મોઝેકા તલ્લા જે બેહતર હો બતાવેગા ઝાલીમ એર દગાખાઝ હોગા કયું કે હુઝર (સ)
એક બેપારીકે અનાજકે અંબારમેં હાથ ડાલે. ઉરકે અંદર નમીથી. ફરમાને લગે. ચે
કયા હય ? બોલા બીગે હુવે ગઈ હય. ફરમાએ કયું ઉરકો જીલ નહી કીયા જે ! બેપારમેં
હમસે દગા કરે વો હમસે નહીં (મન ગરમતા શલયસા મીના) એર અયસી હી હીકા-
નતેં સહાબોસે બી આઇ હય ચુતાચે એક શખ્સને ઉંટ તીનસો દીરહમકો બેચા ઉરકે
પાઉમે કુચ્ચ અયબ આ વાસલા ખીન અરકા (૨.) જે હુઝર (સ.) કે સહાબાસે ચે
વોઠાં પર હાઝર ચે. જબ ચે ખાત માલુમ હુધ ખરીદારકે પીછે ગએ એર બોલે ઇસ્કે
પાઉમે અયબ હય. ખરીદારને શીર આકર તીનસો દીરહમ વાપસ લે લીયા. બેચનેવાલેને
કહા કયું ઇસ બચમેં તુને ખલલ કીયા ! સહાખીને ફરમાયા હઝરત (સં) સે મેં ને
સુના હું કે કોઇ શખ્સ કુચ્ચ ચીજ બેચા એર ઉરકા અયબ પોશીદા રખા તો ચે હલાક
નહીં. દુસરા શખ્સ જે જનતા હો અગર ન કહે તો ચે બી દુસ્ત નહીં એર હઝરત
(સં) હમસે બચઅતલી હય તાહંગ મુસલમાનોંકી નસીહત એર શરકતસે ન
જીરે, તો ઇસ ખાતકા છુપાના નસીહત કે બરખીલાદ હય. જબ અયસા મામલા કરતા
દુશવાર હય એર બડી મહેનતકા કામ હય તો દો ચીઝસે ઉરમેં આસાની હોગી. એકતો
ચે કે અયબદાર માલ ન ખરીદે અગર ખરીદ ચુકા હય તો બાહેર કરનેકા ઇરાદા રખે
અગર ઉરકો દગાએ હય તો આપ દુસારકો ન હો એર સમજે કે મેરા ટોટા હુતા હમરે
પર ન ડાલતા ચાહે કયું કે જબ આપ દગાખાઝપર લાનત કરતા હય તો દુસરેકી
લાનતમેં આપ ન પડે એર યકીન જાને કે રોઝી, દગા ફરેબસે જીયાદા ન હોગી બલકે
માલકી બરકત જતી રહેગી એર જે ચીઝ ચૈયારીસે રફતા રફતા હાંસલ હુધ હો એક
બારગી અયસા હાદેસા હોગા કે સખ તમાહ હો જાએગા એર ફીર મુઝલમાં ગરબતપર
રહે. અયસી હી નકલ ઇસ કીસમકી આઇ હય વો ચે હય.

એક શખ્સ દુધમેં પાની મીલાકે બેચતા થા. અમાનક નદીકા પાની બડે ઝોરસે
આયા ઔર ઉસકી ગાયકો ગહા લે ગયા. ઉસકા લટકા અપને વાલીદમે કેહને લગા બાવા જાન
ચે વો પાની હય જે હમદુધમેં મીલાને રહે ! વોહી સમલાખ બનકર દગારી ગાયકો લે ગયા
હુઝર (સ.) ફરમાતે હંચ જબ મોઆમલાતમેં ખીઆનતકા દખલ હોતા હય તો બરકત
બાકી નહીં રહેતી બરકતકે ચે માને હંચ કે એક શખ્સકે પાસ મોલ માન હય એર ઉરસે
નફા હાંસલ હોતા હય બહોત લોગોંકો ઉરમેં રાહત હય એર બહોત બલાઇ ઉરસે
ઝાહેર હોતી હય. એર એક શખ્સ હય જીરકે પાસ માલ બહોત હો એર દુન્યા વ આખે
રતકી ખરાબીકા સબબ હો એર કુચ્ચ નફા ઉરસે ન મીલે તો ઇસમેં એર ઉસમેં બહોત
ફર્ક હય. જસ આઢમીકો ચાહીચે કે બરકત તલબ કરે ન ઝીયાદતી. એર બરકત અમાનત-
દારીમેં હય બલકે બોહતાયતબી અમાનતદારીમેં હય કયુંકે જે શખ્સ અમાનતદારીસે

મુશતહર હોતા હય સખ લોગ ઉસ્સે મોઆમલા કરતે હંય. ઉસ્કો ખડા નફા મીલતા હય
 ઝોર ને ખીઆનતસે મશહુર હોતા હય સખ ઉસ્સે હઝર કરતે હંય. દુસરી ખાત ચેબી
 સમજ લેવે કે ઉસકી ઉમર સો બરસસે જીયાદા નહોગી. ઝોર આખેરતકી મુક્ત ખેઈન્ટેહા
 હય તો કાંસ તૌરસે રવા રખેગા કે માલકી તરફકે વાસ્તે ઇસ દુન્યાએ ચંદ રોઝાકે લીએ
 ઉમર અબદીકો તખાહ કરે. પસ હમેશાં ઇન નસીહતોંકા દીલમે ખીયાલ રખે તા અધ-
 ચારી ઝોર ઠગાખાઝી ઉસ્કે દીલમે જયગીર નહો. ઝોર રસુલ (સ.) ફરમાએ હંય કે ખલા
 યક લાએલાહા ઇલલાહકી હીમાયત મેં હંય. અલ્લાહકે ગુસ્સસે જખતક દુન્યાકો દીનપર
 ફવકીયત ન દે વગર ન ઉસ વખતે કલેમા કેહનેવાલેકો ખુદાએ તઆલા ફરમાતા હય
 તું જુઠ ખોલતા હય, રાસ્ત નહીં કેહતા ઝોર જીસ તરાહ ખયમે ઠગાખાઝી ન કરના ફર્જ
 હય તમામ પેશામેંબી ફર્જ હય ઝોર કામમેં ધોખા દેના હરામ હય (કી. સ.) ઇમામ
 અહમદ હમ્મલ (ર.) સે લોગોંને ખુદા કે કપડેકો રટ્ટુ કરના કયસા હય ! ફરમાયા દુરસ્ત
 નહીં મગર જખ કપડેકો પહેનને વાસ્તે રટ્ટુ કરે ન ખેચનેકી ખાતર ઝોર ને ઠગાનેકી
 રટ્ટુ કરેગા આસી હોગા ઝોર ઉસકી ઉજરત હરામ હય.

ઝોર ચેબી યાદ રખના ચાહીએ કે વઝનમેં ઠગા ન કરે બરાબર તોલે હકતઆલાને
 ફરમાયા હય. (કમતોલને વાલોંપર અશસોસ કે જખ ઝોરોંસે તોલ કર લે તો પુરા ઝોર
 જખ ઉન્કો માપ યા તોલ કર દેતો કમ દે કયા ઉન લોગોકો ખ્યાલ નહીં કે વો ઉઠેગે
 ઉસ ખડે દીનકો જીસ દીન સખ લોગ રખીલ આલમીનકે સામને ખડે હોંગે (સુ. તતીશ
 હ. સ.) ઝોર આયેરીનકા ચે દસ્તુર થા કે જે કુચ્છ કીસીસે લેતે તો નીમ હખ્ખા કમ
 કર લેતે ઝોર જખ દેતે તો નીમ હખ્ખા જીયાદા દેતે ઝોર ખોલતે કે ચે આધા હખ્ખા
 હમારે ઝોર દોઝખકે ફરમાન પરદા હય કયુંકે ઉન્હેં ઇસ ખાતકા ખીદહી થા કે પુરા
 નહીં તોલ સકતે ઝોર ખોલતે વો શખ્સ અહમક હય જે બેદસ્તકો જીસકી વુમખત
 આસમાન ઝોર ઝમીનકે બરાબર હય. નીમ હખખેકે ઇવઝમે ખેચે ઝોર વોલી અહમક
 હય જે નીમ હખખેકે વારતે ખુદાકો વયલસે યાને ખુખીકો બરાબીસે બદલ કરે. જખ
 હઝરત (સ.) કુચ્છ ખરીદ કરતે તો યું ફરમાતે કે કીમતકે માફક તોલ ઝોર જુકતા
 તોલ. ખુઝલ (ર.) ને અપને ખેટકો દેખાકે એક દીનાર તોલતા હય તા કીસી કો
 દેવે ઝોર વો મેલ જે ઉસ્કે નકશમેં થા. પાક કરતાથા ખોલા અપ લડકે તેરા ચે અમલ
 દો હજ ઝોર દો ઉમરેરો બેહતર હય ઝોર અઝરગાને પેશીન કહેને હય ચે દો તોલવાલા
 આદમી જે એક તોલસે ખુદ લેતા હય ઝોર દુસરેમે લોગોંકો દેતા હય સારે ફાસેકોરો
 બદતર હય ઝોર જે બઝાઝકે કુપય ખેવતા હે જખ મોલ લેતા હય તો કપડેકો દીલા
 દોડતા હય ઝોર જખ ખેવતા હય તો કપડેકો ખીચતા હય ઇન્હીમેં દાખલ હોગા
 ઝોર જે કરસાખ એક હડી ગોસ્તકે સાથ તોલે જે ઉસ્કી આદત નહીં ઇન્હીમેં
 દાખલ હોગા. ઝોર જે અતાજ ખેચા ઝોર ઉસ્મેં મીટી હય આદતસે જીયાદા ઉસ્કાબી
 ચેહી હુકમ હય. ચે સખ હરામ હય બલકે સખ મોઆમલોંમે ખલાયકકે સાથ ઇન્સાફ
 કરતા વાજબ હય કયુંકે અગર કીસી એકકો કુચ્છ ખાત ખોલી વયસી ખાત સુન્નેસે
 ખુદ રાઝી નહો તો ઉસ્ને દેને ઝોર લેનેમેં ફરક કીયા હોગા. ઇસ મેઅસિયતસે ઉસ વકત
 ગ્લાહી હોગી કે કીસી ગીઝમે અપને તખ્ દીની આધરપર ગ્રીકીયત ન દેવે. કીસી મામ-

લેખે' યે બાત બહોત દુશ્વાર હય. ઇસી વારતે અદલાદ તઆલાને ફરમાયા હય (યાને કોઇ અયસા નહીં જીસે દોઝબપર ગુઝરના ન પડે લેકીન જો શખ્સ સુતતકી હો જલ્દ ઉરસે નીજાત પાએગા (કી. સ. બા ૨ પા ૭૭) યે તમામ ખોદકા એહવાલ જો આખેરતમે' બચનેકે લીએ ખુશુર્ગાને દીન લીખ ચુકે હં'ય યે સારી ખુખીએ' ઇતસાદ્દ ઓર અદલકી હં'ય.

ઇતસાદ્દ વ અદલ માઅખુદકા અયસા ખ્યારા હય કે મૈયતકા માલ તક્સીમ કરનેવા- લેકી તાકીદ હોતી હય કે બહોત એહતેયાજસે તક્સીમ કરે' ઓર બચે' જુલ્મ ઝીયાદતીસે કે જુલ્મકા એક પૈસા મીસાલ આગકે હય. જો બહે બહે દેરકો જલા દેવે, તરજુમા (ઓર ચાહીયે કે વો લોગ યાને બાટનેવાલે ખુદાસે ડરે' યે ખ્યાલ કરકે અગર વો અપની નની નની ઓલાદ પીછે છોડકર મરે' તો ઉપર ઉન્કો તરસ આવે. પણ અદલાહસે ડરના ચાહીએ ઓર બલી બાત કહેના ચાહીએ. જો લોગ યતીમોંકા માલ જુલ્મસે ખાને હં'ય વો તો અપને પેટામે' આગ ભર રહે હં'ય ઓર અનકરીબ દોઝબકી બડકતી આગમે' ડાલે જાએંગે. (યુ. નીસા ૩. ૧. હ. સ.) ફાયદા ઇસ આયતસેબી માલુમ હુવા કે અદલ સીફતે મહમુદ હય ઓર જુલ્મ આદતે મઝમુમ હય ઓર બહોત ખુરી હય ઓર ઇસી આયત કરીમાકે દુસરે રકુમે' વારેસોંકે બયાનમે' ત્રીન જગાપર વારસા લેનેકે વારતે હુકમ હય. બાદ વસીયત ઓર દૈનકે. ઇસમેંબી સહી તાકીદ હય કે કર્જ ઓર વસીયત કે બાદ વારેસોંકા હક હય અવલ કર્જ અદા કરના ચાહીએ કર્જકે હોતે હુવે વારેસોંકા હક નહીં. મૈયતકા કર્જ અદા કરનેકે પેહલે વારીસ અગર વીરસા તક્સીમ કર લેવે' તો ગૈરકા હક ઇઆનેકા ગુનાહ હોગા. ઓર યેહી ચોરી હય ઓર બાદ કર્જકે તેહાઇ હીસ્સેમે' વસીયત દુર-સ્ત'હય વોબો વારેસોંકે સીવાય દુસરોંકે લીએ. વારેસોંકે લીએ વસીયત દુરસ્ત નહીં' યા તેહાઇ હીસ્સેસે ઝીયાદા હો તો વોબી દુરસ્ત નહીં' લેકીન તમામ વારીસ અગર મૈયતકી વસીયત કા કમુલ રખે' તો અવબતા દુરસ્ત હય ઓર યે દુરસ્ત હોના ગોયા વારેસોંકી ઇનાયત હય કે વો અપના હક છોડકર વસીયતકા કમુલ રખે' અગર વો કમુલ ન કરતે તો ઉસપર અમલ નહોતા ઓર ફુરઆન પાકમે' વારેસોંકા હક (વસીયત ઓર દૈનકે બાદ હય) ઇસ્સેબી માલુમ હુવા કે ગયરકા હક જલ્દ અદા કરના યેહી માખુદકો પસંદ હય ઇસલીએ વારેસોંકા બાદમે' કહા. ઇસ્સે યે માલુમ હોતા હય કે કયન યાને ગયરકા લીયા હુવા મુબલગ (નગદ) યા કોઇ ચીઝકે બદલે ઉસપર દૈન ચડા હુવા હય. ઉસે અદા કરનેમે' વારેસોંકા ગિરાં ગુઝરતા નહીં' અયસા તો કોઇ એક હરામ તલબ હોગા જો વીરસા લેને તયાર હો જાવે ઓર મૈયતકા દૈન અદા કરનેકા બહાને દુહે ઓર યેહી જુલ્મ હય (ફરાએજ) ઓર દુસરી આયત ઇસી સુરે શરીફમે' હય. તરજુમા (મરહોંકા માં બાપ ઓર કરાબતયોંકે તરકમેંસે હીસ્સા હય ઓર ઓરનોંકા બી માં બાપ ઓર કરાબતવાલોંકે તરકમેંસે હીસ્સા હય. ખવાહ યોડા હો યા બહોત હીસ્સા મોઅયન મીલેગા હ. સ.) યહાં એક નાદર બાત લીખીજાતી હય વો યે હય કે જબ કોઈ મરતા હય તો ઉરકી ધરવાલી બીબી તમામ મીલકત અપને કબજેમે' કર લેતી હય ઓર ઉસ મૈયત કે નન્ને નન્ને બચ્ચે હોતે હુવે વો બીબી અપની દીલી ખવાહેશકે મુવાફિક ખરચ કરતી હય યાને શરીયાત કે ખીલાફ. મૈયતકે પીછે ખેરાત

દુન્યાવી રસમકે સુવારકે કામકે તવંગરોકા ખાના ખીલાતી હય જે સખ વારેસોંકા માલ જીરમે' કંઈ વારેસ સરીકે હય ઉન્કે અગર ઇજાત વે માલમે' તસરરક કરતી હય જે બી અલ્લાહકી હકકો તોડના હય ઉરસે જે ન સમજનાકે વે બેવાહી ગુનેહગાર હોતી હય બલકે જાન યુજકર ખાનેવાલે બી ગુનેહગાર હોતે હય ઇસ્લીએ અયસી બેવાઓંકા લાજીમ હય કે જે ખેરાત કરતી હો યા શરીઅતકે કાયદેકે મુતાબેક કીસીકા ખાના ખીલાના હો તો અપનેહી હીસ્સેમે'સે ખરચ કરે. યતીમે'કે હીસ્સેમે'સે તો જે ઉન્કી ખાસ હાજતે જરૂરી ખાના યા કપડા ઉરકે સી.વાય કુચ્છ ખરચ નહીં કર સકતો જયસા' ઇરશાદ હય કુરઆન પાકમે'. તરજુમા (ઝોર યતીમે'કા આઝગા લીયા કરે યહાં તક કે જખ નીકાહકી ઉમરકા પહોંચે યાને બાલીગ હોં શીર અગર ઉન્મે કુચ્છ શાયસ્તગી દેખોતો શીર ઉન્કો ઉન્કે માલ હવાલે કરેદો ઝોર ઉન્કે માલ ધુગુલ ખરચીસે ઝોર ઇસ જલદીસે કે જે બડે ન હો જાએ. ખા ન જાએ ઝોર જે સરપરસ્ત ગતી હો તો બીલકુલ બચા રહે ઝોર જે ફકીર હો તો ઇન્સાફકે સાથ ખાએ કે જખ તુમ ઉન્કે માલ ઉન્કે હવાલે કરો તો ઉન્પર ગવાહ ઠેરા હો ઝોર ખુદા હીસાબકે લીએ કાશી હય સુ. નીસા ૩. ૧ હ. સ.)

અલ્લાહને વારેસોંકે લીએ જીરકા જીસકદર હીસ્સા ઠેરાયા હય ઉન્કી ખુશી ઝોર હીકમત વેહી જાનતા હય બાવજુદ ઇન્સાની ઇજાકે ઇન હીસ્સોમે' જે કુચ્છ હીકમત ઝોર ખુશી મોહકકેકીનને અપની કાપીસસે જહેર કી હય ઇસમે'સે' ફક્ત લડકાંયોં કી નીસબત કુચ્છ લીખા જાતા હય. ખાજ લોગોંકા કેહના હય કે ઝોલાદ સખ બરાબર હય લડકી હો યા લરકા તો લડકીયોંકા હીસ્સા કમદેનેમે' કયા હીકમત હય બાવજુદ ઇસ્કે લરકી પરદેકી બેદનેવાલી ઉન્મે' અકલકી કમી જીરસે મોઆમલાતમે' ઠગાઇ જાતી હંય ઇસ્લીએ ઇન્કા હીસ્સા લડકોંસે ઝયાદ નહીં તો બરાબર તો ચાહીએ ઇસ્કા જવાબ જે હંય કે લડકીકા ખરચ કમ હય ઝોર ઉસ્કા જાતી ખરચ સખ ઉસ્કે મરદકે જીરમે' હય. ઝોર જીરકા ખરચ જીયાદ ઉસ્કો માલકી હાજતબી જીયાદ દોતી હય ઇસ્લીએ ઉસ્કો દુ ગના હીસ્સા દેના અકલકે મુવાફીક હય અલાવા ઇસ્કે મરદકી અકલ ઝોરતોસે' બડ ચડકે હય ઝોર બદની તાકતબી જીયાદ હય ઝોર ઝોહદે માર્નાં કાઝી ઝોર ઇમામ બન્નેકી લીયાકત રખતે હંય ઝોર ઉસ્કી શાહેદી દો ઝોરતોંકે બરાબર હોતી હય લેકીન ઝોરતોંમે' જે લેયાકત નહીં કયુ'કે દો ઝોરતોંકી ગવાહી એક મદકે બરાબર હોતી હય. ઇસ્લીએ મરદોંકા ઇનઆમ મીલના ગાહીએ ઝોર એક ખાત જે હય કે ઝોરતોંમે' બાવજુદ અકલ કમ હોનેકે શહવત કે બડકાનેવાલી હોતી હંય યાને ઉન્મે' શહવત જીયાદ હોતી હય ઝોર અયસી હાલતમે' અગર ઉન્હે' હીસ્સા જીયાદ મીલતા તો ફસાદ બદ જાતા ગોયા બાગપર તેલ પડ જાતા ઇસ્લીએ શરીઅતને ઇન્કા આધાહી હીસ્સા મુનાસીબ સમજ. અલાવા ઇસ્કે મદ અકલમદ હોનેકે ઉસ્કો દુન્યામે' નંકનામી ખરચ કરનેકે મોંકે મીલતે હંય કયુ'કે વે બાહેર લોગોમે' બેદને ઉઠનેવાલા હય ઇસ સખબસે વે બેવા ઝોર યતી-મે'કી બખરગીરીબી કર શકેગા ઝોર બન્નેકે હુકકો ઝોરતોંકી બનીસ્બત જીયાદ પેહચા-નેગા ઇસ્મે' વે જીયાદ હીસ્સેકા સુરતહક દુવા ઝોર તફરીરે કબીરમે' હય કે કીસીને હઝ-રત જખર સાદેક (૨)સે હિસ્સેકે બાબતમે' ખુદા તો આપને કહાકે હવ્વા (અ)ને ગઉંકી એક મુઠ્ઠી ઉઠાકર ખાઇ. ઝોર એક મુઠ્ઠી છુપાકર રખી એક મુઠ્ઠી લેકર આદમ (અ.)

કો હવાલે કીયા જળ ખીખીને દો હીરસે આપને લીએ ઓર એક હિરસા આદમ (અ.)કે લીએ નીકાલા તો અલ્લાહને ઇસ મોઆમલેકો ફીરાકર મર્દકે લીએ દો હીરસે ઓર ઓર તોકે લીએ એક હીરસા કામ કીયા. ઓર યે બી રાગજ હય કે અરજરનાનકે ખુત પરસ્તને જેટી ઓર બહેનકા હીરસા ઇસકદર તરક કર દીયાયા કે ખીલકુલ દેતેહી નયે ઓર ઇમાઇ જેટીયેકો ખેરેકે બરાગર ગીનતયે. યે દેનું ઇશરાતો તફરીતકા રાસ્તા ઇસ્લામને છોડકર ખીગરી રાહકો ઇખતેયાર કીયા હય યે નેદાયન ઇન્સાફ હય ઉરસેઃઝીયાલ અલ્લાહી જનનેચાલા હય ઓર ઉમ્મકો હીકમત :ખુખીસે બરી હય. યહાંસે હમ અપને અઝીઝેકો આદ દીવાતે હંય કે હમ ઉમીદવાર રહગને ગફાર હંય ઓર અયસી ખુત પરસ્તોકી આદને હમમે અખતક રાએજ હંય ઓર હમ ઇસીમે ગીદકતાર હંય યે કીસ્કદર ગફલત વ ખેપરવાઇ હય કે આખુદ ઇન નસીદનેકે તફરીગે તફરીરમે હમ સુનતેહી રેહતે હંય. કોઈ કામ હીમમતમે અપની કામકી બચાઇકે લીએ નહીં કરતે ઓર અયસી શરમનાક આદન કોઇ નીચસે નીચ આદગીવી નહીં કરતા કયુંકે હમ છુટેરો ઓર ચોરો ઓર ડાકું ઓકો પુરા સમજતે હંય ઓર ખુદ જેટીયો ખેહનો ઓર યતીમે મોહતામેકા માલ ખાજવે ઓર ફીર ઉરકા કુચ્છ અરસોસહી નહીં ઇસ્કા નતીજ અન્કરીખ નઝર આ જાએગા કયુંકે ખુદાએપાક ફરમાના હય. તરખુમા (ઓર જે કોઇ ખાજ ન આવે યાને પુરાઇએસે તો વોહી ગલીમ હય સુ. હજરાત ૩ ૨ હ. સ.)

જનના માંહીએ કે હર ઇનસાનકી કરાખત ઓર મોહખાત ઓર ફઝલતકા લગાઉ જીસકદર કે માંગાપ ઓર મોગાહ ઓર ખીખીયેકે સાથ હય ઓર કીરીકે સાથ ઇતના નહીં જલકે માંગાપકી હુકમત અપને આલાદપર અયસી સખત હય કે ઇનસે અગર ખુતબી હોજાએ તો બદલા ન લીઆ જાએ. ફત્તા તઅલ્લુક હોને હુવે અગર દીની લેયાકત ઇનમે નહો અકાએદ ઓર આમાન ઇન્કે પુરે હેં તો ઇન્કી રીફાકતસે દુર રેહનેકે લીયે કુરઆન કરીમમે તાકીદ આઇ હય. તરખુમા (અયઇમાનવાતો ન પકડો અપને આપેકો ઓર લાઇએકો રફાક અગર વો અઝીઝ રખે) ઇમાનમે કુફરકો અગર તુમમેમે કોઇ રીફાકત કે સો વોહી લોગ હંય જુનેદગાર (યાને ગલીમ) દુસરી બહેબી અયમી હી તાકીદ હય. તરખુમા (તું કદ અગર તુમાંગે ખાપ ઓર જેટે ઓર લાઇ એગર ઓરતે ઓર ખાદરી માલ જે ઓર કમાએ હય ઓર સોદાગરી જાહે બાંદ હોનેમે ઇરતે હો. ઓર હવેલીઆં જં પસંદ રખતે હો. તુમકો અઝીઝ હંય અલ્લાહસે ઓર ઉરકે રસુલસે ઓર લડનેમે ઉરકો રાહસે તો રાહ દોંગા જાખતક અલ્લાહ બેજે હુકમ અપના ઓર અલ્લાહ રાહ નહીં દેતા નાફરમાન લોગેકો. સુ તોખા ૩. ૩ હ. સ.) ફત્ત દોનું આયતમે ઇખરત લેનેકા મુકામ હર ઝીન્દા દીનેકો ખખુખી મીલ સકતા હય. અલ્લા તો અયમા ગેહરા તઅલ્લુક એક કલમ છોડનેકી તાકીદ ઓર વખલ ઉરકી યે કે કુફર ઓર ઇસ્લામમે ઇસકદર દુરી હય જીસકદર મશરીક ઓર મગરીયમે કે જીસકદર મશરીક કો જાને તો મગરીયમે દુર હોજાવે ઓર મગરીયકો જાવે તો મશરીકસે દુર હોજાવે. ઇસલીએ ખાવખુદ ઇતના ગેહરા તઅલ્લુક હોનેકી અલ્લાહ તઆલા કતાઅ તઅલ્લુક કરને કા હુકમ ફરમાતા હય તો ઇસે માલુમ હુવા કે હર શખ્સકો લાઝીમ હય કે મોહખાત કરને કે પહેલે હર શખ્સ કો જાઅ લેવે. થોડીસી ચીઝબી ઇમાન વ ઇસ્લામ કે ખીલાર હો તો ઉરસે વો આદત

છુટાવે અગર મુમકીન નહોતો તર્ક મોહબળત લાગીમ હય ઝોર ચેહી હુકમ હય હકીમ
 શરીરમે'બી (અલહુખ્ખો લીલ્લાહે વલ ખુમ્મો લીલ્લાહે.) યાને મોહબળત ઝોર અદાવત
 અલ્લાહહી કે વાસ્તે ચાહીએ. ઝોર દુસરી હદીશશરીફમે' (મન અલહુખ્ખો લીલ્લાહે વ
 અખમ્મો લીલ્લાહે વ આતા લીલ્લાહે વ મન આ લીલ્લાહે ફકદીસ તકમકીલ ઇમાન.)
 યાને જરને ચાહા ફીરીકી અલ્લાહકે વારને ઝોર ખજાબી હુવા અલ્લાહકે વાસ્તે ઝોર દીયાબી
 અલ્લાહકે વારને ઝોર ન દીયાબી અલ્લાહકે વારને પસ ઉમને અપના ઇમાન કામીલ કરલીયા
 યહાં ગૌરકા મુકામ હય કે ઇમાનકો કામીલ કરગે લીએ કીતલી ચીએ હમ જે હમારે
 સરદાર વ સાગર રરમાને હય કે તુમ અયસ વ અશરતમે' ઇમાનકો પ્રસંગોશ ન કરે
 ખાલ બચ્ચોસે મોહબળત ખીખીસે ઉરુશ માલો મનાલકી રગબત બલકે કાઇ મુકામ દેહ
 શત વ નફરત વહાંબી ઇમાનમે' કામ લે સકતે હો. લેકીન યહાં કુવ્વતે અલ્લાહકી હાજત
 હય. ઝોર વો ઇલમસે' પેદા હોતી હવ. હસલીએ ફરમાને રહમાન હય. તરજુમા (પસ
 જરકો ચાહે અલ્લાહકે રહ દે. જોલહે રકા સીના હુકમખરદારોકો (સુ. ઇનઆમ ૩. ૧૫)
 શાયદા હસ આયત કરીમાંમે'બી ચેહી જતાયા ગયા હય. કે હમ જખ ફીરી શખ્સકો
 હીદાયત કરના ચાહતે હય તો ઉરકા સીના કુશ'દા કરતે હય. ઇસસે' મુરદબી હદમ હય.
 યાને ઉરકે સીનેમે' હદમ ભર દેતે હય. ચેહી ઇન્સાફ હય જે ઇસ રીસાલેકી ગર્જ હય.
 અખ બરઅકસ દરકે ઝુન્મ હય. જે ખીલાફે અલ્લાહ હય. જરક સખખ અઝીઝેકે ખુન હુવે
 બચ્ચે યતીમ હુવે શોગ ઘરસે જેઘર હુવે મુશ્કીસ વ લાચાર ભટકતે ભટકને મર ગએ ચે
 સાચ નતીજા જહાલત વ ઇન્સાફસે' બેખબર રહે'શ હય. જરકા વખાલ ઝાંઝોકે સર રહે ગયા.
 જનના ચાહીરે કે ઝુલમ કયરી આદતે ખબીસા હય જરકી મઝમ્મતમે' રરમાન હય
 તરજુમા (ઇનસાન હલ્લાક હો (યાને કાશીર) કયસા નાશુકરા હય વો દેખતા નહીં કે
 ખુદને ઉસે કીસ ચીઝસે જનાયા. જોકે ખુદસે' ઉસે' પેદા કરદીયા. ફીર ઉરકે તમામ
 આઝમેકે અંદાઝેપર રખ્ખે. ફીર હીદાયતકી રાહ ઉરકે લીચે આસાન કરદી. ફીર ઉસે
 દુન્યાસે ઉદાલીયા. ફીર કયરમે' રખ દીયા. ફીર જખ આવેગા ઉસે ઉદા નીકાલેગા.)
 દરેકી આયાતમે' દુસરી જગા ઇમાનકો ઇન્સાનપર ઇજઝાગ લાયા ગયા હય. તરજુમા
 (ઝોર વો જે'ઇન્સાફ ઇન્સાનકો અપને ગાલીડાં પેદગાનાહી નહીં ઝોર હુકમે' હકકો
 અદા કીયાહી નહીં ઝોર વખાએ જોલહે મીસાક પસે પુરત કે'ક દીયા-ઇન્સાનને વો
 પુરાહી નહીં કીયા. જે ખુદને ઉસે ફરમાયા સો ચાહીએ કે ઇન્સાન અપની જોરાકહીકી
 તરફ નીગાહ કરે કે હમને આરગાનસે હરખ અરત માંહ બરસાયા. ફીર અગીનકો મુનામેજ
 તૌર પર ઘાડા ફીર ઉરમે' અનાજ ઉગાયા ઝોર અંશુર ઝોર તરકારી ઝોર અયતુન
 ઝોર ખજુરે' ઝોર ધીન કે જાગ ઝોર મેવાદાર ચારા પેદા કીયા. તુમારે ઝોર તુમારે
 જોપાયોંકે શાયદા ઉદાનેકો સુ. અખરા. હ. સ.) ઇન આયતોમે' હમકા બકી ઇતેલા
 હય પેહલે તો ન્યામતે વજુદ જે ઉરકા જસમ હય ઉરપર નીગાહ કરનેકા હુકમ
 ફરમાયા હય કે અય ઇન્સાન દેખતો સહી કે તું કીસ ચીઝસે જનાયા ગયા હય. કે
 અયસા પ્રસંગોશ હય ! જેક નાકસ ખુદસે' જનાયા ગયા હય. જોયા કીચડસે મોતી બના,
 પથ્થરસે અવાહેર બના, અગર હમ બદનકે ખીલકતકી તશરીહ કરે' જયસા કે કુવ્વતે
 શુનવાઇ, કુવ્વતે ખીનાઇ, ઝોર કુવ્વતે જોયાઇ, ઇરકે સીના જે શુમાર ન્યામતે જે ખુદ
 રખાલ આલમીનને ઇન્સાનકો અતા કી હય વો કીરી ફકદનમે' કાગી ન હો સકે

धरतीये हरमाने रहमान हय. तरबुमा (अगर तुम न्यामतो खुदा जीना आहो तो न जीन सकोजे) असमत ठरही न्यामतो मेहीसाय हय धरतीये ज'हेका पुरेपुरी भरतेला हय के अगर धन नसीहतोका दुन्याके लहु लहयमे छोड देगा तो याद रभके तेरी ये जीन्दगी की धमारत ओक दीन दुट नजोगी ओर तेरी सुकृतत कगर होगी ओर शीर तुं हुजुरीओ परवरडेगार खुदाया नजोगा ओर तुज्जे हरे हरे न्यामत नताकर पुछा नजोगा के तुं जाओ दुन्यासे क्या लाया. वहां सीवाय धन के ओर कुच्छ मत न पडेगा.

अज हम सोचो के क्या हुये वो हाकमे अहरे दवित छुन्के पास थे हाकमे ओर हाथी ओर धस्तगल छुन्के पशोपस पलटने बलती थी ओर हस्त करवता अभीन छुन्के ओर अमल थी ओर प्यानपर छुन्के अपसी अपसी न्यामतो युनी नतीथी के छुन्की इहरीस्त बीजना आहो तो थक नजो. ओर गुनगहन याने जियासे अमल तनपर सज रहता था ओर ओर शरमा थे हाकरो लोड़ी ओर गुलाम ओर सेकडे रफते थे रस्के कगर ओर जगल ये तो छुन्की अपसी अशरतकी हाकत हय छतर ओर हुयोसे रफते थे दीमागको मोत्तर जीस्तर आराम के सीवाय गोरीये ओर यटाछपर नींद न आतीथी. छुन्के छुस्म नाहुकपर भप्पणीका गुजर न था ओर हरे घड़ी हरे पल छुन्के सरोपर मोरछन नसी नतीथी लेकीन छुस घड़ी अजलने आकर कुयका नकारा जगया तो साथ छुन्के हाथ मीठ न गज (छद्मा अमल) मे असो तनहा गोरगे पतन कीया. ओर मोती गदेव हीरा गदेव शीशा गदेव सग यहीं रह गया. वो जहन जे हमेशा गुस्स वीया जाताथा ओर छतर व सायुनसे घीया जाताथा वो जहन कीडों ओर गडोडोकी मोराक हो गया. यस लीये दुखवार रडे के हय अजलकी शमशीर हमेशा सर पर नांगी घरी हुध ओर देवता रडे के कीस वक्त हग पर ठरका वार होता हय.—

सोच गाईव क्या हुये हाकमे अहरे दवित पास थे छुन्के हाकरो छिट हाथी धस्तगल. जज अजलने आके नकारा जगया कुयका साथ छुन्के कुच्छ न दुन्यासे गया छद्मा अमल. मे असो तनहा पडे नकर अपेरी गोरगे मोरकर मोती गदेव हीरा गदेव शीशा गदेव गोस्त देन्हा आ लीया कीडों गडोडोने तमाम हाडीयां छतनी जहनकी थी गज भीटो'गे गील जज क्यामत मे खुदा पुछेगा अय ज'हे मेरे जाग दुन्यसे मुन्ने दीजलाओ क्या लाओ हो रख मत न आयेगा कीसी से बी जवाय छस आतका हरे कीसीका होश भारे जोध के नये नीकल हरे तरह भयदान भदशरमे ठे शोरा शीमां हुजम हो आय गाईवो दुन्या था रनेका भदल

તુમ વ્હાં રોને કે બદલે ખેલતે હંસતે રહે
ખવાખે ગફલતમે રહે વ્હાં તક કે આ પહોંચી અજા
ભાગતે થે જખકે સુતતે થે તુમ આવાજે અઝાં
દોડ જાતે થે જહાં બજતાથા મીરદંગો તબલ
હય ગુજરના મીરશે બકડે ઉસ પુલસે અય મુસ્લીમ અગર
યાદ સે રખ કે યહાં ગાફિલ ન રેહના એક પલ.

યે નઝમ ઝોર નસર એક સાં નસીહત કર રહી હય કે આદમી અપને આખેરત
કે કામોમેં ચુસ્ત ચાલાક રહે ઝોર કુબતે અદલસે કામ લે ઝોર હમેશા આખેરત કે
લીએ તૈયાર રહે.

ઇસી ગરઝ કે લીએ રસુલ અકરમ (સં) ને મુસલમાનોકો ઝીયારત અહલે
કુબુર કરને કે લીએ તાકીદ ફરમાએ હય હદીસ પુરયદા મેં આયા હય કે
રસુલ (સં) સહાબા કો યે દુઆ સીખાતે થે કે જખ કબર પર જાવેં યે કહેવેં
(અસ્સલામો અલયકુમ અહલદ દીયારે મીનલ મોમેનીન વલ મુરતેમીન વ ઇન્ના
ઇન્શા અલ્લાહો બેકુમુલાહે કુન નસ અલલા હો લના વ લ કુમુલ આરિયાહ.)
(રવા હો મુસ્લીમ) દુસરી હદીસમેં ઇખતે અખ્યાસકા લખઝ યે હય કે ગુઝરે રસુલ
(સં) કુબુર મદીના મુન્વરપર શીર મુંહ તરફ કબરકે કરકે ફરમાયા કે (અસ્સલા
મો અલય કુમ યા અહલલ કુબુરે યગ ફિરલાહો લના વ લ કુમ અનતુમ સલફના
વ નહનો ખીલ અસરે. (રવા હો તીરમીઝી.) ઝોર એક હદીસ આએશાં (૨૦)
સે યે હય કે જખ મેરી ખારીકી રાત હોતી તો આખર શમકો હુજુર (સ.) તરફ
બકી કે જાતે ઝોર યે ફરમાતે (અસ્સલામો અલયકુમ દાર કરમન મોમેનીના વ.
આતા. કુમ માતુ અદુના ગદન મોઅજજેલુના વ ઇન્ના ઇન્શા અલ્લા હો બે
કુમુલ લાહેકુન અલ્લા હુમમફીરશે અહલીલ બકી ઇલ ગુર કદ.) ઝોર એક
હદીસ આએશાં (૨૦) મેં આયા હય ઝોર ઇસ હદીસ કે રાવી અખી હુરેરા (૨૦)
બી હય (કે જાન મોમીનકી ઉરકે કરઝમેં બી લગી રહેતી હય યહાં તક કે ઉરકા
કરઝ અદા કર દીયા જાએ. (રવા હો અદમદ વ તીરમીઝી) માલુમ હુવા કે કરઝદારી
મુજબ ગીરાં ખારી હય ઇસ લીએ દુસરી હદીસમેં આયા હય કે શહીદ કે સગ
ગુનાહ બખશે જાતે હય ગગર કરઝ યાને કરઝકા મોઆખેઝા ઉરકે ઝીમ્મે બાકી રહેતા
હય ઇસે યે સમજા ગયા કે ગરનેકે પેહલે બારે કરઝમેં સુખદ દોશ હો જાવો કયું કે
યે હકકુલ ઇબાદ અદમ હુકુકસે હય યાને સખત જવાબદારી હય જખ કરઝકી યે
ગત ઠેહરી તો ફીર વો માલ જો લુટ ગસોટ કર યા ચોરી યા ઝુલમ ગઝબસે લીયા
હય ઉરકા અજામ દેખીએ કયા હોગા । ઉપરકે ખ્યાતસે સમજા ગયા કે ઝીયારત કુબુર
વાસ્તે યાદ રખને મૌન ઝોર ગઝફરતે અપને ઝોર મૈયતકે લીએ હય તો મુસલમાનોકો
હર હરકતમેં માખુદો યાદ રખના ચાહીએ ઉસમાન (૨૦) કેહતે હય કે રસુલે
ખુદા (સ.) જખ દખન મૈયતસે શરેગ હોતે ઝરા દેર કબરપર ઠેહરતે ઝોર ફરમાતે તુમ
મગફેરત માંગો વાસ્તે અપને બાઇકે ઝોર ઉરકા સામેત રેહના ચાહો જવાબ મુનકીર
નકીરમેં કે ઇસ વખત ઉરમે સવાલ કીયા જાતા હય ઇમકો (અખુ દાઉદ) ને રીવાયત કીયા

હય (હાકીમ)ને સહી કહા હય. કાયદા જમ જે ખજાર આઈ કે જાહેર (ર.) વગયરા શહીદ હોમએ તો ફરમાયા અહલે જાહેરકે લીએ જાતા તૈયાર કરે કયુકે ઉન્કો ખજાર મૌતને ગમ કર રખ્યા હય (અખરજલુલ ખગસતા ઇલ્લન નખાઈ) માલુમ હુવા કે મુરદેકે ધર જાતા લેજતા દુસ્ત હય ઇસ્લીમે કે વો લોગ ઉસ્દીન તૈયારી તઆમકી નહીં કર સક્તે ઓર જે બી માલુમ હુવા કે મધયતકો જીસ ઇમાદત માલી બદનીકા સવાખ પહોંચાના હો બખુખી પહોંચ શકતા હય ઓર ઉસ્લે વો ખુશ હોતે હય ઓર જીન્દોકે હકમે દુઆ કરતે હય વો અમલ જે હય. ઉસ્કી તરફસે રોજા રખ્યે નમાઝ પડે તીલાવતે કુરઆન શરીર કરે કોઈ આગ યા જમીન યા જાએદાદ વકફ કર દે કુવા ખુદવા દે નહેર જારી કર દે દરખત લગા દે મરજુઃ બના દે કોઈ સદકા વ ખેરાત કરે દુઆએ મજહેર માગે જે સખ કામ દુસ્ત હય ઇસ્કા અજર મૈયત કો પહોંચતા હય જે સખ આખેરત કી નજનકે લીએ અસખાખ બતાએ મયે હય જે દુન્યા મેં રેહ કર કરતે કે કામ હય અખ જે બી જનના ચાહીએ કે દુન્યા કીસે કેહતે હય.

અય અજીઝ માલુમ કર કે દુન્યા રાહ દીનકી મનઝબોમેંસે એક મંજીઝ હય ઓર ઇરગાહે ઇલાહીકે મુસાફરોંકા એક રાસ્તા ઓર એક જાઝાર હય આરાસ્તા સદરામે લગાયા હુવા તો મુસાફર ઇસમેંસે અપના તોશા લે. દુન્યા વ આખેરત દો હાલતકો કેહતે હય વો હાલત જો મૌતકે આગે હય ઓર વઝહીક તર હય ઉસ્કો દુન્યા કેહતે હય ઓર વો જો મૌતકે બાદ હય ઉસ્કો આખેરત કેહતે હય ઓર મકસુદ દુન્યાસે તોશા આખેરત હય કયુકે આદમીકા ઇબતેલાએ ખીલકતમે સાદા ઓર નાકીસ પેદા કીયે હય ઓર જે લીયાકત રખના હય કે કમાલ હાંસેલ કરે ઓર સુરત મલકુતકો અપના નકશ દીઝ બનાવે તો શાયસ્તએ ઇરગાહે ઇલાહી હો યાને વહાં ખાત્યાખ હોકે જમાલ દઝરત ઇલાહીકા નજારા કરે ઉસ્કી મઆદનકા કમાલ ઇસીમેં હૈય ઉસ્કો ઇસી વાસ્તે પેદા કીયે હય જમતક અખ ન ખુલે દેખ ન સકેગા ઓર ઉસ જમાલકોં નહીં પાવેગા યેંખાત મારેફતસે હાંસેલ હોગી જમાલ ઇલાહીકે મારેફત કી કુન્જ અખતયખ સનઅત ઇલાહીકી મારફત હય. ઓર ઉસ રીકીતકી કુન્જ પેહલે જે હવાસ આદમી કે હય ઓર સીવાય ઇસ કાશીયકે જો પાની ઓર મીટીસે બના હય. હવાસકા વજુદ મુમકીન ન થા ઇસ્લીમે ઇસ આલમે જાક વ આખમે આયા તો યહાંસે તોશા લેવે ઓર ખુદાકી મારેફત હાંસેલ કરે. અપને નડસ ઓર સારે જહાનકી મારેફતસે જીસ્કો હવાસ ઇસ્ક કરતે હય જમતક જે હવાસ ઉસ્કે સાખ રહે ઓર ઉસ્કો અખખાર પહોંચાયા કરે કેહતે હય કે વો દુન્યામેં હય જમ ઇન હવાસકો રખાસત કરકે આખ અપની જાની સીરતોં કે સાથ રહા તો કેહતે હય કે આખેરતકી તરફ સીધારા તો દુન્યામેં આદમીકે રેહતેકા સખખ ગેહી હય કે જીસ કામકે લીએ આયા હય તો કામ કરે. કી. સ. ઇસીએ કુરઆન પાકમેં ફરમાયા હય, તરજુમા (ઓર જો કોઈ દુન્યામેં બદલા ચાહે હમ ઉસ્મેંસે ઉસ્કો દે દેતે હય ઓર જો કોઈ સવાખ આખેરત ચાહે ઉસ્કો હમ વહાં દેગે ઓર એહસા માનતેવાલોંકો હમ અન્કરીય સવાખ અતા ફરમાએગે સુ. આલે ઇમરાન ૩. ૧૫ હ. સ.) કાયદા દીનકે રયલાને ઓર લોગોંકો નખતકે તરીકે બતાવેકા સવાખ હોતું જહાનમેં મીલતા હય જે અયરી કાશીમ હય જીસ્કી કદર ખોલત કી જાએગી યહાં એક વઝત બતાયા ગયા

हय के धंस अन्दाजसे काम किया जग्ये के शुरूसे लोग मुझमें न ठहरने और अपने हीलपरनी गीरां न शुरू नयसाके कुरगाने पाकमे घरशाह हय तरजुभा (न रम अपना हाथ जंघा अपनी गरदनके साथ और न जोकहे उसको नीरा जोलना क्षीर न जोह रहे धलजाम आया हारा. सु. जनी घरराधं ३. उ ह. स.) धंस आयत करीमाकी शान नजुल ये हय के एक मुसलमान जोरतने एक यहुदी जोरतसे ये दावा किया के महम्मद रसुलीद्वारा (स.) मुसा कलीमुद्वारासे जीयादा सप्ती हंय और हजरत मुसाफी सप्तावत ये था के जे बीज उनके पास हाजर होती और कोछ सवाल करता तो उसे हे देते सवाल रह न करते या नरम और शरीर जवाज देकर साजेलको राजी कर देते गरज ये आत आजमानेके लीजे उसने अपनी लउकीछो हजरत (स.) की भीजमतमे लेज. वो लउको आछ और ये आत जमानपर लाछ के या रसुलीद्वारा (स.) मेरी मां आपसे एक पेराहन मांगती हय. आपने कहा अज्जा जग्ये होगा तो देगे तुं क्षीर आना थोड़ी देरके बाद वो लउकी क्षीर आछ और गोली के या रसुलीद्वारा (स.) मेरी मां वो पेराहन मांगती हय के जे आपके जसमपर हय पस हजरत (स.) हुजरे शरीफमे तशरीफ लेगये और जंसम गुजारक परसे पेराहन उतार दीया और जुह जाते शरीफ व्यसेही गेठे रहे और हजरत भीलाव (र.)ने अजान कही सहाया नमाजको जमा हुये और आपका छन्तेजार करने लगे और हाव ये था के जेपेराहन आप नमाजको न आ सकते थे उसवक्त उपरकी आपत नाजील हुछ. न. का.) हाथका जंघ करना कीनाया हय जुजब और धमसाकसे और भीलकुव कुशादा करता ध्यारत हय जपशीससे याने धसराय न करो के शुरूसे घर मांदा और मोहताज कीजे नज्जे हकतआवा राणावनकी रीश्तमे जेअतिहासका हुकम दरमाता हय उसके होतुं तरफेसे के एक भीस्सत दुसरी प्रजुव परबीसे बना दरमाता हय. उपर जहांतके हुन्याका जमान हुवा उसमे आगावे सावेहादी दाशीस करना हठेअतिहासको नीगाह रणत उसके लीजे वो माज्युवका ठेसया हुवा छान्याम हांसेल हो और और ये कुवते आदलपर मोकुह हय.

अय अजीज मालुम कर के जगतक हुन्यामे आदगी हो बीजपर नीगाह न रणेगा मनजसे महमुदको न पोंदजेगा एक ये के दीवको अमनाजे हलाकतसे जयावे और उसकी गीजा हारीव करे. दुसरी हानजत ये के तनको मोहवेकानसे जयावे और उसकी गीजा हारीव करे दीवकी गीजा मुहाकी गारेहत हय और मोहज्जत हय. और दीवकी हलाकतका सज्ज ये के भा सेवा अद्वाराकी हस्तीमे हुवा और तनकी अजरगीरी दीवके वास्ते आहीजे कयुंके तन भरनेवाला हय और दीव रहनेवाला हय और तन दीवके आगमे हाज्जे उंटकासा हय हज्जे रास्तेमे के शतर हाज्जे आतर हय न हाज्जे शतरके लीजे अजरजे हाज्जे लाजीम हय के हाजेको पहोंजे तक चारे और पानीसे जंटकी अजरगीरी करे पर ये अजरगीरी अकबर अजरत आहीजे अजर सारा हीन आराहने और उसके संवारनेमे रहेगा काखेसे भीछटनके हलकाक होगा. धरी तराह अजर आदमी सारा हीन अदनकी अजरगीरीमे रहेगा ता उसकी कुवत हांसील करे और अमनाजे हलाकतसे उसे जयावे नहींतो अपनी सम्पत्तसे महरम रहेगा. और तनकी हानजत हुन्यामे तीन बीजे हंय पुरश-पोशस और मुकन याने आना कपडा औरधर पस तनके लीजे आदगीको हुन्यामे धन तीन

સીવા ઓર કુચ નહીં બલકે દુન્યાકે ઉચ્ચ યેહી હંચ ઓર દીલકી ગીઝા મારફત
 બધાહી હય જસકર જીયાદા હો બેહતર હોગી ઓર તનકી ગીઝા તઆમ હય યેબી હસે
 જીયાદા હોગા માર લાગેગા પર હકતઆલા શબહતકો આદમીકે સાથ ઇસ વારતે લગાયા
 તાકે ખાના ઓર કપડા ઓર મુસકન માંગે તો બદન ને ઉરકો મરકમ હય હલ્લાક નહો
 ઓર ખીલક ઇસ શબહતકી ઇસ ઢગસે લુછ કે આપને હલપર ન ઠેરે બલકે જીયાદા તલખી
 કરે ઓર અકલકો પેન કીયા તો શબહતકો ઉસકી હલપર રખમે ઓર પયગમ્બરોંની મારે
 ફતસે શરીઆતકો લેખ તો ઉરકી હલે બતકાને લેકીન ઇસ શબહતકો પેદા પેદા કીયા.
 તીફલીમે કયુકે ઇસકી હાજત થી. ઓર અકલકો ઉરકે પાદ પેદા કીયા પર શબહત અવ
 -લહીસે જગા લેકે ગાલીબ લુપ હય ઓર અકલ ઓર શરીઆતકે માથ ને ઉરકે પાદ
 હુવે હંચ સરકશી કરતી હય તો આઝમી કુવત ઓર પારચે ઓર મસકનકી તલાશમે
 શમોરોઝ મશાયુલ રહકે આપને તઈ લુપ જાવે. યે નહીં જનતા કે કુવત જતમા ઓર
 મસકન કાલેકો દરકાર હુવા ઓર ખુદ ઇસ આલમમે કીસ વારતે આયા ઓર દીલકી
 ગીઝાકો ને ઝદે આગેરત હય ભુલ ગયા મંત્ર બયાનસે તુને દુન્યાકી હકીકત ઓર આશન
 ઓર દુન્યારો ને ગર્જ હય ખુબ સમજ ઓર ઇસીકો ઇનસાફ કેહતે હંચ (કી.સ. ૩૩)

અય અઝીઝ મલુમ કરકે ઇન તમામ કામોકો અંજમ દેનેકે લીયે દીલેરી વ સામેત
 કદમીકી હાજત હય દીલેરીસે સામેત કદમી વ ઇસતીકલાલ પેદા હોતા હય ઇસતિકલાલકે
 વરીયેસે મુશકીમે આપાન હોતી હંચ જસ કામકો આદમી શરૂ કરતા હય ઉરકો તમામ
 કરકે છોડતા હય ઓર ચેલી દીલેરી હય ઇન્સાનકો બડે બડે કામકો
 હોસલા દીલ્લાતી હય ઓર કામ્યાબીકી રાહ સુખતી હય, દીલેરી
 વે ચીઝ હય જન આદમીકો આદના દરજેસે આજ્ઞા ફતએકો
 પોંદઆતી હય. દશમનોકે હુમલોં ઝલેમોકે ખુશમ ઓર શરીરોંજી શરાયતસે બચાતી હય.
 દીલેરીસે ઇનસાન આપને નફે આપને હક ઓર આપની ઇજ્જત વ હુરમતકી હીકમત કરતા
 હય, ઓર ઇસી કુવતસે ફિરાર વ તદમ્મલ પેદા હોતા હય. જો આદમીકો મુસીબતોપર
 ગાલીબ વ ફતાહમંદ બના દેતા હય. શાહેદ તુમને દેખાહો કે ઇનજનકે નીચે આગ જલાતે
 હય જરસે બાપ બનતી હય. લાગકી રાફ ધામસે બા કાયદા હરકત પેદા હોતી હય. ઇસ
 હરકતસે બડે બડે કામનિકલતે હય. ઇસી તરેહ હકકો ના હકકી કુવત જરસે આદલ કેહતે
 હય ઉરકોબી અકલકે દબાવસે આપને કાયુમે રખતેસે ખુબીકી હરકતે પેદા હોતી હય.
 ઓર યેહી શખસ આદીલ વ ગુનસીફ કેહલાતા હય. ઓર યેહી રહમતકે કામેલ હોતા હય.
 જનના આહીંગે કે, જગા ગુરસા દરસે જીયાદા બહતા હય તો અકલ સલામત નહીં
 રેહતી. ઓર અંજમકી રીકર ઓર નેક વ બદકી તમીઝ ઉઠ જતી હય. ઇસ જોશમે વે
 અયરની નામઅકુલ હરકતે કરે ખેડતા હય કે ગુરસા ફર હોનેકે પાદ ઉરકો ખુદ નવામત
 હોતી હય. બહલા ઓર ઇતેકામકો ખૌફ દીલ પર છા જતા હય. અયરે આદમીસે દોસ્ત
 વ આશના નફરત કરને લગતે હય દશમન ઉરકી બેહુકીપર હસતે ઓર ખુશી હોતે
 હય. ઇરલીયે અદલાહ તઆલાકો ફરમાન હય. તરવુમા (અદલાહ તુમે) હુકમ કરતા
 હય ઇન્સાફ કરનેકા ઓર બેહસાન કરનેકા ઓર કરામતદારોંસે સુલુક કરનેકા ઓર મના
 કરતા હય બેહયાઇકે કામોંસે ઓર નામઅકુલ કામોંસે સુ. ર.) ઇસ આયતમે અન્દ
 આદતે મખત્યાર કરને ઓર અન્દ આદતે છોડનેકા હુકમ હય. યહાંબી ઇન્સાફકી ઝરત

હય. જન્મતક કુવંતે ઇન્સાફ નહોગી હક ખાતેલમે' તમીઝ નહોગી બલકે હીલમે' ખુલખત પેલા હો જયગા જો દુશમનોકે રહેમે' ફસા દેગા. કયું કે જળ આદમી શહવતોમે' રંજ જતા હય તો અપને માલકો દસરાફમે' ઉડતા હય. ઓર મુશ્કસી વ લાચારી બલમે' ગીરફતાર હો જતા હય. શીર ઉરકી શહવતે' તો હમેશા તેજ રેહતી હય. વો અપની ખોરાક માંગતી હય. ઓર બ સખખ દફલારીકે વો ખોરાક મીલતી નહીં અબ યે ખેદન્સાપીપર કગર પાંધતા હય. બલકે રીશતે રજાએલ હીસે' તમાચા ખુલમ ખ્યાનત અયસી દરીન્દાના ખસલતોમે' રંજ જતા હય. બલકે વો દુસરેકી ખુશીસે' આપ રન્જ હોતા હય. ઓર કીરીકી ખેહતારી દેખ નહીં સકતા. અધસા આદમી ખાસ કર અપને અજોઝો દોસ્તોં યા હમ પેશોંકો અચ્છી હાલતમે' પાતા હય. તો જલ ભુનકર ખાક હોજતા હય. અધસે આદમીકો હારીદ ખોર દસ કમખખત આદતકો હસદ કેહને હય. યે આલીમ આદમી અપને રીવા સખ પર આફત વ જવાલ ચાહતા હય. લેકીન ઉરકો ચાહતા નહીં હોતા. દસ્લીએ વો હમેશાં રંજ વ કુલફતમે' મુગતેલા રેહતા હય. ઓર ઉરકી યે ખુરી આદત એક ખુદાઇ માર હય. જો હરદમ ઉરકી ગરદનપર સવાર હય. યે અપની ખુરી હાલતોમે' અયસા મરત હોતા હય કે ઓરોંકી તજાહી વ બરખાદી ચાહતમે' અપના વકત ખોતા હય. ઓર અપની ભલાઇ વ તરકકીસે' મહરમ રેહતા હય. કયું કે ઉસે દુસરેકો ખીગાડનકી બડી શીકર રેહતી હય. જીસે અપને સુધરનેમે' ગાફીલ રેહતા હય. ઓર રોઝ બરોઝ કાઢીલ જાનતા જતા હય. યે કાહેલી ઉરકો ખુદાકી રહમતસે દુર રખતી હય. ઇન્સાફમે' હસદકા અંજમ અદાવત હય. ઓર અદાવતબી એક દોસે નહીં બલકે હર ખુશનસીબ ઉરકો દુશમન હય. જનામ નામિખ ફરમાતે હય.

હારીદકો એકદમ નહીં રાહત જહાનમે'

રંજે હસદ હય, જાન હય, જન્મતક કે જાનમે'

હમારે રસુલ આકરમ (સ.) કે સાથબી કુદકાર મક્કાને હસદ કીયાયા જીરકી મઝમ્મત કુરઆન પાકમે' આઇ હય. તરવ્વુરા (ઓર મુનકર કેહતે હય કે યે કયસા રસુલ હય ! જો ખાતા ખાતા હય. ઓર ખાઝરોમે' શીરતા હય. ઉરકે પાસ કોઇ શીરતા કયું નહીં ભેજ દીયા ગયા કે ઉરકે સાથ વોબી ડર સુતાયા કરતા-યા ઉરકે પાસ કોઇ ખજાના આ પા હતા યા ઉરકે લીએ કોઇ ખાગ હોજતા કે જીસે વો ખાગ કરતા. ઓર ઝાલેમોંને કેહદીયા કે અબ ઇમાનદારોં તુમ નહીં તામે હુવે મગર એક શખ્સ જાહુકે મારે હુવે કે-દેખ તેરે લીએ કયસી મીસાલે બ્યાનકી. પસ વોહ ગુમરાહ હોગએ સો રસ્તા નહીં પાસકતે-બડી બા બરકત ઝાત હય. ઉરકી અગર ચાહેતો દુન્યામે' તેરે લીએ ઉરસેબી ખેહતર અયસે ખાગ પેલા કરદે કે જાનમે' નેહરે' જરી હો ઓર તેરે લીએ મહેલ બના દેવે-બલકે ઉન્હોને કયામતકો જુઠ જાના ઓર હમને કયામતકે જુઠ જાનતેવાલોં કે લીએ દોઝખ તૈયાર કર રખી હય. સુ. કુરકાન ૩. ૧ હ. સ.) યહાં ગૌરકા મુકામ હય-કે કુદકાર મક્કાને હુજુર (સ.) કી ઝાત શરીફકી કદર નકી બલકે આપકી શરીફ આદતોકો જો બાવજુહ કુદરત બાદશાહીકે આપ ગરીબોકે સાથ ખાના ખાને ખેહતા ઓર યતીમે આજીઝોંકો ખાઝરસે સોદા લાદતા ઇત આદતોં પર કુદકાર તઆન કરને લગે ઇસ્લીએ વો હીદાયતસે મહરમ રહે. ઓર વો યેબી કેહને લગે કે કીરસ્તા ઇન્કે સાથ અર્દલીમે' માનીદ અપરાસીયોંકે કયું

નહીં રહેતો. હાલાંકે હુજુરે (સ.) કી ખીઝમતમે વકતન ૧ વકતન ફીરસ્તે હાઝર રહેતેયે મગર ઇન કુફરાનોંકા તખ્મન એક દીલકી અદાવતથી ઓર યે ઝાલીમ દુન્યાકે માલો મનાલ કો હી ખુશ નસીખી સમજતેયે ધસ્લીએ યે કહાકે આપકો સીમોઝરકા ખજીના કથું નહીં દીયા ગયા । યા કોઇ આગ પુરસમર દેતે કે જીસે વો ખાયા કરતે ઓર ચુસ્તાખીમે ધરકદર હક્કે બડ ગએ કે આપકે તાબેદારોં વ જાનીસારોંસે કેહને લગે કે તુમ એક જાદુ મારે હુવે કી પયરવી કર રહે હો. અયસી બેહુદા બાતોંસે હુજુરકા દીલ દુખાયા કરતેયે ઓર સહાબા કીરામકો રંજીદા કરતેયે ધસ્લીએ ખુદાએપાકને ધરમાયા કે, તેરે લીએ જો કુચ્છ મીસાલે બયાન કરતે હય વો ઉન્કે લીએ શુભરાહીકા બાઇસ હય. બલકે વો અયસી ઝાતે પાક હય કે અગર ચાહેતો સારે જહાનકે પહોંકો સોના બનાવે કે, તેરે સાથ શીરા કરે બલકે તેરી ઝાતે શરીફસેહી યે ઇજાદે આલમ હય લેકીન તેરી કદર ઇનોંને ન જાની. તેરી કદર વોહી જાને જીસને તુજકો પેદા કીયા.

હમારે મકબુલ મકબુલ (સ.) કી સીફતે હમીદાકી ગવાહી કુરઆન પાકમે મૌજુદ હય. તરજુમા (તું) અપને રબકે ફઝલસે દીવાના નહીં હય.—ઓર ખીલાશુ બહા તેરે લીએ બેઇન્ટેહા રવાબ હય.—ઓર યકીનન ખુલકે અઝીમપર મખલુક હય.—સો અન્કરીબ 'તું'બી દેખ લેગા ઓર વોહી દેખ લેંગે-કે તુમમેસે ફીસકો સોદા હય. તેરા રબ ખુબ જાનતા હય. જો ઉસ્કા રાસ્તા લુલ ગયા ઓર ઉસે રાહચાબ લેગબી અચ્છી તરાંહ માલુમ હય સુ. કલમ ૩. ૧ હ. સ.) યહાં હુજુર (સ.) કી સીફતે હમીદાપર ગવાહી દેના કીસ્કદર ફઝલે રખી હય. ઓર યેહી આયત કુફરાનોંપર ગઝબે અયઝહી હા. ઓર ધરમે રાઝ છુપા હુવા હય કે હમારે બેજે હુવે મકબુલ વ મરગુબપર અયસે અલકાબ જો સરાસર ખીલાશ શાને અહમદી હય યે તુમારે લીએ ખરાબી વ બરબાદી હય. ધસ્લીએ કહા ગયા કે અન્કરીબ દેખ લેંગે કોન મજનુન હય. મજનુનબી કહીં ખુદાકી રાહ બતાવે હય. અયસે મજનુનપર કુરઆન કે જીસકી હરકતોં ઓર આદતોંસે તુરે હીદાયત ટપકતા હો ઓર તુર હય ઉન નાકારોંપર કે અયસે દુરરે બેબહાકી કદર ન જાની ઓર હંમેશાંકે લીએ ઇસ દોલતસે મહરમ રહે ઓર મરહબા વ રહમત હય ઉન લોગોંપર જીનોંને આપકી સોહબત સે ચીરાગે ઇસ્લામ હાંસીલ કીયા. ઓર ઉસકો દુર દુર ફયલા ઓર પીછલોંકે લીએ યે ચીરાગ રખ ગએ જીસે અદના વ આલા ધયઝ પાતે હંય. અયસી બાતેં જો દુસ્મનોંકી ઝખાનસે નીકલતી થી ઉસકી વજહ યે થી કે ઉનોંને (હક)કો પેહચાના નહીં ઓર અપને માલીકકી રઝામંદીસે વાકીરહી નહુવે. મોહબ્બતે ઇલાહી ઉસ વકત હાંસીલ હોઝી કે જબ ઇસ્લામસે કયા મકસુદ હય ઉસકી તલાશમે રહે મસલન અગર દોસ્ત ઉસકો હુકમ કરે કે બદનસે લહુ નીકાલ યા કડવી દવા ખા તો ઉસ અઝીમતમે રાઝી રહેગા તા ઇસ હીલેસે અપને દોસ્તકી રઝામંદી હાંસીલ હો. પસ જો કોઇ સમજેગા કે હકતઆલાકી રઝામંદી ઇસમેં હય કે આદમી ઉસકે હુકમપર રાઝી રહે તો વો દુરવેશી ઓર ખીમારી વ મેહનતમે રાઝી રહેગા જમસા દુન્યાદાર હરીસ સફરકી મેહનત ઓર ખતર દરયા ઓર બહોતસીખુશકતોંપર રાઝી રહેતાહય ઓર બહોત મોહીબ્બાન ઇલાહી ઇસ દરજેકો પહોંચે હમ યે સારી દોલત અકલે સલીમ ઓર રહમે મુસ્તકીમકી બરકત હય જીસકો અદલ કેહતે હંય યહાં એક નકલ જો રઝાએ ઇલાહીપર રાઝી રહેનેકે લીયે લીખી જતી હય.

ક્રીસી એક સહારામે' એક શપ્તસ રેહતા થા ખુદાકે હુકમપર રાઝી હોકે કેહતા થા કે ખીર
 ઇસીમે' હય એક કુત્તા ઉસકે સામાનકા પાસઆન થા ઝોર એક ગધા બારબરદારીકા થા
 ઝોર ઉસકા એક મુર્ગ થા જે ઉસકો જગાયા કરતા થા. અચાનક એક બેડયેને ગમ્મિકા
 પેટ શાડ ડાલા. ઉસ શપ્તસને કહા કે ખયર ઇસીમે' હય જબ મુર્ગકો માર ડાલા તો કહા
 ખયર ઇસીમે' હય કુત્તાબી ક્રીસી સખખસે મર ગયા તખબી કહા કે ખયર ઇસીમે' હય.
 ઉસકે ધરવાલે ગમગીન હોકર કેહને લગે કે જે કુચ્છ હાદેસા હોતા હય તું કેહતા હય કે
 બલા હુવા યે કયસી બલાઇ હય. યે જનવર જે મુવે હમારે કામકે થે. બોલા શાયદ બલાઇ
 ઇસીમે' હો. જબ દુસરા દીન આયા કયા દેખતો' હંય કે ઝોર ઉન્કે પડોસીઓંકા કતલ
 કરકે માલ લે ગએ ઝોર વો શપ્તસ સગ વ ખરકી આવાઝ નહોનેસે ખચ ગએ તો વો મર્દ
 કેહને લગા કે તુમને દેખા કે હક તઆલાકે કામકી ખુખી ઉસીકા માલુમ હય. કી. સ.
 ઇસી લીયે ધરશાદ હય. તરબુમા (ઝોર શાયદ તુમ ક્રીસી બાતકો નાપસંદ કરો ઝોર વો
 તુમહારે લીયેબેહતર હોં ઝોર શાયદ તુમ ક્રીસી બાતકો પસંદ કરો ઝોર તુમહારેલીએ વો ખુરા
 હો ઝોર અસ્લાહકો માલુમ હય તુમકો માલુમ નહીં. સુ. બકર ૩. ૨૬ હ. સ.) યહાંબી
 અસ્લાહકી રઝામંદી હાંસીલ કરનેકી કીતની તાકાદ હય, કે હુકમે શરાઅકી નઝદીક અપની
 અકલકો દબલ ન દેના ઝોર તસલીમો રઝાકે સાથ સરખમ કરના યેહી બંદાપન હય
 ઝોરબી ઇસી કીસમકી એક નકલ હય ઇસા (અ.)કા ગુઝર એક આદમીપર હુવા જે
 અંધા ઝોર કોડી ઝોર જુઝામી થા ઝોર ઉસકે બદનકે દોનું જનીબ કાલેજઝકા યે ઝોર
 ઉસકે હાથ પાઉં નથે. વો કેહતા થા કે શુકર હય ખુદાકા જસને મુજે અયસી બલાસે
 જસમે' બહોત લોગ મુખતેલા હંય નીજત દી હય. ઇસા(અ.)ને પુછે કોનસી બલા બાકી
 હય જસસે તું બચા હય? બોલામુબકો ઉસ શપ્તસસે ઝીયાદા સેહત હાંસીલ હય. જસકે દીલમે'
 યે મારેશત નહો જે મેરે દીલમે' હય. ઇસા (અ.) કહે તું સચ બોલા. શીર ઉસકા હાથ
 પકડકે અપના હાથ ઉસપર ફેરે ફીલફેર દુરસ્ત હોકર ઉહા ઝોર ખુશસુરત ખીના હો
 ગયા. વો શપ્તસ ઇસા(અ.)કી સોહખતમે' રેહતા ઝોર ઇબાદત કરતાથા. ઇસી તરાહ શી-
 બલી(અ.ર.)કો દીવાના સમજકર દારૂસીશમે' કેદકીએ થે. એક જગાઅત ઉસકે પાસ આઇ
 પુછા તુમ કોન હો યે બોલે તેરે દોસ્ત હંય ઉન્કો પથ્થરસે મારને લગા વો બાગે. શીબ-
 લીને કહા તુમ દરોગ બોલે કે તુમ મેરે દોસ્ત હો અગર તુમ મેરે દોસ્ત હોતે તો મેરી
 મારપર સખર કરેતે યે સારી બાતે' રઝાએ ઇલાહી હાંસીલ કરને ઝોર ઉસકી ખુશનુદી
 હુંડનેકે તરીકે હંય. આશક ઇલાહી જતને ગુઝરે હંય ઉનકા યેહી તરીકા થા કે જસ કામ-
 મે' માલા રાઝી ઉસીકી પયરવી કરતે થે ઉનપર જે કુચ્છ કે કુદ્દારોંને જલમ કીયે હંય
 જનસે ખચનેકે લીએ દરગાહે ઇલાહીમે' દુઆ કરતે થે વો દુઆ ખુદ અપને વતનસે દુર
 હોને ઝોર માલો મનાલસે જુદા હોનેકે લીએ થી. ઇસ લીએ ઇનકી ખુખીમે' આપતે કુર
 આન વારીદ હય. તરબુમા (સો ઉન્કે રખને ઉનકી દુઆ સુનલી કે મે' તુમસે ક્રીસી
 કરનેવાલેકા અમલ ઝાપા ન કહંગા ખવાહ મર્દ હો યા ઝોરત તુમ આપસમે' એકહો શીર
 જન લોગેને હીજરત કી ઝોર અપને વતનમે નીકાલે ગએ ઝોર મેરી રાહમે' સતાએ
 ગએ ઝોર લડે ઝોર મારે ગએ મે' ઉન્કે ગુનાહ ઝર મીટા દુંગા ઝોર મે' ઉને ઝર ઉન
 બાગેમે' દાખલ કહંગા જનકે નીએ નદીયાં બેહ રહી હંય. યે અસ્લાહકે યહાસે સવાખ

મીલેગા એર અલ્લાહકે વહાં અચ્છા અજર હય—તુજકો કાફીર લોગોંકા સેહરમેં શીરના હોખા નહે યે મતા કલીલ હય ફીર ઉનકા ઠીકાના જહનમ હય એર વો ખુરા ઠીકાના હય—લેકીન જો લોગ અપને રખસે ડરતે હંય ઉનકે લીએ બેહસ્ત હય. જનકે નીચે નદીયાં બે રહી હંય વો હમેશાં ઉસમેં રહેંગે યે ખુદાકે વહાસે મેહમાની હય એર જો કુચ્છ અલ્લાહકે પાસ હય વો તેકઅખત લોગોંકે લીએ બહોત અચ્છા હય સુ. આલે ઇમરાન ૩. ૨૦ હ. સ.) વહાં સાબેરોં એર મજલુમોંકી કયસી તારીફ હય જો મોહાજરીન કેહલાતે યે ઉનમેં કુચ્છ ગર્દ એર કુચ્છ એરતે થી. યે અલ્લાહકી રાહમેં સતાએ ગએ મરસે બેધર હુવે કઇ લોગ ઇસમેં શહીદબી હોગએ ઇન તમામ દુખકે ઇવજમેં યે ઇનઆપ હય કે ગુનાહકે અખ્શનેકા વાયદા એર આગ રીદવાનમેં દાખલ કરનેકા મુઝાબ જનકે નીચે નદીએ બેહતી હોંગી કે જીસકે બકામેં ફનાકો દખલ નહીં એર કીસી કીસમકે તુકશાનકી રાહ નહીં એર વહાં દરદ દુખકા નામે નીશા નહી ઇસી દૌલતકો હાંસીલ કરનેકે લીએ અપને પ્યારે મહમુદ વ મરગુબકો કાફીરોંકી જાહેરી આરાએશસેં બચાનેકે લીએ યે કહા ગયા કે તુજકો કાફીરોંકા શહેરમેં આના જના ઘોડા ન દે કયું કે યે થોડીસી મતા હય. જરૂર અંજમ જહનમ હય. જમસા જનતકી ન્યામત વ ખુખીયોંકા બચાન કરનેસેં કલમ આજઝ હય. વયમ્માહી જહનમકી તકલીફ વ રંજ વ જહમતકા બચાન કરનેસેં કલમ કાસીર હય. મસ્લીએ કહા ગયા કે વો બહોત ખુરા ઠીકાના હય.

અઝીઝો જો ચીઝ અકલકો દાંપતી હય એર ઇન્સાફકા ખુન કરનેવાલી હય વો ગઝમેં બેજ એર ગુરસા નાહક કેહલાતા હય. ઇન્સાન સગકો દુશમનોંકે બીચમેં ઘેરા હુવા હય. ઇસ્લીએ ઉસ્કો અકસર અયસા વકત પેશ આતા હય કે વો અપની અમન વ આદીયત માલ વ ઇજઝતકો દુશમનોંકે હમલેસેં બચાવે અગર ઇન્સાનમેં કુવતે ગઝબ નહોતી એર વાજબી ગુરસા નહોતા એર ઉસ્કે કાલકો મુકાબેલા એર ઇન્તેકામ પર ન ઉભારતા તો વો ઇસ લાયક નહોતા કે અપને આપકો દુશમનોંકે જરસે મહકુઝ રખ સકે અગર હમ સોચે તો યે કુવત સીફ ઇન્સાનહીકી જાતમેં નહીં પાય જતી બલકે દર જીન્સકે હયવાનમેં કમ વ બેશ દરકા જહુર હોતા હય. ખવાહ વો હયવાન અયસા અઝીમુલ ગુરમા હો જમસા કે હાથી યા ઉરસેબી જીયાદા જસીમ યા અયસા ઝફર વ નસીમ જમસાકે ચયુંટીયા લુંગા ઉન્મેંબી યે માદદા મૌજુદ હય. બલકે ઉન નાચીઝ કીડોમેંબી જો ખુદબીંકી મદદસેં નજર આતે હય. ઇસ કુવતે ગઝબકા જોસ ઉન્મેંબી મૌજુદ હય. ઇસે માલુમ હુવા કે દર ચીઝ એ અતેદાલકે સાથ ખરચકી જાએ તો વો મહમુદ હય પર ન મઝમુમ. ગઝકુર જનદાર અપને દુશમનોંકે હમલેકો રોકતે હય ઇસી કુવતકે જાદીસ જંગ વ જહલ કરતે હય. ગરઝ અકસર જનવર ઇસ કુવતકો અમલમેં લાતે હય. મગર વો ઉસ્કે હદદો અંદાઝેકો નીગાહ રખનેકે કાબીલ નહી હય. અગર એક ચોપાયા દુસરેકો ટક્કર મારતા હય. તો દુસરા દો લતે જડતા હય. અગર એક લાત મારતા હય તો દુસરા અપને સીંગોસે ઉસ્કા પેહલુ શડતા હય. અગર એક ફરીન્દા ગર-રાતા હય તો દુસરા નોચ લેતા હય. અગર એક પંજા મારતા હય. તો દુસરા બંબોર-ખાનેકા કરદ કરતા હય. કબી અયસા જોશ બડજાતા હય કે બાદગ ફેસ્ત વ ખુનકી નોખત પહોંચતી હય ખર ખીલાફ ઇસ્કે જાઝ જાનવર અયસેબી હય કે વો સુખાલીફકા

દુકાળલા ખૌફ ઝોર ભોલેપનકી વજેસે નહીં કર સકતે બલકે ભામ જનાહી અપની
 ક્તાહ સમજતે હય. અગર ઇન્સાનની અયસાહી અમલ કરે જયસાકે ઝોર જનવર કરતે
 હય તો વો એક વહસી જનવર હોનેસે ઝીયાદા રતમે ઝોર ઇજતકા સઝાવાર નહીં
 કયું કે ઇસ સુરતમે ગુસ્સા યાતો હદે એઅતેદાલસે બડ જતા હય. યા મ્લટજતા હય.
 તો યે દોનું બાતે મજમુમ હય. કયું કે ગુસ્સેકી ઝીયાદતી સખર વ સુકુન ઝોર હીલમ
 વીકારકો ખો દેતી હય. ઝોર ઉરકે બદલેમે જુલમ, ફસાહ, વહશત, બેહરમી, બદગોષ ફહલ
 બોહતાન ઝોર ઇસી તરેહકે ઝોર કમીના અફઆલ કરાતી હય. ઝોર ઉરકી કમીમે યે
 નુકશાન હય. ઝીલ્લત, બેઆબરુઇ, બેહવાઇ, ખુશામત, ગુલામી ઝોર નામરદીકી આદતે
 સીખાતી હય. પરશરીઅતે મોહમ્મદી હમકો યે ખુબી સીખાતી હય કે દોનું તરફસે
 ઇશરાત વ તફરીતસે બચકર ગુસ્સે વ ગઝબકો શરાફત કે સુકામપર ખરચ કરે ઝોર દર-
 મ્યાની ચાલ ચલે ઝોર ઇસ કુવતકો કામમે લાનેસે પેહલેહી ઉરકે મૌકકો ઝોર ઉરકી
 તેઝીકી મીકદારકો જાંચ લે તાકે ઉન ખરાબીઓસે મહકુઝ રહે જો બેએ અતેદાલીસે
 પેલા હોતી હય. જયસાકે ઇરસાહ હય. કુરઆનપાકમે તરજુમા (અય હમાનવાલો અગર
 કોઇ ફાસીક તુન્હારે પાસ કોઇ ખખર લેકર આવે તો ઉરકો તહકીક કરલો કહીં કીસી
 કામપર બેખબરીસે ન જ પડો શીર અપને કીચે પર પશેમાન હોને લગો સુ. હજરાત
 ર. ૧ હ. સ.) ઇસ આયત કરીમામે સહાબા કીરામ જીનકી અકલ કામીલ થી ઉન્કોબી
 ગુસ્સેકી કુવતકો જાંચનેકા હુકમ હુવા હય. ઝોર હરએક કામ ગૌર ખૌઝકે બાદ અમલમે
 લાનેકા હુકમહય. તો અબ યહાસે ઝોર લોગ સોચલેવે કે હમ કહાંતક અપની અકલકા
 એઅતેબાર કર સકતે હય. ચુકે ગુસ્સેકી બલાઇ વ ખુરાઈ સીફ ઉરકી જ ઝોર બેબહ
 ઇસ્તે માલપર મૌકુફ હય. તો ઉસશેકી તલાસ કરની ચાહીએ જો ઉરકા કીક મહેલ
 બતાએ ઝોર કમી બેશકે અયબ વ નુકશાનસે બચાએ પસ અયસી ચીઝ જો ઇસ
 કુવતકો હદે સુતાસીબસે કમ વ બેશ ન હોનેદે વો શીફ અકલ વ દાનાઈ હય જો
 તમામ હયવાનાતકી બનીરખત ઇન્સાનકે હીરસેમે ઝીયાદા આઇ હય. જખતક યે કુવત
 અકલ વ દાનાઇકી રહનુમાઇમે કામ કરતી હય. ઉસવક્ત તક કબી નુકશાનકા ખતરા
 નહીં ઝોર વો એક વાજબી ગુસ્સા હય. જો હર તરાંક સુફીદ હય. મગર જખ ઇતના
 ગાલીબ હોજવે કે આદમીકી અકલ કીકાને ન રહે તો ઉરસે સીચાય નુકશાન કે કબી
 ફાયદેકી ઉમીદ ન કરની ચાહીએ કયું કે વો એક જહેલાના ઝોર વહશેમાના ગુસ્સા હય.
 અબ ઇસ્કા ઇલાજ બતાયા જતા હય. કે ઇસ્કા મરઝ કયુંકર પેહચાના જાએ. જખ કોઇ
 અયસી બાત પેશ આજાએ જો ગુસ્સા દીલાનેવાલી હોતો ગુસ્સે કે ઇજહારસે પહેલે ઉરકા
 સખબ માલુમ કરના ચાહીએ અગર ઉરકા સખબ તુમહારા તકબખુર, ખુદખીની, હીરસ
 તમાઅ, ખુખલ, બેસખરી યા બેહુદા દીલલગી હો તો અયસે મૌકપર વાજબ હય કે
 ગુસ્સેકો પીજાએ ઝોર બજાએ ઇસ્કે કે દુસરેકો ધમકાએ. ખુદ અપનેહી નરસકો સર
 ઝનસ કરો. યેતો અપની ખતાકી તજવીઝ હય લેકીન દુસરેકી ખતાકી તજવીજ ઝોર
 તૌરસે ખતાઇ જતી હય. અલખતા જખ તહકીક હો જાએ કે તુમકો ખીલા વજહ નુક-
 શાન પહોંચતા હય. નસીહત વ નરમીકા અસર નહીં હોતા ઝોર ખામોશી વ ચરમ
 પોશીસેબી કામ નહીં ચલતા તો ખીઝ ઝરે વાજબી ગુસ્સેકો અમલમે લાના ચાહીએ.

વાળખી ગુસ્સેકે જે માને નહીં કે જ્યસા પુરા મામલા તુમહારે સાથ કીસીને કીયા હો વ્યસાહી તુમની કરો, ગાલીકે બદલે ગાલી દો ઓર હાથા પાધકી નોખત પહોંચાવો જે રીવા તે અકલમંદી વ શરાફતસે બહોત બધલ હય. કયું કે ઇસ સુરતમે કીતને ફસાદકી કીયાદતી હોખતી હય બલકે અયસે વકતમે દુસરે અકલમંદોકી મદદ ચાહીએ. અગર તુમ દાનેશમંદ હોતો અયસે મોકેપર મહજ અપની અકલપર ભરોસા મત કરો. કયું કે મુમકીન હય કે ગુસ્સા કીયાદ બડકે ઓર તુમહારી અકલકો મગલુબ કરલે બલકે દુસરે અકલમંદો ઓર બેગર્જ લોગોંકી અકલસે મદદ લો. ઓર અપના મોઆમલા એક લાયક વ આદીલ જજકે સુપરદ કરો ઓર જો ફયસલા વો તુમહારે ઓર તુમહારે મુખાલીફકે ફરમ્યાન કર દે ઉમપર રાજી રહો જ્યસાકે કુરઆન પાકમે વારીલ હય. તરબુમા (ઓર જબ લોગોમે કુકમ કરને લગો તો ઇન્સાફકે સાથ ફયસલા કરો અલ્લાહ તુમકો બહોત નસીહત કરતા હય મકીનન અલ્લાહ સુનતા દેખતા હય. સુ. નીસા ૩. ૮ હ. સ.) ઇસ આયત કરીમામે બી સોચ સમજકર ઇનસાફપર ચલનેકી તાકીલ હય ઓર દુસરી આયતમે ઓરત ઓર મરદકે જગડેકા ફયસલા યું કીયા હય કે કીસી તરાંહસેબી ઇન દોનુમે ઇતેફાક નહો તો દુસરે દો મુનસેફકી હાજત હય જો અકલ ફહમમે જોહર રખતે હોં તરબુમા (અગર તુમકો ખ્યાલ હય કે વો દોનું અપસમે સખત મુખાલેફત રખતે હંય તો એક મુનસીફ મીઆં વાલોંકે તરફસે મુકરર કર દો ઓર એક મુનસીફ ખીખીવાલોંકે તરફસે અગર જે દોનું પંચ ઇસ્લાહ કરના ચાહેજે તો ખુદા ઉન્મે મુવાફકત પેદા કર દેગા અલ્લાહકો તો હર ચીઝકો ઇલમ ઓર સખ બાતકી ખબર હય. સુ. નીસા ૩. ૬ હ. સ.) ઇસ આયત કરીમામે ઝગડેકે ફયસલેકી કયા ખુબ તરકીબ બતાઇ હય. ઓર હમારા હાલ ઇસ મુકદ્દસ તાલીમસે કીતના દુર પડા હય જે સોંચ લેવે કે હમારે ઝગડે કહાં કહાં જ રહે હંય. જીસકી નહુસતસે હમ કીસકદર તુકસાન ઉઠા રહે હંય ઓર સુલાહ વ ઇતેફાકકી ન્યામતસે મહશ્મ હંય ઓર નહેસ વ કમખખત નાઇતેફાકીમે ફસે હુવે હય મોલાના હાલીબી અપની નઝમમે ફરમાતે હંય.

“નઝમ”

કીસીને જે બકરાતસે જાકે પુછા,
મરઝ તોરે નઝદીક મોહલીક હંય કયા કયા.
કહા દુખ જહાંમે નહો કોઇ અયસા,
કે જીસકી દવા હકનેકી હો ન પેદા.
મગર વો મરઝ જીસકો આસાન સમજે,
કહે જો તખીબ ઉરકો હીઝ્યાન સમજે,
સખબ યા અલામત મર ઇન્કો સુખવે,
તો તશખીસમે સો નીકાલે ખતાએ.
દવા ઓર પરહેઝસે જી ચુરાએ,
યુંદી રક્તા રક્તા મરઝકો બડાએ.
તખીબોસે હરમીઝ ન માનુસ હો વો,

પહાંતકકે જીનેસે માયુસ હોં વો.
 ચેહી હાલ દુન્યામે' ઉસ કોમકા હય,
 ભવરમે' જહાઝ આકે જુસ્કા ઘેરા હય.
 કીનારા હય દુર ઝોર તુફાં બપા હય,
 ગુમાં હય ચે હરદમ કે અબ દુખતા હય.
 નહોં લેતે કરવટ મગર અહલે કીસ્તી,
 પડે સોતે હ'ય બેખબર અહલે કીસ્તી.
 ઘટા સરપે ઇદ્યારકી છા રહી હય,
 રલાકત સમાં અપની દીખલા રહી હય.
 નહુસત પસો પેશ મન્ડલા રહી હય,
 ચપો રાસ્તસે ચે સદા આ રહી હય.
 કે કલ કૌન ચે આજ કયા હો ગએ તુમ,
 અબી જગતેચે અબી સો ગએ તુમ.
 પર ઉસ કૌમ ગાશીલકી ગફલત વોહી હય,
 મઝલતપે અપની કીનાઅત વોહી હય.
 મીલે આકમે' પર રઉનત વોહી હય,
 હુધ ચુઝહો ઝોરખવાબે રાહત વોહી હય.
 નઅફસોસ ઉને'અપની ઝીલતપે હયકુઝ,
 ન રસ્કે ઝોર કૌમોંકી ઇઝતપે હય કુઝ.
 બહાયમકી ઝોર ઉનકી હાલતહય પકસાં,
 કે જુસ હાલમે' હય ઉસીમે' હ'ય શાદાં.
 ન ઝીલતસે નરત ન ઇઝતકા અરમાં,
 ન દોઝખસે તરસાં ન જન્નતકે ખવાહાં.
 લીયા અકલો દી'સે ન કુઝ કામ ઇનોંતે,
 કીયા દીન બરહકકો બદનામ ઇનોંતે.
 વો દી' જુસ્તે આદાકો અખવાં બનાયા.
 વહુશો બહાયમકો ઇન્સાં બનાયા.
 દરીન્દોંકો ગમખવાર દૌરા બનાયા,
 ગવારોંકો આલમકા સુલતાં બનાયા.
 વો ખીતા જો થા એકે દોરોંકા ગલ્લા,
 ગીરાં કરદીયા ઉસ્કા આલમસે પલ્લા.

નાસેહોંકી નસીહત ન માનના કીરકદર મુજબે વખાલ ઝોર નુકસાન માલ વ જહોજલાલ
 હોતા હય વો બખુખી ઇસ નઝમસે માલુમ હુવા ઇસી તરાહ કુરઆન પાકમે' ઇરશાદ હય
 તરબુમા (ઝોર કોન ઝાલીમ ઉસ્સે જુસ્કો સમજાયા ઉસ્કે રખકે કલામસે ફીર મુ'હ
 ફેરા ઉસ્કે તરફસે ઝોર લુલ ગયા જો આગે બેજ ચુકે હ'ય ઉસ્કે હાય હમને રખખી હય.
 ઉન્કે દીલોંપર આટકે ઉસ્કો ન સમજો' ઝોર ઉન્કે કાનોંમે' બોળ ઝોર જો ઉન્કો તું બુલાવે રાહપર

તો વો હરગીઝ ન આવે રાહપર ઉસ વકત કબી ઝોર તોર રખ બખ્શનેવાલા હય. મહેર રખતા અગર ઉન્કો પકડે ઉન્કે કીયે પર તો જલદ ડાલે ઉન પર અઝાળ પરઉન્કો એક વાયેલા હય. કહીં ન પાવે'ગે ઉરસે વરે સરકનેકો જગા-ઝોર યે સળ બસતીયાં હય. જુન્કો હમને ખપા દીઆ જળ ઝાલીમ હો ગએ ઝોર રખખાયા ઉન્કે ખપનેકો એક વાયેલા સુ. કાફ ર. ૮ હ. સ.) ઇન આયતોસે' સમજા ગયા કે બડે ઝાલીમ વો હય. જુન્કો રખકી આયતોસે' સમજાયા જાવે ઝોર ન માને ઝોર ઉન ન્યામતોકી કદર ન કરે જો પપ્પ હર પપ્પ : ઉનપર બારીશ કે માન'દ બરસ રહી હય. ખાનેકો ન્યામત પીનેકો લઝીઝ શરખત રેહનેકો મકાન શેહહતે જાન ઝોર અહયાલ વ અતશાલ અલાવા ઇસ્કે જાહોજલાલ : ઇન એહસાનોકી કદર જો કરની ચાહીએ વો ન કી ઝોર અલાવા ઇસ્કે નાશરમાની જુસ્કે અકસામ બેસુમાર હય જુસ્કો ઇસ આયત કરીમાંમે હાયકી કમાઇસે તાખીર કયા હય. જો આગે બેજ ચુકા હય. અયસી બેઇનસાફીકે સળબસે ઉન્કો ઝાલીમ કહા ઝોર ઉરકી સજામે ઉન્કે દીલોંપર પરદા જુસ્કે ઉન્કી સમજે' બેકાર ઝોર કાનોંમે બોળ જુસ્કે ઉમદા બાતોંસે બેજાર યે ઉન્કે ખાસ અમલોંકી સજા હય. પપ્પ વો અયસે ખીગડે હય કે અય હખીય હમારે અગર તું ઉન્કો ખુલાવે રાહપર તો વો હરગીઝ ન આવે રાહપર કયું કે વો અયસે ખીગડે કે સંવરનેકી ઉમીદ નહીં ઉન્કે કામ તો અયસેહી યે કે જલદ ઉનપર અઝાળ આવે, મગર રખકી બખ્શીશ વા કરમને ઉસ્કો સંબાલ કર રખખા હય. કયું કે ઇનસાફકા દીન આગે હય વહાં ઉન્કો કોઇ બચાવકી સુરત નહીં હય ઝોરખાઝ બસતીયાં યહાંબી હલ્લાક હોગઇ જો ખુરાઇમે' હદસે બડ ગએ ઝોર ઉન્કે ખપનેકો એક વાયેલા રખખા થા પપ્પ યે આયતે' ખુલ્લા સળક : દે રહી હય કે અકલમ'દ જલદ તોખા કરે.

ઇસ્લામ લાનેકે પેહલે જો હાલત કે અરબોંકી થી યે નજમ ઉરકી યાદ દીલા રહી હય.

“ નઝમ ”

વો દુન્યામે' ઘર સળસે પહેલા ખુદાકા
બલીફ એક મોઅમ્માર થા જુસ ખીનાકા
અઝલમે' મશીયતને થા જુસ્કો તાકા
કે ઇસ ઘરસે ઉબલેગા ચક્ષમાં: હુદાકા
વો તીરથ થા એક ખુતપરસ્તોકા ગોયા
જહાં નામ હકકા નથા કોઇ જાયા
કખીલે કખીલેકા ખુત એક જુદા થા
કીસીકા હુજલ થા કીસીકા સશથા
યે ઉઝઝાપે વો નાએલા પર ફીદા થા
ઇસી તરાંહ હર ઘર નયા એક ખુદા થા
નેહાં અબરે ઝુલમતમે' થા મહેર અનવર
અંધેરા થા ફારાનકી ચોટીઓંપર
ચલન ઇન્કે જીતને યે સળ વેહસ્યાના
હરએક લુટ ઝોર મારમે' થા મગાના

ફસાઈને મેં કહતા થા ઉન્કા ઝમાના
 ન થા કોઈ કાતુનકા તાઝીયાના
 વો યે કતલો ગારતમેં ચાલાક અયસે
 ફરીન્દે હો જંગલમેં બેબાક જખસે
 નટલતે યે હરગીઝ નો અડ બેઠતે યે
 સુલજતે નથે જખ જગડ જેઠતે યે
 નો દો શખ્શ આપસમેં લડ બેઠતે યે
 તો સદહા કખીલે ખીગડ બેઠતે યે
 યુલ્હ એક હોતા થા ગરવાં શરાર
 તો ઉસ્સે બડક ઉઠતા થા મુલ્ક સાંર
 કહીં થા મવેશી ચરાને પે જગડ
 કહીં પેહલે થોડા બડાને પે જગડ
 લબેજુ કહીં આને જાને પે જગડ
 કહીં પાની પીને પીલાને પે જગડ
 યુંહી રાઝ હોતી થી તકરાર ઉન્મેં
 યુંહી ચલતી રહેતી થી તલવાર ઉન્મેં
 નો હોતી થી પૈદા કીસી ધરમેં દુખતર
 તો ખૌફે શમાઅતસે ખેરહમ માદર
 શીરે દેખતી જખથી શૌહરકે તેવર
 કહીં ઝીન્દા ગાડ આતીથી ઉસ્કો જકર
 વો ગોઢ અયસી નફરતસે કરતીથી ખાલી
 જને સાંપ જખસે કોઇ જન્ને વાલી
 જુવા ઉન્કી દીન રાત કી દીલ્લગી થી
 શરાબ ઉન્કી ગુટટીમેં ગોયા પડી થી
 તઅ્યમશ થા ગદ્દલતથી દીવાનગી થી
 ગરઝ હર તરેહ ઉન્કી હાલત ખુરી થી
 બસ ઇસ તરાંહ ઇસ ઉન્કો યુઝરી થી સદીયાં
 કે છાઇ હુખ નેકીયોં પરથી બદીયાં

ઝમાને જહાલતકી હાલત સે ઝાહેર હોતા હય કે અખલાક કીસ કહર ખીગડે હુવે યે
 કે ઇન્સાનીયતકા નામો નીશાન નથા ઓર યે જગડે કોઇ મુલ્ક વ દોલત કે નથે બલકે
 જહાલતકે કરશમે યે ઓર યે જગડે નો ઝમાને જહાલીયતકે હરબે બસુસકે નામસે
 મશહુર હંય યુન્યાહ ઉસ્કી યે થી કે એક સખ્સકા ઉંટ કીસી ખેતમેં ચલા ગયા
 ખેતવાલી ઓરતને ઉસે મારા : ઉંટવાલેને ઓરતકી છાતી કાટ ડાલી ઇસ બાતપર
 સને ૪૯૪ ઇસ્વીસે સને ૫૩૪૪સ્વી તક બરાબર લડાઇ રહી અબ્વલઅબ્વલમેં લડાઇ બની
 બકર ઓર બની તમલખમેં હોની શુર હુખ મગર રહતા રહતા તમામ અરબ કે કખીલે
 ઉસ્મેં શરીક હો ગએ ઓર ઇખ્તેદારસે આખર તક સતતર હઝાર આદમીં મારે ગએ

ઝોર એક ભાષા સને ૫૬૮ ઈસ્વીસે સને ૬૩૨ ઈસ્વી તક જારી રહી જો હરખે વાહેસ નામી મુશકુર હય વાહેસ એક ઘોડેકા નામ થા ઘોડ દોડમે' વો આગે બહા આહતા થા એક શખ્સને બહ કર ઉસે ખીદકા દીયા છતની ખાતપર અયસા રન પડા કે કખીલે કે કખીલે કટ મરે. ઇસ લાલકા ખાતમાં ખીલકુલ ઉસ વકત હુવા જખ બાઝ કખીલે ઇસલામ લાએ. ઇસ ખાતકો ખુદાવંદે કરીમ અપની કીતાબ મુકદ્દસમે' યાદ દીલાત હય ઉન નીચ મુસ્લીમોંકો જો ઇસ્લામસે મુશરરફ હુએ. તરખુમા (ઝોર અલ્લાહકા એહસાન જો તુમપર હુવા ઉસે યાદ કરો જખકે તુમ એક દુસરે કે મુખાલીફ થે શીર અલ્લાહને તુમહારે દીલોંકો અપસમે' મીલાદીયા શીર તુમ અલ્લાહ કે એહસાનસે ભાઇ બન ગએ ઝોર તુમઃઆગકે ગડેકે કીનારે પર થે કે અલ્લાહને તુમકો ઉસે બચા લીયા ઇસી તરેહ અલ્લાહ તઆલા તુમપર અપને નીશા બયાન કરતા હય તાકે તુમ રાહયાળ હો જાઓ. સુ. આલે ઇમરાન ૩. ૧૧ હ. સ.) ઇસ આયતસે મકસદ થે હય કે ઇસ્લામકી ખુશી જીરને તુમકો અપસમે' થેક દીલી ઝોર ઉક્તકી ન્યામત બખશી જીરસે તુમ ભાઇ ભાઇ બન ગએ અગર અગર તુમ ઉસી હાલત મે' રહને તો આગકે લાયક હો જાતે બસ ઇસ્લામ એક બહોત જડી હીલત હય અયસી હાલત પુર જહાલત જખ હસે બહ ગધ તો યકાયક ગૈરતે હકકો જોશ આયા ઝોર વકને નમુન્વત રહમતુલ લીલ આલમીનકા ઝમાના આયા.

“ નઝન ”

યકાયક હુઈ ગૈરતે હકકો હરકત
જાડા જાનજો પુકુ બેસ અથ્રે રહમત.
અઠા ખાક ખુત હાનેકી વો વદીઅત,
ચલે આતે થે જીરકી દેતે શહાદત.
હુઈ પેહલુએ આમેનારો હુનેદા,
દુઆએ ખતીલ ઝોર નવી દે મસીહા.
હુવે મહરે આલમસે આસારે જીલમત,
કે તાલે હુવા માહે પુર્જ સઆદત.
ન છીટકી મગર ચાંદની એક મુલત,
કે થા અશમે' માહે તામે રીસાલત.
થે આલીસવે' સાલ જીતકે ખુદાસે,
કીયા ચાંદને ખે। ગારે હીરાસે.
વો નખગોમે' રહમત લકા પાનેવાલે,
મુરાદે' ગરીબોંકી બર લાનેવાલે.
મુસીબતમે' ગૈરોંકે કામ આનેવાલે,
વો અપને પરાએકા ગમ ખાનેવાલે.
ફકીરોંકા મલગ્ગ ઝહફોંકા માવા,
યતીમોંકા વાલી જીસામોંકા મોલા.
ખતાકાર સે દરગુઝર કરનેવાલા

બાદ અન્દેશકે દીલમે' ધર કરનેવાલા,
 મક્કાસીદકા ઝેરો ઝખર કરવનોલા,
 કબાએલકો શીરો શકર કરનેવાલા.
 ઉતર કર હીરાસે સુએ કોમ આયા,
 ઝોર એક નુસખએ કીમયા સાથ લાયા.
 મીસે ખામદો છરને કુનધન બનાયા,
 ખરા ઝોર ખોટા અલગ કર દીખાયા.
 અરબ છસપે કરનોંસે થા બેહલ છાયા,
 પલટદી પસ એક આનમે' ઉરકી કાયા.
 રહા ડર ન બેડેમે મેજે બલાકા,
 ઇધરસે ઉધર શીર ગયા રખ હવાકા.
 વો ૫ખરે અરબ ઝેમ મેહરામો મીખર,
 તમામ અહલે મક્કાકો હમરાહ લેકર.
 ગયા એક દીન હરગ ફરગને દાર,
 સુએ હરત ઝોર ચલકે કોહે સશપર.
 કે હય જાત વાહિદ ઇયાદતકે લાયક,
 ઉરકી હય સરકાર ખીઝમતકે લાયક.
 લગાઓ તો લવ ઉસમે અપની લગાઓ,
 ઝુઝાઓ તો સર ઉરકે આગે ઝુકાઓ.
 ઉરકીપર બગેમા હમેશા કરો તુમ,
 ઉરકી સદા ઇસ્કકા દમ ભરો તુમ
 ઉરકી ગઝલસે ડો ગર ડો તુમ,
 ઉસીકી તલખમે' મરો જળ મરો તુમ.
 મુખરરા હય શીરકતસે ઉરકી ખુદાઇ,
 નહીં ઉરકે આગે કીસીકો બઝાઇ.

ઇસ નઝમમે' તખલીગો રીસાલતકી ખુબી જાહીર હય જે હુઝુર (સ)ને ઇખતેલામે
 અપની કોમસે હરખ્વાસ્ત કી થી. ઝોર ફરમાને રહમાન હય. તરજુમા (આપ અપને
 રખકી રાહકી તરફ ઇલમકી બાતોં ઝોર અચ્છી નસીહતોંકે ઝરીએસે ખુલાખએ ઝોર ઉન્કે
 સાથ અચ્છે તરીકેસે બહસ કીજીએ આપકા રખ ખુબ જાનતા હય ઉમ શખ્સકોબી જે
 હરકે રસ્તેસે શુમ હુવા ઝોર વોહી રાહપર ચલને વામોઝાબી ખુબ જાનતા હય. સુ. નહલ
 ૩. ૧૬.)

જાનના ચાહીએ કે રસુલ અકરમ (સ.) ફરમાયે હંય કે (અલ ખલકો અયા લીલાહે
 કે અ હખ્ખલ ખલકે ઇલલાહે મન અહસના ઇલા અયાલેહી) યાને મખલુકે ખુદાસે બલાઇ
 કરનેવાલા મહબુબે ખુદા હય. ઝોર (અહદીતો નસીહતન) યાને દીન નસીહતકો હી કેહતે
 હંય તો આપકા ચેહી પેશા થા કે લોગોકો અદકામે ઇલાહી પોહચા દે' છરસે ઇન્કી બલાઇ
 અરાઇ ચે ખુદા પોહચાન લે' આપ ફરમાને હય કે મે. દીન અયસા રોશન લાયા હું કે

જીરમે' કીસી તરાહકી કીકત નહીં જયસા કે કરમાન હય. તરજુમા (દીનમે' કોઇ જમર નહીં હય હીલયત ઓર ચુમરાહી વાઝેહ હો ચુકી સો જે અપ્પસ શેનાન યાને શેતાની કામોંકા મુનકર હુવા ઓર અધાહપર ઇમાન લે આયા. તો ઉસ્ને અપસા મઝમુત કડ પઠડ જે દુટને વાલા નહીં ઓર અલ્લાહ સુનતા જનતા હય સુ. બકર ૩. ૪૪ હ સ.) ઇસ આયતસેબી દીનકી ખુખી રોશન હય કે નરસાની કામોંકા છોડના ઓર અહકામે ઇલાહીપર ઇમાન લે આકર આમાલ બખલા બસ ઇસીકા કડ મઝમુત રરમાયા જે દુટને વાલા નહીં ઓર આમીલકો આહીએ કે અપને આમાલમે' અલ્લાહકે દેખને વ મુન્નેકા કાયમ કાયમ જાને જીરમે' ઉરકી હરકતે' અલબ વ ઇખલાસસે અદા હોં.

નઝમ,

યે પેહલા સખક થા કીતામે' હુદાકા,
કે હય સારી મખલુક કુખ્યા ખુદાકા.
વોહી દોરન હય ખાલીકે દુસરાકા,
ખલાયકસે જીરમે' હય રીસ્તા વલાકા.
યેહી હય ઇમાદત યેહી દીનો ઇમાં,
કે કામ આએ દુન્યામે' ઇન્સાંકે ઇન્સાં.

ઇરમે' ખાસ મુસલમાનોંકી શર્ત નહીં બલકે હર ઇન્સાન ઇસ આદતે શરીફકો ઇખતિયાર કરેગે તો ઉન્કા જંદા ઝર ખુલંદ હોગા હમદેખતે હંય કે અહલે મગરીબ ઇસ આદતકો ખુખીસે કીરકદર ખુલંદ રતમે' પર પહોંચે હંય અજબ નહીં કે સાથ ઉરકે ઇસ્લામકી ખુખીયોસેબી વાઝેહ હો જાવે' તો દારેનકી ખુખીયોસે વાઝેહ હો જાવે' ઓર હમારી હાલત બ નીસબત ઉનકે કીરકદર ખીગડી હુમ હંય અગર હમારેમે' કોઇ ગની ઓર દોલતમદ હંય તો ચન્દ ઉંઘલીયોં પર ગીનતીમે' આ સકતે હંય અગર કીસીને જડી સખાવત કી હય તો કીસી ખાનદાની આદમી પર ઇરકદર ઇનાયત કી કે હઝારોંકી દોલત ઉન્કો બખશીસ કર દી કે જીરપર ઉન્કા સારા ખાનદાન ઇસી આદતકા પેશાવર વ ઉંકેદાર હો ગયા કે વો મહઝમે' હુનર હો જાતે હંય ઓર યે સારી બલાઇ જતુદેલ માલદારોંકે હય કે જીનોંને ઉનકે સાથ કી હય યા કહી' શહેરમે' મસજીદ જના દી જહાં મુતઅદદ મસજીદે મોજુદ હંય ઉરકા કુચ્છ ઇમતીયાઝ ન દીયા ઓર લાખોંકી પુંજ ઉસીમે' ખરચ કર દી ઇસ્લીએ ખરચકે પેહલે ઓર હર કામકે પેહલે સોચનેકી ઝરન હય ઇસ્લીએ ઇરશાદ હય તરજુમા (ઓર અલ્લાહકી રાહમે' ખરચ કરો. ઓર અપને તર્ક અપને હાયોંસે હલ્લાકતમે' મન ડાલો ઓર નેકી કરો. ખુદાકો નેકી કરનેવાલે પસંદ હંય સુ. બકર ૩. ૨૪ હ સ.) યહાં જે હલ્લાકતકા લખ હય વો નેકીકા કાયદા છોડનેસે ઓર નેકીવાલે લોગ જે પસંદ હંય વો બા કાયદા નેકી કરનેવાલે હંય દુસરી જગે ઇરશાદ હય તરજુમા (ઓર જે કુચ્છ તુમ બલા કામ કરોગે અલ્લાહકો માઅલુમ હય ઓર ઝાદ રાહ લીયા કરો કે સખસે અચ્છ તોશા પરહેઝગારી હય ઓર અચ દાનેશમન્દો મેરા ખોદ રખો સુ. બકર ૩ ૨૫ હ. સ.) કાયદા યહાં દાનેશમન્દ ઉરકો કહા જે સોચ સમજ ઓર ઇન્સાફકે સાથ કામ કરને વાલે હય. અબ યહાં તોશકી અગર તફરીલ કરે તો જીતની આદતે શરીફ વ ઇખલાકે હમીદ હય. વો તમામ તોશમે' દાખીલ હય. ઓર ઉસીકા નામ બલા કામ રખ્યા ગયા ઇન નસીહતો પર

નીગાહ ન કરનેસે' હમ પર' જે કુચ્છ કે બલાએ નાઝીલ હુષ હય જીનતીસે' અકલબન્દ હય. મગર અકલમ'દોને યુ' લીખ્યા હય. કે મુસલમાન અપની દૌલતકો તમા- શોમે' અયશો અશરતમે' નફસાની નુગાએશોમે' છુટા રહે હય. છઠ્ઠી બેયાહમે' લાખોકો સામાન ચે ઉન્કે નફસાની અરમાન હય. મગર દીન બરહકકા બોસીદા મકાન તઝઝઝલ મુદતસે દેખ રહે હય. જીરફી તરફસે આખે બંદ હય. હદીસ શરીફમે' આપા હય (બેશક આદમી શુનાહોકે સખખસે' બેનસીખ હોતા હય. યાને રોઝી ધટતી હય.) ઓર હુજુર (મ.) ફરમાતે હય. કે પાંચ ચીઝે હય. કે મે' ખુદાસે પનાહ માંગતા હું ૧ જખ કીસી કામમે' બેહયાઇકે કામ યાને ઝીનાકારી ખુદ્દલમ ખુદ્દલા હોને લગેગી તખ વો કામ તાક- નમે' ગીરફતાર હોગી. ઓર અયસી અયસી ખીમારીઓમે' ફ'સે'ગે જે ઉન્કે બડોને નદેખી હોગી. ૨) ઓર જખ કાઇ કામ માપ તોલમે' કમી કરે'ગે ઉશ વકત ગીરાની વ તંગી ઓર હાકીમકે ઝુલમમે' ૫'સે'ગે ૩) જખકે ઝકાત બંદ કરે'ગે તો ખારીશકી રહમત ઉન્સે બંદ હોગી અગર જાનવર નહોતે તો ઇન્પર ખીલકુલ ખારીશ નહોતા. ૪) ઓર જખ કાઇ કામ અહદો પૈમાન તોડે'ગે યાને ઇકરાકા લેહાઝન રખે'ગે તો અદલાહ તઆલા ઉન પર દુસરી કામકા દુશ્મન ગાલીબ કરે'ગા વો ઝખરદસ્તી ઇન્કા માલ છીન લેગા. ૫) ઓર જસ કામકે સરનાર હુકમે' ખુદાકે મુજબ ૧૫સલા ન કરે'ગે તો અદલાહ તઆલા ઉન્કે અપસમે' નાઇતેફાકી ફયલાયગા જીસે માર, ધાર શુર હોગી ઇખને આબેદીન રીવાયત કરતે હય કે કીસીને હઝરત આએશા (૨૦) સે ઝલઝલેકા સખખ પુછા આપને ફરમાયા કે જખ લોગ ઝીનાકારીકો સુખાહ કામોકે સુવાશીક બગેર ખૌશ કરે'ગે ઓર શરાખ ખીલા ખૌશ પીએ'ગે ઓર બાજે બખયા કરે'ગે જીસે અદલાહ તઆલાકો ગૈરત હોતી હય. ઓર વો ઝમીનકો હુકમ કરતા હય કે ઉન્કો હીજા ડાલે યદાં હમ લોગ જે કુચ્છ કર રહે હય વો ઇસ સઝાકે કાખીલ હય યા નહીં. વો સોચે' ઓર જલદ તોખા કરે કે હમારી શુસ- તાખી હલસે બડ ગઇ કે મસ્જીદાંકાબી હમકો લેહાઝ નહીં' વહાંબી હવા વ હવસ કે તખલે બજ રહે હય. કાશ હમકો ઇતનીબી શરમ હોતી કે હમ અકેલે શુનાહ કર લેતે કે જીસકા તસક્ષીઆ અપને માલીકકે સાથ આહોઝારીસે' કર લેતે લેકીન હમ તો દાવત દેદેકર ઓર રકકે તકસીમ કરકે ઓર કુરસીઓંપર ખીઠાકર ઇતરપાનકી નવાઝીશ કરકે ઇસ્તબલકી ઇસ્કદર ઇકરામ કરતે હય કે જીસકી તોહીન શરીઅનમે' જા બજા મૌજુદ હય. પસ કૌમસે' ચે અર્ઝ હય કે ઇન નસીહતોકો નઝરે ઇન્સાફસે' દેખે ઓર ઉસપર ગૌર કરકે ઇન રઝીલ ખસલતોકો છોડકર અઝીઝ આદતોકો ઇખતીયાર કરે' તાકે એકદુસરે પર અસર પેદા હો જાએ વરન ફીલ હાલતો ચે હાલત હય.

“ નઝમ. ”

કીસી કામકા જખ ઉલટતા હય ફક્તર,
તો હોતે હય મસ્ખ ઉન્મે' પેહલે તવંગર.
કમાલ ઉનમે' રેહતે હય બાકી ન ગૈહર,
ન અકલ ઉન્કી હાદી ન દીન ઉન્કા રાહબર.
ન દુન્યામે' ઝીલ્લત ન ઇઝઝતકી પરવાહ,
ન ઉકબામે' દોઝખ ન જન્નતકી પરવાહ.

ન મજલુમ ફૂકી આહોઝારીસે' ડરના,
 ન મોહતાજ કે હાલપર રહમ કરના.
 હવાઓ હવસમે' ખુદીસે ગુઝરના,
 તબ્બેયશમે' જુના નુમાયશપે મરના.
 સદા ખવાબ ગરલતમે' બેહોશ રેહના,
 હમે નઝાઅતક ખુદ ફરામોશ રેહના.
 પરેશાં અગર કહતસે એક જહાં હય,
 તો બેરીકર હય કયું કે ધરમે' સમાંહય.
 અગર બાગે ઉમ્મતમે' ફસલે ખીજાં હય,
 તો ખુશ હય કે અપના ચમન ગુલફીશાં હય.
 બની નૌઅ ઇન્સાંકા હક ઉનપે કયા હય,
 વો એક નૌઅ નૌઅે બશરસે જુદા હય.

જે મકબુરના ખ્યાલાત રખતે હય ઉન્કે ખ્યાલાતકા નકશા.

" નઝમ "

કહાં બનદગાને ઝલીલ ઓર કહાં વોહ,
 બસર કરતે હય બેગમે કુવ્વતો નાં વોહ.
 પહેનતે નહીં જુઝ સમુરો કીતાં વોહ,
 મકાં રખતે હય રશકે ખુલ્લે જુના વોહ.
 નહીં ચલતે વો બેસવારી કદમબર,
 નહીં રેહતે બેનગમઓ સાઝ દમબર.
 કમર બસ્તા હય લોગ ખીઝમતમે' ઉન્કી,
 ગુલો લાલા રેહતે હય સોહબનમે' ઉન્કી.
 નિદાસત ભરી હય તખીઅતમે' ઉન્કી,
 નઝાકત સો દાખીલ હય આદતમે' ઉન્કી.
 હવાઓમે' મીસ્ક ઉન્કે ઉઠતા હય ઢેરાં,
 વો પોશાકમે' ઇત્ર મલતે હય સેરો.
 ચે હો સકતે હય ઉન્કે હમજીન્સ કયું કર,
 નહીં ચેન જીન્કો ઝમાનેસે દમ બર.
 સ્વારીકો ઘોડા ન ખીઝમતકો નોકર,
 ન રેહનેકો ધર ઓર ન સોનેકો ખીસ્તર.
 પહેનનેકો કપડા ન ખાનેકો રોટી,
 જો તદખીર ઉલટી તો તકદીર ખોટી.

હવસ તક બખુરા ॥ રવિશકો મીઠાનેકે લીએ કુચ્છ તદખીરકી હાજત હય. વો તદખીર
 ચે હય કે કલામે મજીદ દુરદાને હમીદકી પાખંદી અપને ઉપર લાઝીમ કરલે. જમસાકે
 ઇરશાદ હય તરજુમા—(અય બનીઇસરાઇલો મેરે વો એહસાન યાદ કરો જો મેને
 તુમ પર કીયે ઓર મેરે અહદકો પુરા કરો મેં તુમ્હારે અહદકો પુરા કર્યા—ઓર મેરાહી

ખેદ ૨૫ખો—ઝોર ઉસ કીતાબ પર ઇમાન લાઓ જો મે'ને નાઝીલ કી. (યાને કુરઆનપર) તસ્દીક કરતી હય ઉસ કીતાબકી જો તુમહારે પાસ હય (તોરાતકી) ઝોર ઉરકે પેહલે સુનકીર તુમહી મત બનો ઝોર મેરી આયતોંકો થોડે મોહકે બદલે મત બેઓ ઝોર સુન્હીસે' ડરો—ઝોર હકમે' ખાતીલકો મત મીલાઓ ઝોર જનખુજ કર હકકો મત છુપાવો—ઝોર નમાઝ કાયમ કરો ઝોર ઝકાત દીયા કરો. રકુ કરનેવાલોંકે સાથ રકુ કરો—કયા તુમ ઝોર મોગોંકો બલે કામોંકો હુકમ દેતે હો ઝોર અપને આપકો જુલ જાતે હો (યાને આપ ઉરપર અમલ નહીં કરતે) હાલકે તુમ કીતાબ તોરેતડો પડતે હો ફીર કયા તુમ સમજતે નહીં સુ બકર ૩. ૫ હ. સ.) ફાયલા—બની ઇસ્રાઇલોપર જો કુચ્છ કે અલ્લાહકા ફઝલો કરમ હુવાયા વો સખ અહકામકી પામ'દી કા બાઇસ થા. જખ ઉન્હોને અપની ચાલકો બદલા ઝોર મગરર ઝોર સરકશ હોગએ તો ઉન્હો ઇતેલાબ દી મધ કે વો એહસાન યાદ કરો કે બ તુફેલ ફરમાંબરદારી તુમપર કયસી કયસી તકલીફે બાદશાહે વકત (યાને શીરઓન) ઝોર ઉરકે ફરખા-નીઓને તુમપર ચલાઇથી' વો સારી બતુદએલ (તોરેત) કે અહકામપર ચલનેસે તુમસે ફરકી મધ ઝોર તુમહારે ફરમનકો તઆહ કરકે તુમકો ઝમીનકા વારીસ ઠેરાપા ઇસી વારતે ફુઆરા યાદ દીલાયા જાતા હય કે તુમ મેરે અહકકો પુરા કરો મે' તુમહારે અહકકો પુરા કર્ગા ઝોર મેરાહી ખૌદ ૨૫ખો ઇસ્સે મુરાદ યે હય કે કુરઆન મજીદ જો નાઝીલ કીયા ગયા હય ઉરપર ઇમાન લાઓ ઝોર વો અગલી કીનાળોંકે મુવાશીક હય. દુન્યા એક થોડીસી પુ'જ હય ઇસ વારતે ઇસન્યામને બેમહાકો મત ખો બેઠો ઝોર હકપરસ્ત બન જાઓ ઝોર હક પરસ્તીકા ઇલાજબી બતાયા હય કે ફરગાહે ઇલાહીમે' પંજ વકતા હાઝીર હોકર નમાઝ અદા કીયા કરો કે જીરમે' આજેઝી જો એક આજા ફરજેઝી સીરત હય. હાંસીલ હો તકબજુર વ. ધખંડ જો સીફને રઝીલા હય વો નીકલ જાવે' ઝોર ઇસવાસ્તે હુકમ દીયાકે મોહખતે માલજો વખાસે જન હય ઉસસે દીલકો પાક કરકે મોહખતે ઝલઝલાલ હાંસીલ કરો ઝોર સાથ ઉરકે ઇતેદાકકાબી ઇશારા હુવા કે રકુ કરો સાથ રકુ કરને વાલોંકે ઇસ્સે માલુમ હોતા હય કે મીલે રહો સાથ મુસલમાનોંકે ઝોર ચેબી કહા ગયા કે અય નસીહત કરનેવાલો નીરે કેહનેહીપર ન રહો કુચ્છ કરનાબી શીખો ખીલા કરનેકે ઇનઆમકે કાખીલ આદમી કબી નહીં હોતા ખાત વોહી મોઅરસર કેહલાતી હય જો પેહલે અપનેકો આમીલ બનાદે નહીં તો ઉરકી મીસાલ અયસી હોગી કે તીરન કમાન નાહકકા પઠાન.

રાસ્તી વ નારાસ્તી.

(૧ સીદક વ રાસ્તી યા સમ્યાઇ યે હય કે ઇનસાન કીસી અમરકો ઉસી તોરસે ઝાહીર કરે જયસાકે ઉરકે ઇલમ વ યકીન મે' હય અમર વો અપને ઇલમ વ યકીનકે ખીલાફ ઝાહીર કરતા હય તો વો કીઝમ હય નારાસ્તી યા જીહકા મુરતકીબ હોતા હય (૨) ચેતો ઝાહેરી યો કાનુની રાસ્તી નારાસ્તી હય લેકીન હકીલી રાસ્તી ઝોર ચીઝ હય ઉરકા રતખા ઇસ ઝાહેરી રાસ્તીસે બાલાનર હય કયુંકે ઇનસાન જો કુચ્છ અપને ઇલમ વ યકીન કે મુતાખીક ઝાહીર કરતા હય કુચ્છ ઝરર નહીં હય કે વો અમર હકીકત મે'બી રાસ્ત વ ફરસ્ત હો. ઇસ્લીએ કમ્ મજમએમે' એક ખાત હક ઠેરાઇ જાતી હય ઝોર વોહી ખાત દુસરે મજમએમે' નાહક ઠેરતી હય ઇસ્સે માલુમ હુવાકે અક્કલકે ફરજે

બેશુમાર હય હર સાહેબ અપની અક્ષર પર રમસલેકા મદાર ન રખે (૩) અકસર અયસા
 હોતા હય કે અમર ખીલાફ વાકેમ યકીન હાંસીલ હો જતા હય ઓર વો યકીન
 શરતરાંઢ સાહેબ યકીનકો ધોકમે' ડાલતા હય ઇસી તરાંઢ દુસરેકોબી શુમરાહ કરતા હય
 કયાં હુકુમતકે રમસલે અપને નહીં સુનો એક અદાલતમે' મુજરીમપર સજા કાયમ હોતી
 હય ઓર દુસરીમે' વો છુટ જતા હય ચે તજર ॥ હમકો સીખાતા હય કે હમ અપની
 અક્ષરકો કામીલ ન સમજે' ફરલીએ 'કુરઆન પાકમે' ફરમાન હય. તરજુમા (હર એક
 જી ઇલમપર એક અલીમ હય) ઓર ઉસકે ખૌદસે અપને કામ સંવારે મસલન એક
 અહમકને દેખાકે ગાડીકે નીચે એક બેડ્યા સાથ સાથ ચલતા હય ઓર જખ ઠેરતે હય
 તો દોતું ઠેર જતે હય ઇસ અહમકને અપની બેતની ઝીસે યકીન કરલીયાકે ગાડીકે ચલ-
 નેકા સખખ વો દરંદા હય જે નીચે ચલતા હય ઓર અપને યકીનકે મુતાખીક લોગોંકે
 રખર ખયાન કીયાકે દરંદેકે પાંઠ' ગાડી ચલતી હય અગરચે વો અપને કૌતમે' સમ્યાથા
 મગર દર હકીકત ઉસ્કા મકુલા મહેઝ બાતીલ ઓર ખીલાફ વાકેમ થા કયુકે ગાડીમે તો
 બેલ ખેંચતે હય. ઇસ કીસમકી નારાસ્તીકો શુમરાહી કેહતે હય યહાંસે સાખીત હુવાકે હરએક
 કામ સાચ કર કરના ચાહીએ તાકે ધોકા ન હો. એક શખસને અપને કામકે લીએ
 એક નોકર રખ્યા લેકીન બગેર સોચ સમજ ઓર ઉરકે અખલાકસે નાવાકીર હોનેકે
 સખખસેમાલીકકો જે કુચ્છ કે દુઃખ ઉડાના પણ વો કાખીલ બરાસ્ત ન થા ચુકે ઉરને
 સાહેબ ખાનાકી બીબીસે કહાકે આપકે મીઆં કીસી ઓર બાઝારી ઓરતસે ઉજરત રખે
 હય શાયદકે સારી દૌલત ઐયાશીમે' ખો બેઠે' બીબીનેલી ઉસ ગમ્માઝકી બાત માનલી
 ઓર લગી તલખીરમે કે કયા કીઆ જાએ ખાદીમસે પુછને લગી કે મેરી ખાના બરખા-
 દીકી ખબર તુમનેહી દી તો અખ તલખીરબી બતાઇએ ઉરને કહા તલખીર તો આસાનહે
 અગર હો સકે ઉરમે' કીસી કીસમકા ખરચ નહીં ન હલદી ન શીટકરી
 ફક્ત ઢાડીકા એક બાલલા દીશએ મે' ઉરપર અયસા મનતર પડું કે તુમારા
 શુકામ બન જાએ. બીબી સાહેબાને કહાકે એક રેશ કી કયા હકીકત હય અગર મી'આં
 સુધર જાએ તો મે' પુરી ઢાડી ઉબેડ લાઉ ખાદીમને કહાકે પુરી ઢાડીકી હાજત નહીં
 અખ યહાં બીબી સાહેબકો સોચ હુવા કે એક બાલ બી કીરતરાંઢ હાથ આવે વો. સોજાએ
 તો મે' તરાશ લાઉ ઇસી ઇનતેઝારમે' રહી ઓર ખાદીમ દુકાનપર જ પહોંચા ઓર
 માલીકસે કેહને લગા કે હુજુર મે' આપકા નીમકખવાર હું જે કુચ્છ મોઆમલાત
 મકાનમે' શુઝરતે હય ઉરસે આપ બેખબર હય અગર મે' ચસ્મપોશી કર જાઉં તો
 આપકા ખુન હો જાએ. માલો મનાલ સખ ખાકમે' મીલ જાએ બાદેકો ખબર હુધ હય
 કે આપકી બીબીને એક આશના પેલા કીયા હય ઓર ઉસ્કા ચે નયા ફરમાન હય કે
 આપકો દશ કીઆ જાએ ઓર વો જે મામલા આજકી સખ હોને વાલા હય બંદા
 બેકારીકી હાલતમે' દોડતા ચલા આપા અખ આગે આપકો ઇખતીયાર હય આકાને
 કહા કે તેરી બાતકા કુચ્છ બરોસા નહીં ઓર અયસી રહીકાશ ફીકા પર મહશુમાની
 કરના અક્ષરકે ખીલાફ હય ખાદીમને કહા કે હુજુર લોગખી મારીકી સહતકે લીએ
 ખીલાખ તકે પીલે તો હય. તો મુજ ખાદીમકી અરઝ ઇતની કયુલ કીશએ કે અજબ
 બદાના કરકે લેટ જાઇએ કે મેરે સરમ' દરદ હય ઓર દીલસે હુશીયાર રેહ કર અપની
 બીબીકી હરકતેકો નીજાઇએ તો બદેકી બાતકી તરદીકે કીરકદર આપકો હોતી હય

પસ આકાંક્ષા એ ખાત પસંદ આપ્યો ઓર ઉરને અપની ફકાન બંદ કરકે આહતસે પહેલે
ધર પહોંચ્યા ઓર બીબીસે કેહને લગાકે મેરે સરમે' ગીરાની હય મેં આરામ કરના
આહતા હું. બીબીને બીસતર તૈયાર બતા દીઆ ઓર વેા મુનતઝીર થી કે કીસી તરાંહસે
મીઆં સો જાએ તો મેં અપના મતલબ હાંસીલ કરૂં. મીયાં બનાવટી સોના સો જાએ.
બીબીને પેટી ખોલ ઉસતરા નીકાલા મીઆંને તીરછી નીગાહસે ઉસ તરેકી શુઆઅ
દેખલી. દીલમે' કહા કે ખુદા ખેર કરે બેવકત ઉસતરા નીકલા હય ખાદીમ કયસા
વશવાર હય તુજકો મોતસે બચનેકી તદખીર બતાદી ઓ ઇસ્ક તેરા સત્યાનાશ હો કે
સચ્ચી ઓર ખાલીસ દોસ્તીકો મીટાકર ફસલી ઓર નકલી દોસ્તીને કીસ્કદર ખાના
વેરાનીકા કામ કયા હય.

અય ઓરત તુને મેરે એહસાનોકાં બી પાસ ન કીયા ઓર ઇસ દેરીના દોસ્તીકા
બી લેહાઝ નહીં અચ્છા જો કુચ્છ કરના હો કરલે મેં બી દેખતા હું કે કયા કરતી
હય ચેહી દીલમે' સોચતા; રહા ઓર દીલહી દીલમે' ખાતે કરતા રહા ઓર ઓરત માઆ
ઉસતરેકે દબે પાઉં પલંગકે પાસ પોંહચી મીઆં ઇસ્કી પુરી તરાખીસ હાંસીલ હોને કે
લીએ ગરરાટે લેને; લગા તાકે વેા સમજે કે મીઆં કામીલ નીંદમે' હય મગર મીઆં
સાહેબ દીલમે' જાગતે ચે. અય ઉનોને સોચાકે અગર દેર કી જાએગી તો મુજકો જાઆહ
કર દેગી ઓર ઇહ કુરખાની કે એયામ બી કરીઅ હય શાહેદ કે ખેમોતકે કુરખાન હો
જાઉં ચે સમજકર જયસા કે બીબીને ડાદી પર હાય રખા ઓર ચે લઉ ખેઠા ઓર
બીબીકો પછાડ ઉસી ઉસતરેસે જાઆહ કર દીઆ ચેક હકીકત ઉન્કે અકરખાકો પહોંચી
બીબી કે બાઇને આકર બાનાઇકો જાઆહ કર દીઆ ઓર કબીલેમે' રસાહ ઉઠા
જીરકે સખબસે ફસ બીસ આદમી મુરદે પડ ગએ. પહાં સોચના આહીએ કે નાહક ખુન
રેઝી કયું કર હુધ ઓર ઉસ્કી બીના કયા હય બીના ચેહી હય કે ચે લુતરા ઓર
ચુગલખોર શખસ ધરમે' ન આતા તો યું ધરકી બરખાદી ન હોતી ચે સારા બીગાડ
જખાનકી ખરાબીકા હય ઇસલીએ ખાતકો જખાનસે પીછે નીકાલો પડેચે ઉસ્કો સોચ લીયા
કરો બીન સોચે બકબક કરના જયસા બેવકુદી હય અયસાહો બેદલીલ ખાત કીસીકી
માન લેના બડકે બેવકુદી હય અયસી બાને લોગોંકે સામને બયાન ન કીયા કરો જીરકી
સચાઇમે' તુમ ખુદ શકમે' હો કીસી કે એતેકાદ યા ગઝહબ યા શાનમે' હરગીઝ ખુરા
લશજ જખાન પર મત લાઓ.

શાએર.

જો ખાત કહો સાચ હો સુથરી હો બલી હો,
કતી ન હો ખટટી ન હો મીસરીકો ડલી હો.

કયું કે સખ જખમોંકા દલાજ હય લેહીના જખાનકા જખન અયસા કારી હય કે
જીરકા મલમ યા કોઇ ફવા નહીં.

શાએર.

ધુરીકા તીરકા તલવારકા તો ગાઉ બરા
લગા જો જખમ જખાકા દલા હમેશા હરા

અયસાહી કુરઆન પાઠમે' ઇરશાદ હય તરજુમા (નહીં કોઇ લશ્ક ઇન્સાનકે
 યુદ્ધસે નીકલતા હય મગર હમારે શીરસે ઉસ્કા લીખતે હય (માને નીગાહખાન હય
 સુ. ૨ હ. સ.)

તઝીયે અવકાત (વકત બેકાર ખોના)

જનના ચાહીએ કે વો ખેમોઝ પુછ જો અસલ દોલત હય ઝોર જીસે ઉમદા
 જોહર પૈદા હો સકતોં હય જો આસુદા કોમોંકે લીએ એક રાઅયુઝ બનાઅત હય જીસે
 મુરાદ વકતકી કફર કરતા હય ઝોર જીસે હમ મુફતમેં ઉગા રહે હય ફખનીએં ઝોર
 દીલલખીમેં ઝોર યુરોપકે ઝેરકે ઝોર આકીલ નફા ઉકા રહે હય ઝોર હંમ મફલતમેં
 સોતે હય અગર હમસે કોઇ એક પૈસા માંગેતો હરગીઝ ન દેગે ઝોર ઉસ્કા દેના ફુશવાર
 વ ગીરાં બાર મુઝરેગા લેકીન વકત જીસે સરમાએ દીન વ ફુન્યા કહા જાએ તો ફુસ્ત
 હય જીસે એક એક લમહા અનમોલ હય ઉસ્કે જુટાને ઝોર ઉગાનેમેં બડી ખેપરવાઘ
 હય જ્યસાકે ઇસ નઝમસે માલુમ હોતા હય.

“ નઝમ ”

વો ખે મોઝ પુછ કે હય અસલ દોલત
 વો શાયરતા મુલકોંકા ગંજે સઆદત
 વો આસુદા કોમોંકા રાઅયુઝ બીનાઅત
 વો દોલતકે હય વકત જીસે ઇઆરત
 નહીં ઉસ્કી વકઅન નઝરમેં હમારી
 યુદ્ધી મુફત જાતી હય બરખાદ સારી
 અગર હમસે મગે કોઈ એક પૈસા
 તો હોગા કમો ખેશખાર : ઉસ્કા દેના
 મગર હાં વો સરમાય એ દીનો ફુન્યા
 કે એક એક લમહા હય અનમોલ જીસે
 નહીં કરને ખીરસત ઉગાનેમેં ઉસ્કે
 બડોલત હમ રખા હય જુટાનેમેં ઉસ્કે
 અગર સાંસ દીનરાતકે સય ગીનેં હમ
 યુદ્ધી મુઝરે જાતે હય દીનરાત પમહમ
 નહીં : કોઇ ગોયા ખખરદાર હંમ મેં
 કે યે સાંસ આખીર હય અખ કોઇ હમમેં
 ગવારોંકા વો હુકમ ખરદાર : કુતા
 કે બેટોંકી હરકમ હય રખવાલ કરતા
 જો રેવગમેં હોતા હય પત્તેકા ખુડકા
 તો વો શેરકી તરાંહ શીરતા હય પેહરા
 ગર ઇનસાફ કીજાએ તો હમસે હય બેહતર,
 કે ગાફીલ નહીં ફરજીએ અપને હમમર.

ઝોર કામોંકી બની સખત હમ અપને બેહતરીકે તરીકેસે ગાપીલ હ'ય છતની કામે
ઝોર હમારી પેશ નઝર હ'ય. વેબી તીબરત વ હુકુમત વ ઝેરાખત ફતકારી ઝોર તખમ
હુનર વ પેશામે ઉન્કા દરત ખુલ'દ હ'ય. ઝોર હમારી ચે હાલત હ'ય કે સખ બાતોસે શરીખ
હોકર બેઠે હ'ય.

“સખ કર ચુકે જો કુચ્છ કે થા કરના,”

“ઝોર બાકી ચેહી હ'ય કે આજએ મરના.”

“ઈફ્લાસકી હાલત”

રક્ષાકત છસે કેહતે ઉમ્મુલ જરાયમ,
નહીં રેહતે ધમાપે દીલ છસે કાયમ.
બનાતી હ'ય ધન્સાનકો જો બહાએમ,
મુસદ્દકી હ'ય દીલ જમાઅ છસે નસાએમ
વો યું અહલે ઇસ્લામપર છા રહી હ'ય,
કે મુસ્લીમકી ગોયા નીશાની ચેહી હ'ય.
કહીં મકકે ગુર સીખાતી હ'ય હમકો,
કહીં જુકકી લવ લગાતી હ'ય હમકો.
ખ્યાનકી આતેં મુજતી હ'ય હમકો,
ખુશામદકી ધાતેં બતાતી હ'ય હમકો.
હુસું જમ્મ ચે પાતી નહીં કારગર વા,
તો કરતી હ'ય આખરદો દરવીઝા ગર વા.
યહાં છત્તી કામેં હમારે સીવા હ'ય,
હઝાર ઉન્મેં ખુશ હ'ય તો દો બે નવા હ'ય.
યહાં લાખમેં દો અગર અગનીયા હ'ય,
તો સો નીમ બીરમીલ હ'ય પાકી ગદા હ'ય.
ઝરા કામ ગૈરતકો ફરમાએં ગર હમ,
તો સમજેં કે હ'ય તંગ દસ્ત કોરકદર હમ.
બીગાડે હ'ય ગરદીશને જો ખાનદાની,
નહીં જનતે બસ કે ગેટી કમાની.
દીલોમેં હ'ય ચે યક કલમ સખને દાની,
કે કીજએ બસર માંગકર ઝીન્દગાની.
જહાં કદરદાનોંકા હ'ય ખોજ પાતે,
ચોહ'ચતે હ'ય વાં માંગતે ઝોર ખાતે.
કહીં બાપ દાદાકા હ'ય નામ લેતે,
કહીં રશનાસીસે હ'ય ધામ લેતે.
કહીં જુકે વાએંપે હ'ય દામ લેતે,
ચુલ્હી મમ્મગા દમ દેકે હ'ય ઘામ લેતે.

ખુઝરગોં કે નાઝાં હય જીસ નામ પર વો,
 ઉસે બેચતે શીરતે હય દરબદર વો.
 યે હય હંગ ઉત તાઝા આફત ઝંદોં,
 બહોત કમ ઝમાના હુવા જીન્દો ખીગડે.
 અબી એક આશીમ હય આગાહ જીન્સે,
 કે હય કીરકે બેટ વો ઝોર કીરકે પોતે.
 જીને દેશ પરદેશ સખ જાનતે હય,
 હસખ ઝોર નસખ જીન્દો પેહચાનતે હય.
 યે અય કોમ ઇસ્લામ ઇઝરતકી જા હય,
 કે શાહોંકી ઝોલાહ દર દર ગદા હય.
 જીસે સુનયે ઇફલાસમેં મુજતીલા હય,
 જીસે દેખયે મુફલીસો બે નવા હય.
 નહીં કોઇ ઉન્મે કમાનેકે કાખીલ,
 અગર હય તો હય માંગ ખાનેકે કાખીલ.
 બહોત આપકો કેહકે મસજીદકે બાની,
 બહોત બનકે ખુદ મૈયદે ખાનદાની
 બહોત સીખ કરતો હો સૌઝ ખવાની,
 બહોત મદદામેં કરકે રંગી બવાની.
 બહોત આસ્તાનોંક ખુદદામ બતકર,
 પડે માગતે શીરતે ખાને હય દરદ.
 મદકતકો મેહનતમેં જો આર મમજે,
 હુતર ઝોર પેશોકો જો ખતાર સમજે.
 તીજરતકો ખેતીકો દુશવાર મમજે,
 શીરંગીકે પેસો કો મુરદાર સમજે.
 તન આસાનીઆં ચાહેં ઝોર આખરબી,
 વો કોમ આજ હુમેંગી ગર કલ ન હુમી.

યેહી હમારી હાલતકા નકશા હય બેહુનરી ઝોર નફસપરવરીને હમકો ઇસ દરજે
 પહોંચાયા હાલોંકે કુરઆન કરીમ હમકો તીજરત વ ઝેરાઅત ઝોર હરએક હુનરકે લીએ
 હુકમ ફરમાતા હય કે ઝમીન પર રયલ કર અપની રોઝી તલાશ કરો. તરજુમા—(શીર
 જખ નમાઝ તમામ હો ચુકે તો ઝમીન પર રયલ પડો ઝોર ખુદાકો ફઝલ તલાશ કરો
 ઝોર ખુદાકો બહોત માફ કરો તાકે તુમ્હારી બેહખુદી હો સુ. જુમા ૩. ૨ હ. સ.)
 ફાયદા યહાં ફઝલ રોઝીકો કહા હય કે તુમ રોઝી તલાશ કરો માલુમ હુવાકે અપને ઝોર
 અપને અહલો અયાલ કે લીયે કમાના ઝોર મઆશ પેદા કરનાબી ઇન્સાનકી નેકીઓમેંસે
 એક બડી નેકી હય. ઝોર બાવજુદ તાકત વ કુદરત હોનેકે દુસરોંકા મોહતાજ બનના
 એક શુનાહ હય. ઇસ્લીએ હર શખ્સ પર વાજીબ હય. કે વો મઆશ પેદા કરનેકે લીએ
 કોઇ પેશા ઇખતેયાર કરે પેગમ્બરોને પેશા ઇખતેયાર કીયા હય. ઝોર હમારે રસૂલ અક-

રમ (સ.) અપની ઝાતે શરીરે માત્ર લાકર વનતમે પોંદ્યાયા હય. ઝોર સંહાબાકી-રામકાબી ચેહી ફરતુર થા. ઝોર અપસાહી તાબેઇન તથા તાબેઇનકાબી બલકે તાકમામત જીતને શરીર મુતકી વ પરહેજગાર લોગ હોતે ચક્ષે જાએગે ઉન્કા ચેહી ફરતુર રહેગા બલકે સવાલ કરના શરીઅતમે એક મજબુરી અમર હય. ઝોર ઉરકે મુસ્તહકબી અપસે શરીર હય કે વો લીપટકર માંગને નહીં બલકે અપની હાજતોંકો ક્યાએ હુએ હય. કુરઆન કરીમ ઉન શરીરોંકી આદતકા ઇઝહાર કર રહા હય. તરજુમા—(ખેરાત ઉન ખાનગી હક હય જે ખુદાકી રાહમે અટક રહે હય. મુલકમે ચલ શીર નહીં સકતે) ન કરનેકી વજહસે નાવાકીફ ઉને ગતી સમજતા હય. તું ઉને ઉન્કે ચેહરેસે પેચાનતા હય. વો લોગોંસે લીપટકર સવાલ નહીં કરતે ઝોર જે કુચ્છ તુમ ખેરાત કરોગે યકીનન અસ્લાહકો વો માલુમ હય. રૂ. બકર ૩. ૩૭. હ. સ.) કાયદા ખેરાત કે અસલી મુસ્તહક ચેહી લોગ હય. દીનકે મોઅલ્લામ ઝોર ખાદીમ જે આપ કમાનેકી કુરસત ન રખતે હો ઝોર દુરવેશ લોગ જે સવાલસે આર રખે ઝોર ખુદાહી પર ઉન્કા બરોંસા હો ઇસ્સે માયુમ હુવા કે સવાલ એક મજબુરી વકત હય અરકી રખસત હય માનીન્દ હવા કે દવા ખીમરીકી હાલતમે ઇસ્તમાલકી ગતી હય. વો પેશે જીન્સે મઆશ હારીલ હોતી હય ખાઝ ઝરી હય. જયસે ઝેરાઅત તીજરતખાન ખોદના આદતગીરી નજજરી વગેરા કયું કે ઇન પેશેકે સખખસે ઇન્સાનમે તદ્દઝીમ રયલતી હય. ઝોર ઉરકી જીનદગી રાહત વ આરામસે ગુઝરતી હય. જે લોગ આલા દરજેકી લીયાકત રખતે હય વોહી આલા પેશે ઇખત્યાર કરતે હય. જે કમ લીયાકત હોતે હય ઉન્કો મજબુરન કોઇ અદના પેશા ઇખત્યાર કરના પડતા હય. જે શરીર આદમી હય વો જાએઝ પેશેકો ઇખત્યાર કરતે હય. ખવાહ અદના હો ખવાહ આલા વોહી નેક મઆશ કેહલાતે હય. જે લોગ પાછ કમાને હય વો નાજાએઝ પેશે કરતે હય. જયસે ચોરી ગુવા વગેરા વોહી ખદમાશ કેહલાતે હય.

જાનતા ચાહીએ કે બદમાશી ચેહી નહીં હય કે કીસીકા ઘર ફાટકર ચોરી કરે યા ડાકા ઝતી કરે ઇસ્કો તો અદનાસે આલા પુરાહી સમજતે હય. લેકીન અફસોસ ઝોર સદ અફસોસ તો ઉન લોગોંપર હય જે ખાઝારમે ઇઝઝતકી ગાદીપર બેઠકર મામેલાતમે લોગોંકો ઘોઝા દેતે હય. અસલ ચોર ચેહી હય કયુકે ઇન્કો તોખાબી નસીબ નહીં હોતી હય. વજહ ઇસ્કી ચે હય કે ચે હાકીમકે પંજમે નહીં આ સકતે ઝોર વો ચોર જે કીસીકા ઘર ફાટતા હય યા છુટતા હય વો બ સખખ હાકીમકી સીયામત કે ઉરકો ઇજરત હોતી હય ઝોર વો અકસર તોખા જલ્દ કરતા હય. ઝોર ચે પાક ચોર હાકીમકે પંજમે આતે નહીં ઇસ સખખસે ઇનકો તોખા બહોત કમનસીબ હોતી હય. ઇનકે લીએ તો બા હાંસીન કર-નેકા રાસતા ચે હય કે ઇન આપતોંપર ગોર કરે. તરજુમા. (અય ઇમાનવાલો અસ્લાહસે ડરો ઝોર ચાહીએ કે હર જ મોહાસેયા કરે ઉરને કલકે લીએ યાને કયામતકે લીએ કયા આમે ભેજ ઝોર અસ્લાહસે ડરતે રહો. અદલાહકો તુઝહારે સખ કામેકી ખગર હય રૂ. હશર ૩૬ ૩ હ. સ.) ઇન આયતોંમે ગોર કરનેસે અપની ખતાઓંકો ખુબ પેહચાન સકતા હય અગર ખુદાને જીન્દા દીલ દીયા હય. અગર મુરદા દીલ હય તો ઉન દીલોંપર મહોર લગ ગઇ હય ઉનલેજોંસે તો હીદાયત બંદ હુઇ હય કયું કે અસખખ નાજાયઝ પેશેકે દીલોં-પર ઝંગ લગ જતા હય અરસે હક વ ખાતીલકી તમીઝ જાતી રેહતી હય. ઇસલીએ ઇન્સા-

નકો કામીન હય કે જાએજ પેશા ઇખત્યાર કરે ઝોર ઉસમે' કામીન હોનેકી કાશીસ કરે. કયુંકે નાકીસ ઝોર બેહુનર આઘમીકી મેહનત બહોત ઝાયા હોતી હય આપની અકલ વ હુનરકે ઝોરસે જાએજ માલ પેદા કરે ઝોર ઝકાત દે સદકાત કરે ઝોર અહસો અપાલપર ફસ્ત શરફત કુશાદ રખે. હમકો શરીઅતને ન હુનરસે રોકા ન માલ કમાનેસે બલકે હર એક કામમે' ચુસ્ત ચાલક હો જાનેકી તાકીદ હય. સુસ્તી અંયસી ખુરી બલા હય જીસ્કી વજહસે બહોતસા વકત ઝાયા કરકે થોડા માલ કમાતા હય. કામીન ઝોર બા હુનર આઘમી થોડે વકતમે' ઝીયાદા ઉજરત પાતા હય.

દોષ પેશા હો ઝીરાઅત યા તીજરત યા કે ઇદમ,
ચાહીએ ઇન્સાનકો પેદા કરે ઉસમે' કમાલ.
કામીલોંકો ઉઝ બદ જાતી હય ખુદ કરસો હીસામ,
બા હુનરકા એક દીન ઝોર બેહુનરકા એક સાલ.

હરએક પેશમે' સમ્યાપ્ત ઝોર ઇમાનદારીસે' નક્કા હાંસીલ હોતા હય દગા ફરેબ તરારીકા અંજમ હમે'શા નુકશાન હય. કયુંકે દુન્યામે' અકસર કામ એક દુસરેકે એઅતે-બાર પર ચલતે હય. ઝોર જો એકબાર દગા કરતા હય. ઉસ્કા એઅતેબાર નહીં રેહતા. ઝોર જીસ્કા એઅતેબાર નહીં વો ખોટા પૈસા હય. જો બગેર બટટેકે હરગીઝ નહીં ચલેગા યા કાટકી હંડ્યા યા કાગઝકી નાઉ હય. જો એકબારકે સીવા કામ ન આવેગી જો શખ્સ અપને નફેકે વાસ્તે દુસરેકા ખસારા દેતા હય વો હકીકતમે' ખુદ ખસારા પાતા હય. ફાસીદ મોઆમલેસે જો માલ પેદા કીયા જાતા હય. ઉસ માલકો મુરદારકી તશખીહ હુઝુર (સ.) ને દી હય ચુનાએ એક વકત આપ ચન્દ સહાબીથોંકે સાથ જ રહેથે રાહમે' એક બકરીકા અચ્ચા છોટે કાનવાલા મુરદાર પડા હુવા થા. જીસ્કો દેખકર આપને ફરમાયા ઇસ મુરદારકો કીસ કીમત પર લોગે બાદીમેંને અર્જકી કે કીસીકા કીસી કીમત પરબી લેના પસંદ નહીં આપને ફરમાયાકે કસમ હય. અલ્લાહકી કે જીસ્કે ફસ્તે કુદરતમે' મેરી જાન હય જીસ્કેદર યે મુરદાર તુમહારી નઝરોમે' ખુવાર હય. ઉસે કહીં ઝીયાદા ઝોર બહકર યે દુન્યા ખુદાકી નઝરમે' ખુવાર હય. ઇસ હદીસમે' જો દુન્યાકી ખુરાષ હય. વો વોહી દુન્યા હય. જો નાજાએજ તોર પર કમાઇ જાવે વગર નજાએજ માલ જો રાસ્તીસે' કમાયા જાવે વો તો બાકી યા તુસ્સાલેહાતમે' સુમાર કીઆ જાતા હય. ખ્યાલ કરનેકી બાત હય. જો શખ્સ ખુરી બાત ઝોર બેહુદા કામ ઝોર નાકીસ ખ્યાલસે' પરહેઝ નહીં કરતા હય ઉસ્કા દીલ દુરસ્ત નહીં રેહતા ન ઉસ્કો નેકીમે' મજા આતા હય. ન ઉસ્કો નેક કામસે' ખુશી હાંસીલ હોતી હય. બલકે બદી શરારત ઝોર ચુનાહોંસે ઉસ્કો રગબત હોતી હય. જીસ્તરાંહ મરીઝકો ઝાહીરકી બદપરહેઝીસે બદનમે' દુખર્દ પેદા હોજાતા હય. ઇસી તરાંહ બાતીનકી બદપરહેઝીસે ઉસ્કે દીલકો તરેંહ તરેંહકે રોગ લગ જાતે હય. હમકો ઝાહીર વ બાતીન દોનું તરાંહકી પરહેઝી ઇખત્યાર કરની ચાહીએ કયુંકે પર-હેઝગારીહી તમામ નેકીઓં ઝોર ખુબીઓંકી અસલ હય જમ્પસાકે ઇરશાદ હય તરબુઆ- (ફીર ઉસ્કો ઉસ્કી બદી વ તકવાઅલકા કરદીઆ યકીનન વો મુસાદકો પહોંચ ગયા જીસ્ને ઉસ્કો પાક કીયા યાને (દીહકો) ઝોર નામુરાદ હુવા જીસ્ને ઉસ્કો બદીઓંમે ગાડ કીયા યાને (દીલકો) સુ. શખ્સ હ. સ.) ઇસ આયત

કરીમાંકે મજબુત્તે દીલકો અચ્છી આદતોસે આશસ્તા કરના ઝોર યુરી આદતોસે દુર્
રેહના ચેહી મંઝમે મુરાદકો પહોંચના હય. જળ અમરાખીકા વક્ત આતા હય તો ઉલ્ટે કામ
સીધે નઝર આતે હંય. જયસા કે કુરઆન પાકમે ધરશાદ હય. તરબુઆ (ઝોર અમર
દેખે) રાહ સ્વારકી તો ન ઠેરાવે ઉસે રાહ ઝોર અમર દેખે રાહ. ઉલટી ઉસ્કો ઠેરાવે રાહ
ચે ઇસ વાસ્તે કે ઉનોને જુઠ જાની હમારી આયને ઝોર હો રહે ઉન્સે બેખઅર. સુ.
આરાફ ૩. ૧૭ હ. સ.) ઝોર ઇસ નઝમસેબી બપુખી માલુમ હોતા હય,

“નઝમ.”

કરે નોકરીબી તો બે ઈઝતીકી,
જો રાટી કમાએ તો બે દુરમતીકી.
કહો વાએ ખીઝમત તો બે ગયરતીકી,
કસમ ખાઇએ ઉન્કી ખુશ કીસમતીકી.
અમીરોંકે બનતે હંય જળ ચે મુખાહેબ,
તો જતે હંય હોકર હમૈયતસે તાએબ.
કહો ઉન્કી સોહબતમે ગાના બજના,
કહો મરખરા બનકે હંસના હંસાના.
કહો ફપતીઆં કેહકે ઇનઆમ પાના,
કહો છોડકર ગાલીઆં સજસે ખાના.
ચે કામ ઝોરબી કરતે હંય પર ન અપસે,
મુસલમાન બાઇસે બન આએ જયસે.
અમીરોંકા આલમ ન પુછો કે કયા હય,
અમીરઉનકા ઝોર ઉન્કી તીનત જુદા હય.
સઝાવાર હય ઉન્કો જો ના સઝા હય,
રવા હય ઉને સખકો જો ના રવા હય.
શરીઅત હુખ હય ન કો નામ ઉન્સે,
બહોત ફજ્ર કરતા હય ઇરલામ ઉન્સે.
હરએક બોલપર ઉન્કે મજલસીફીફા હય,
હરએક ખાતપર વાંદુરસ્ત ઝોર બજાહય.
ન ગુફતારમે ઉન્કે કોઇ ખતા હય,
ન ફીરદાર ઉન્કા કોઇ ના સઝા હય.
વો જો કુચ્છ કે હંય કેહ સકે કોન ઉન્કો,
બનાયા નદીમેને ફીરચોન ઉન્કો.
વો દોલતકે હય માયઓ દીનો દુન્યા,
વો દોત્તતકે હય તોશએ રાહે ઉકળા,
સુલેમાને દી જુસ્કે હકસે તમના.
બહ જુસ્સે આશાકમે નામ કીસરા,

કીચા જુરને હાતીમકો મજબૂર દોરાં.
 કીચા જુરને યુસુફકો મસજુદે ધજ્જાં,
 મીલા હય યે ફખ ઉસકો ઉનકી બદોક્ત,
 કે સમજી ગઇ હય વો અસલે શકાવત.
 કહીં હંય વો માયએ જેહલો ગરલત,
 કહીં નશએ બાદએ કીયરો નખવત.
 જહાંકે લીએ જો કે આમે બકા હય,
 વા ઇસ કામકે હકમેં સુમુલ હવા હય.
 ઇધર માલો દોલતને યાં મુહ દીખાયા,
 ઉધર સાથ સાથ ઉરકે ઇજાર આયા.
 પડા આકે જુસ ધરપે સરવતકા સાયા,
 અમલ વાંસે બરકતને અપના ઉકાયા.
 નહીં રાસ યાં ચાર પૈસે કીસીકો,
 મુખારક નહીં જયસે પર ચિયુંડીયોંકો.
 સમજતેહંયસગ અયબ જન આદતોંકો,
 બહાયમસે નીસજત હય જન સીરતોંકો.
 છુપાતે હંય ઔખામ જન ખમ્મતોંકો,
 નહીં કરતે અજલાફ જન હરકતોંકો.
 વો મહાં ગહજે દોલતકો હંય શીરે માદર,
 ન ખીફે ખુદા હય ન શરમે પયમ્બર.
 તખીઅત અગર લહવો બાઝીપે આઇ.
 તો દોલત બહોતસી ઉસીમેં લુગાઇ.
 જો કી હઝરતે ઇસ્કને રાહનુમાઇ,
 તો કરદી બરે ધરકી ફમમેં સફાઇ.
 શીર આખર હજે માંગને ઓર ખાને,
 ચુંહી મીટગએ યાં હઝારો ધરાને.
 ન આગાઝપર અપને ગોર ઉન્કો અસલા,
 ન અંજમકા અપને કુચ્છ ઉન્કો ખટકા.
 ન રીક ઉન્કો ઓલાદકી તરખીઅતકા,
 ન કુચ્છ મીલ્લતે કામકી ઉન્કો પરવા.
 ન હક ક્રોઇ દુન્યાપે ઉન્કા ન દીં પર,
 ખુદાકો વો કયા મુંહ દીખાએંગે જકર.

ઇસ નઝમમેં અવ્વલ અવ્વલ જો નસીહત કી ગઇ હય વો ખેગૈરતી ઓર નાલા-
 ચક પેશોંસે બચને ઓર આદતે ખબીસાસે દુર રહેનેકી યે તમામ આદતેં મુશ્લીસીલીસે
 પચઠા હોતી હય. મુશ્લીસી વો બલા હય કે ચોરી ડખીતી ઓર મકારી સગ ચેહી સીખાતી
 હય ઓર ચેહી અમીરોંકી સોહજતમેં માના બખતા મરખરાપન હંસના હંસાના ઓર ઇત-

આમકી લાલચમેં ફપકીઝાં સુનાના ઝોર હેડખાની મચાકર ગાંધીઆં ખાના અલાવા ઇસ્કે ઝોરભી બહોતસે નાલાયક કામ હોતે હંય જો મુસલમાન ભાઇકી શાનસે ખીલાફ હય. ઝોર ઇસ્કે મીઝાજમેં કીસીકી તખીઅત આજમેં તો હુદુદે શરાઅસે આગે બડ જાએ કે જીસે ન ગુરતારમેં તમીઝ ન કીરદારમેં તહજીમ બલકે અહસે મજલીસકી વાહ વાહ પર હમાન ફરોશીભી હો જાએ તો ઉનકો, કુચ્છ પરવા નહીં હાલોકે યે દોલત ઇસ વાસ્તે દી ગઇ કે દેખા જાએ કે ઇસ દોલતસે કયા કીયા જતા હય ઝોર યેભી એક આઝમાઇશ હયુ પરવરદીગારકી તરફસે જયસાકે કુરઆન પાકમેં વારીદ હય. તરખુમા (હમને બનાયા હય જો કુચ્છ ઝમીનપર હય ઉસ્કી રોનક તો જાએ ભોગોંકો કોન ઉન્મે અચ્છા કરતા હય કામ ઝોર હમકો કરતા હય જો કુચ્છ ઉસપર હમ મયદાન છાંટકર. સુ. કાફ ૩. ૧ હ. સ.) ફાયદા ઈ. આયતોંમેં પરવરદીગાર ઇતોલા કરતા હય અપને બંદોંકો કે તુમારી મહબુબા ચીઝેં તુમારી એક આઝમાયશ હય અગર ઇનકો બા કાયદા ઇસ્તેમાલ કરો તો નેઆમત હંય વર ન આપત. ઇસલીએ ઇન ચીઝોંસે દીલ ન લગાઓ ઝોર ઇન નાપાયદાર ચીઝોં પર ફરેશતા ન હો જાએ. યેહી ગરજ તમામ ખુદા રશીદા ભોગોંકી થી કે પાનીમેં ઉતરે લેકીન બીજે નહીં ઝોર વો ભોગ દીનકી ખુશીપર અયસે ગીરતે હંય જયસાકે શગઆપર પરવાને ઉનકી ખુશી ઇસ નઝમસે બખુબી માલુમ હોતી હંય.

“નઝમ.”

હરએક મેંકદેસે બરા જનકે સાગીર,
હરએક ઘાટસે આજો સૈગમ હોકર
ગીરે મીસ્ત્ર પરવાના હર રોશનીપર,
ગેરાહમેં લીયા જાંદ હુકમે પયમ્બર.
કે હીકનતકો એક ગુમશુદ્દ લાલ સમજો,
જહાં પાઓ અપના ઉસે માલ સમજો.
હરએક ઇલમ ફનકે જોયા હુવે વો,
હરએક કામમેં સમસે જાલા હુવે જોયા.
શલાહતમેં બેગિરલો ચકતા હુવે વો,
સેવાહતમેં મશહુર દુન્યા હુવે વો.
હરએક મુદકમેં કોનકી ફયલી ઇમારત,
હરએક કોમને ઉનસે સીખી તીખરત.
કીયા જાકે આજાદ હર મુલકે વયરાં,
મોહબ્યા કીએ સખકે રાહતકે સામાં.
ખતરનાકે યે જો પહાડ ઝોર બયાબાં,
ઉનેં કર દીયા રસ્કે સહને ગુલશરાં.
બહાર અમ જો દુન્યામેં આઇ હુમ હય
યે સખ પોદ ઉન્હી કી લગાઇ હુમ હય.
યે હમવાર સડકેં યે રાહે મુસાશ.
હો તરખા બરાબર દરખોંકો સાયા.

નીશાં જાળજા મેલો ફરસખકે બરપા,
 સરે રાહ કુવેં ઝોર સરાહે મોહયમા.
 ઇન્દી કે હય સખને યે ચરખે ઉતારે,
 ઉસી કાફલેકે નીશાં હંય યે સારે.
 સદા ઉન્કો મરગુળ સયરો સફર થા,
 હરએકે બરરે આઝમમેં ઇન્કા ગુઝર થા.
 તમામ ઉન્કા છાના હુવા બહરો બર થા,
 જો લંકામેં ઢેરા તો બરબરમેં ધર થા.
 વો ગીનતે યે યકસાં વતન ઝોર સરકો,
 ધર અપના સમજતે યે હર હસ્ત દરકો.
 જહાંકો હય યાદ ઉન્કી રૂઝતાર અખતક,
 કે નકશે કદમ હંય નમુદાર અખતક.
 હંય રીઝોનમેં ઉન્કે આસાર અખતક,
 ઉનેં રો રહા હય મલે બાર અખતક.
 હીમાલાયો હંય વાકેઆત ઉન્કે અઝબર,
 નીશાં ઉન્કે બાકી હય જુઆલટર પર.
 નહીં દસ તખક પર કોઇ બરરે આઝમ,
 નહો જીરમેં ઉન્કે ઇમારાત મહકમ.
 અરબ હીંદ મીસર અન્દલસ નામ વેલમ,
 બીનાઓસે હય ઉન્કી મામુરે આલમ.
 સરે કોહે આદમરો તો કોહે બયદા,
 મીલેગા જહાં જાએગે જોબ્બ ઉન્કા.

જનના ચાહીએ કે અહલે ઇસ્લામમેં ઇલમકી તરફી જરૂરકર થી વો સારીદુન્યામેં
 કીસીકો નસીખ ન થી. ઝોર ઇલમકા દારો મહાર યુગદાદ શરીફકો ગીના જતા થા જોરો
 ઇબ્રતસે અગર ઇનસાન સુને તો ઝરરા ઝરરા લીસાને હાલસે કેહ રહા હય કે જીસ દીનેં
 ઇસ્લામકા આશતાબ ચમકતા થા ઉસ વક્તકી હવાકી તાઝગી યહાં કુચ્છ ઝોર હી રોનક
 બખ્શ થી ઝોર યહીકી હવાને અતરાફકે મુલકોકો ઝીન્દા કર દીઆ વો મખજને રહમત
 યુગદાદ શરીફહી હય બડે બડે હુકમા જો હીકમતકે દુરરે મકનુન વ અસરારે યુતુન ઝોર
 બડે બડે કાનુને સલ્તનત બીલકુલ બોસીદા એક કોનેમેં મદદુત યે મગર ઇસ્લામકે રાહ-
 બરો ઝોર દરઆનેંને વો મેહરે સકુનત ઉન્કી તોડી ઝોર જોએ ખુશખુ ઝાહીર કર દી.
 ઇન્કી તવજ્જન ઇલમપર અપસી થી જયસા મજરૂહ ઝોર ઝખમી મરહમકી ટોલમમેં
 પ્રીરતા હય ઉન્કે હુનરો કમાલકે તલાશકી આગકો ન કોઇ બારાં યુજા સકે ન શખનમ
 હરીમે ખીલાફતકી તરફ લેગ ઉંટોંપર લદકર ચલે આતે યે ઝોર ઉન્કે સાથ મીસરો યુનાન
 કે દક્ષતરકે દક્ષતર હમરાહ યે જરૂકી રોશનીને મુસલમાનોંકો માલા માલ કર દીઆ અખ
 જો કુચ્છકે દુન્યામેં હુનર વ હકમ નઝર આતા હય વો ઉન્હીંકા તુફેલ નઝર આતા હય.
 વો ઉન્હીંકા તુફેલ હય કોઇ કામ અપસી નહીં કે જરૂપર ઇસ્લામકા એહસાન ન હો.

“નહમ.”

વૈ તારે ને થે શર્ફમે લમઆ અશગન,   પે થા ઉનકી દીરનોસે તાગર્ખ રાશન.
 નવીસ્તોસે હય જનકી અજતકે મુઝેમન,   કુતબ ખાનજો પેરીસો રમ લન્ડન,
 પડા ગુલગુલા જનકા થા કીસ્તરોમે,   વૈ સોતે હંય બગદાદ કે મુકબરોમે.

આદશાહે ઇસલામમે શેરશાહ નામી એક ગુઝરે હંય પાંચ બરસકી સલ્તનતમે એક સેડકે બનવાઇ થી ને ચાર મહીને કે રસ્તેમે ફયલી હુધ થી ઇસ સડક પર સાત સાત કોસકે ફાસલે પર એક એક પુખ્તા સરા બનવાઇ થી ઇબતીદાએ સડક પર જ બજા કુવે ઓર મરજુદે બનવાઇ હર મરજુદમે ઇમામ ઓર મોઅઝઝીન મુકરર કીએ. હર સરામે મુસલમાન ઓર હિન્દુ આદમી નોકર રખે તાકે સબકો આરામ મીલે સડકકે દોનું તરફ ફરખત લગવાએ કોસ બર કોસ એક એક મીનારા બનવાયા જુરસે રાસ્તેકો અન્દાઝ હો. ઓર જતે બરે આઝમ ઉસ વકત તક ઇન્સાનકો માલુમ થે સબમે અરબકા ગુઝર હુવા થા યાને એશીયા યુરોપ આફ્રીકા, આફ્રીકામે એક જંગલ હય ને ત્રીન હઝાર મૈલ લમ્બા હય ઉરકે શીમાલી મુલકકો બરબર કેહતે હંય વહાંબી ઉનકા ગુઝર હુવા થા ઓર વહાંબી ઇસ્લામીઓને ઇસ્લામકા તુખ ખોયા ઓર યે નીશાની તો અબી મોમુદ હય. ને હીન્દુસ્તાનકે મગરબી સાહેબપર એક મુલક હય જુરસે મહેબાર કેહતે હંય ઓર સીલોનબી ઉસીમે દાખીલ હય અરબકી નસલ વહાંબી મોમુદ હય. યે તમામ કરશમે દીલાવરી વ શુખઅનકે હંય તો યહાં સોચના ચાહીએ કે હમબી ઇન્સાન ઓર વૈ બી ઇન્સાન યે હમારી હીમત ખાતા જંગીમે બસર હો રહી હય. ઓર ઉન ઘુઝુર્ગોકી નફસ કશીમે હમારી માલ જમા કરનેમે ઓર ઉનકી ફેઝરસાનીમે હમારી લહુ લહબમે ખેલ તમાશેમે ઓર ઉનકી કમાલાતે હસના હાંસીલ કરનેમે પસ વૈ નેકનામીસે મશહૂર હો ગએ ઓર સુસ્ત લોગ બદનામીસે મશહૂર હુએ ઇસ લીએ એક યુઝર્ગ આહોઝારીસે પેશવાએ ઉમ્મતસે અર્જ કર રહે હંય

“નહમ.”

અથ ખાસએ ખાસાને રસુલ વકહુઆ હય, ઉમ્મતપે તેરી આકે અબજબ વકત પડા હય ને દીન બકી શાનસે નીકલાથા વતનસે, પરદેશમે વૈ આજ ગરીબુલ ગુરબા હય. જસ દીનકે મહુદે યે કબી ખુશરૂઓ કીસરા, ખુદ આજ વૈ મેહમાન સરાએ ટુકરા હય. વૈ દીન હુધ બઝમ જહાં જુરસે ચીરાગાં, અબ ઉરકી મજલીસમે નબતીન દીયા હય ને દીનકે થા સરકશે આલમકા નીગાહયાં, અબ ઉરકા નીગાહબાનઅગર હય તો ખુદા હય ને તફરકે અકવામકે આયા થા મીટાને, ઇસ દીનમે ખુદ તફરકા અબ આકે પડા હય. જસ દીનને થે ગયરોંકે દીલ આકે માંલાએ, ઉસ દીનમે ખુદ બાઇસે અબ બાઇ જુદા હય. ને દીનકે હમદર્દ બની નૌએ બશર થા, અબ જંગો જુદલ ચાર તરફ ઉરમે બપા હય. જસ દીનકા થા ફકબી અકસીર ગીનાબી, ઉસ દીનમે અબ ફકર હય બાકી ન ગીના હય. ને દીનકે ગોદોંમે પલાથા હુકમાં કે, વૈ ઉરઝએ તેગે ને હલાઓ સુરહા હય. જસ દીનકી ફજ્બતસે સબ અદયાન થે મગલુબ, અબ મોઅતરીઝ ઉસ દીનપે હર હર ઝવરા હય હય દીન તેરા અબબી વૈલી અસ્મએ સાફી, દીનદારોમે પર આબ હય બાકી ન સફા હજ.

માં રામ હય દીન. રાત તો વા રંગશમો રોઝ, છોટોમે' છતાઅત હય ન શક્ત હય ખડોમે' દોલત હય ન ઇજીલતમે' હુનર હય, હય દીનકી દોલતસે બહા ઇસ્મસે રોનક, શાહે હય અગર દીન તો ઇસ્મ ઉસકા હય ઝેવર જીસ કોમમે' ઝોર દીનમે' હો ઇસ્મ ન દોલત, જો કોમમે' તેરો નહીં અબ કોઇ બડાઇ, ડર હય કહીં' યે નામબી મીટ જાએ ન આખર જીસ કસરકા થા સર બક્ષક શુમ્મએ ઇકબાલ, બેડાથા ન જો બાદે મુખાલીશસે બખરદાર, વો રોશની એ 'બા મોદરે કીશવરે ઇસ્લામ રોશન નઝર આતા નહિં' વાં કોઇ ચીરાગ આજ અશ્વરતકદે આબાદ યે જીસકોમકે હરસુ' આહિસ યે લલકારતે જીન રાહ શુઝરોમે' વો કોમકે આદાકમે' 'સર બક્ષકથી જો કોમકે ગાલીકથી ઉલુમ ઓ હુકમકી, ખોજ ઉન્કે કમાલાતકા અબ લગતા હય ઇતના, ખીગડી હય કુન્હ અયસીકેળનાએ નહીં બનતી, થી આસ તો થા ખાશબી હમરાહ રીજ કે, જો કુન્હ હય વો સખ અપનેહી હાયોંકે હય કરતુક

યે મજલીસે આયાન હય વો બઝમે શોરશ હય ખારોમે' મોહબ્બત હય ન ધારોમે' વશ હય એક દીન હય બાકી સો વોએ બરગો નવા હય. એ દોલતો ઇસ્મ ઉસ્મે' ન રોનક ન બહા હય. ઝેવર હય અગર ઇસ્મ તો માલ ઉસ્કી જલા હય. ઉસ કોમકી ઝોર દીનકી પાનીપે ખીના હય. પર નામ તેરી કોમકા માં અબબી બડા હય. મુલતસે ઇસે દોરે ઝમાં મેટ રહા હય. ઇફતારકી અબ શુન્હ રહી ઉસ્મે' સદા હય. જો ચલતી હય અબ ચલતી ખીલાફ ઉરકે હવા હય માદ આબતલક જીસકી ઝમાનેકો ઝીપા હય. ખુન્નેકો હય અબગર કોઇ ખુન્નેસે બચા હય. ઉસ્કોમકા એક એક ધર અબ બઝમે ઉઝા હય, દીનરાત બલન્દ ઉન્મે' રકીરોંકી સદા હય. વો યાદ મે' અસરાફકી અબ રૂપ દેશ હય, અબ ઇસ્મકો વાં નામ નહીકમતકા પતા હય. શુમ દરતમે' એક કાશલા એ તખ્તોદરા હય. હય ઉરસે યે ઝાહીર કે યે હુકમે ખુદા હય. અબ ખોદ હય મુલતસે દીવોમે' ન રીગ હય. રીકવા હય ઝમાનેકા નકી સમતકા ગીલા હય

અઝીઝા યે આહોઝારી ઇસ્લામ ઝોર ઇસ્લામીઓંકી પસતીકી હય. જો હમારી સુસતીકે સખબસે' હય. વો સાહીબે સમજ પર મખશી નહીં' જો દીનકે તફરકે ઝોર ઇખતીલાફકો મીટાનેવાલ અબ ખુદ ઇસ્લામીઓંકે ધર ધર તફરકા મોજુદ હય. જીસદીનને ગેરોંકે દીલ મીલાએ ઉસદીનમે' બાઇસે' બાઇ જુદા હય. જીસદીનકે હમદ્દ બની નોએ બસરયે વો અબ જગો જીલ્લીમે' ગીરે હુવે હય. જીસદીનકે રકીર અમીરી દીમામ રખતે થે. ઉસ્મે' અફરાદે ઇન્સાન બદનામ કુનનદએ ઇસ્લામ હય. અગર ચનદે નસીહત કરને-વાલેબી હય તો ઉન્કી મીસાલ નકાર ખાનેમે' તુતરીકી અવાઝકીસી હય મુરદો સમાઅકી લજઝતમે' શમોરોઝ મરત હય. ન છોટોમે' છતાઅત હય. ન ખડોમે' શક્ત ન ખારોમે' મોહબ્બત ન ધારોમે' વશ હય. દીલત વ ઇજીલત ઝોર હુનરને તો પેહેલેહીસે' મુંહ ફેર-લીયા એકદીન હય બાકી ઉરકેબી પતે ઝોર ખુલ હમને જગડીએ દીનકી રોનક તો જબ હય કે ઇસ્મકમાલ ઝોર અકલે સલીમહો વર ન એ દોલત ઝોર ઇસ્મ ઝોર બગેર અક્બક ન રોનક ન જલા હય. કયુંકે શાહે હય અગર દીન તો ઇસ્મ ઉસ્કા ઝેવર હય ઝેવર અગર હય. ઇસ્મ તો માલ હુનર ઝોર ઇસ્મ ઉસ્કી બહા હય. જીસકોમમે' ન દીન ન દોલત ન ઇસ્મ ન હુનર ઉસ્કોમકી પાનીપે ખીના હય. ખેર જો કુન્હ હુવા સો હુવા અબબી અગર સંબલજાએ ઝોર ગફલતકી આદરકો દુર કરે' તો વોહી ખુદા વોહી રશુલ ઝોર વોહી દીન હમારે લીએ એક હીકામતકા દેરા બન જાએ ખોદ હય તો ઇસખાતકા ખોદ

हय के कही आवाजे दीन हमारी हावतके देखकर रसमे दीनके मरयेके भीमानदे : भुम'ही न
कभावातका धतनाही पता लगता हय. के नयसा राहरोहके कदमे नीधानसे पेड़याना
जमे के यहासे कोछ काइला रवाना हुवा था. उरका सगणनी हमारा कौन इधल हय. न
हीसीका शीकवा हय न गीला हय. धस नजमसे'नी अयसाही मालुम होता हय.

“ नजम ”

हमे हय ये दीन अपनीही गइलतकी जदौलत,
की जेग जहन सगने हय पोशाक कीतांकी,
द'कार हय यां भाअरकेमे' जेशने भुरतान,
दरवाजेपुर आसोज हय जेक राहमे' हाधल,
भीवती नही' जेक यु'दली पानीकी जहां मुइत,
हां नीकले हय सौदेहा धीरहम लेके पुराने,
इरगाह हय कीशतीजे उम्मतके नीगाहयां,
अय यशमजे रहमत जे अणी अन्त व उम्मी,
अस कोमने धर और वतन तुजसे छुड़ाया,
सह मादुरे इन्हाके तेरे अन्सेके पोहया,
ही तुने अता अक हय उनकी ना कशोंकी,
सामार तेरा देखके अक और तराह हम,
तो जेअदणी करते ये अयशारमे' तेरी,
तरताप तेरे नयके ये आवापे हय आपन,
र हउसे हुआ उम्मतने गरहुमके हउमे',
उम्मतमे' तेरी नेकली हय जदली हय लेकीन,
तर अय कलशो हर मुआवीक तेरा नाम,
तो आक तेरे दरपे हय मरगसे उनी,
तो शेहर हुवा तेरी वीलातसे गुसररीक,
अस मुइकने पाछ तेरी हीजरतसे सआदत,
कल देणीजे पेशआजे गुत्रामो'हा तेरे क्या,
हमनेकहे' या अह हय धीर आपर हय तुभारे,
गर अह हय हक अपना हय कुच्छ तो जीयाह,
तदणीर स'भलनेकी हमारे नही' कोछ,
भुदजहके तावीज हय न धज्जतके हय ज्वाहां,
गर दीनको जे भु' नही' जीदलतसे हमारे,
धज्जतकी जहोत देखली हुन्यामे' जदारे',
हा हावीजे गुस्ताप न अह हउदे अदजसे,
हय येनी अयरतुजको के कोन हय मुआतीज,

सय हय के पुरे कामका अ'जम पुरा हय-
और अरशमे' दुभी छुछ कीशवरकी हवा हय.
और दोशपे यारोंके वोही कोह नारीहां हय.
और जेठके गो नावपे यां कसदेशीनां हय.
वां काइला स'ज'धरसे' तडे इस्त यला हय
और सीफारवां शेहरमे' मुइतसे' नया हय.
जेज ये तयाहीके डरीज आन लगा हय.
हुन्यापे तेरा लुर सग आन रहा हय,
जय तुने कीया नेक सुलुक उन्से कीया हय.
की उन्के वीजे तुने जलाधकी हुआ हय.
आनेमे' अनेने के तुजे जेहर दीया हय.
हरयागीजे सरकशका सर आ अरको जुका हय.
मनकुव उन्ही'से तेरी शीर हमदो सना हय.
आनासे गुत्रामो'हा कुच्छ उम्मेद सीवा हय.
अनरो'मे' जहान अरका जहाज आक भीराहय
दील दादा तेरा जेकसे जेक उन्मे' सीवा हय.
हथार जवानोंका हन पीरोंका असा हय.
तो आक हमारे वीजे हाइजे शीका हय.
अमतक वोही की मला तेरी उम्मतकारवा हय.
काभेसे कशश उरकी हरजेक दीनमे' सीवा हय.
अमतक तो तेरे नामपे जेक जेक शीका हय.
नीमजतजहोत अच्छी हय अगर हाल पुरा हय
अजआरमे' अतावेहोली हमने सुना हय.
हां जेक हुआ तेरी के मकसुमे' जुदा हय.
पर शीक तेरे दीनकी धज्जतकी सदा हय.
उम्मत तेरी हर हावमे' राजी अरजा हय.
अय देअजे' येनी के जीदलतमे' मजा हय.
आतो'से टपकता हय तेरे साइ गीला हय.
यां जयशे लय भारी जयज आह'गे अता हय

धस नजममे' अ'जम पुरे कामका पुरा अताया गया हय और तमाम जगा भीसा-
लो'से नसीहत की गछ हय हमारी हावतका कयसा सही नकश भी'या गया हय धीर

બી હમ અપની કાશીસકો કામમે' ન લાવે' તો હમારી મીમાલ ઉસ ખચ્ચેકી માન'ક હય
જુઓ કાંત નહી ઝોર ખીચડીસે પરવચ પાતાં હય. ઝોર દુસરેકે ચાખે હુવેકા ઇન્તેઝાર
કરતા હય ઝોર યહાં તો હાય હંય પયર હંય આખે હંય જે કુચ્ચ કુચ્વતે' ઇનસાનકો
ઝરી હંય વો તમામ હંય ઇસ્લીએ કુરઆન પાકમે' ઇરશાદ હય. તરજુમા (ફીર પુરા
કરનેવાલોંકા અંજામ પુરા હુવા ઇસ ખાતસે કે ઉનોને અલ્લાહકી આયતોંકા જુઠલાયા
ઝોર ઉનસે હંસી કીયા કરતે થે સુ. ૩મ ૩. ૧ હ. સ.) દુસરી જગા ઇરશાદ હોતા હય
તરજુમા (કયા વો ઝમીનમે' નહી ફીર જે દેખતે કે ઉનસે પેહલોંકા કયા અંજામ હુવા
વો ઉનસે બડકર કુચ્વત વાલે થે ઝોર ઉનોને ઝમીનકો જે તા ઝોર આબાદ કીયા ઉનકે
આબાદ કરનેસે જીયાદા ઝોર ઉનકે રસુલ ઉનકે પાસ મોઝેઝાત લેકર આએ શીર અલ્લાહ
તો ઉનપર કાહેકો ઝુલમ કરતા લેકીન વો ખુદ આપને ઉપર ઝુલમ કીયા કરતે થે સુ. ૩મ
૩. ૧ હ. સ.) શયદા થે આયતોં' ઇતેલા કરતી હંય કે બા વજુદ ન્યામત વ રહમતકે
લોગ ગુસ્તાખ બન ગએ ઝોર અલ્લાહકી ન્યામતોંકી કદર ન ખુશ તો વો ખપાએ ગએ.
ઝોર થે કીસ્સા અગલોંકા હય વારતે હમારી ઇબરતકે ઝોર ઉનકી ખરાબીકી વજાહ બત
લાઇ ગઇ હય કે વો આયતોંકા જુઠલાયા કરતે થે રારતીકા જુઠલાના ઝોર દુઠમે' ઉડાના
કીરકદર પુરા હય કે જુસદા અંજામ હલ્લાક ઝોર કીલ્લત હય જુસ્કી ખરાબી ઇન
દોનોં આયતોંમે' ખતાઇ ગઇ ઇસ્સે હર જીન્દા દીલ સખક લે સકતા હય.

બનના ચાહીએ કે થે ગીરયા વ ઝારીકી દુવા જે હુઝુર (સ.)કી જનાબમે' કી ગઇ
હય વો ઉન નુસખોં ઝોર ઉન ખરાબીએકે દક્કે લીએ જે હમમે' મોજુદ હંય. હક તો
થે થા કે ઇસ્લામકી હમ માદ કરતે એક કે એક યાર હોતે મુસીબતમે' એક દુસરેકે હમ
ગમખવારગાર હોતે ઝોર બાહમ એક દુસરેકે મદદગાર હોતે જગ સામેત કદમી હમમે'
પાઇ જાતી તો હમ ખેરજ ઉમમકા લખખ પાતે. હમ આપને શકીક ઝોર મહેરમાનકે
કોલકો યાદ રખતે કે મુસલમાન અપસમે' બાદર હકીકીકા જૈકર રખતે હંય જગ તક
થે ખરતાવ મુસલમાનોમે' કાયમ રહેગા ખુદા ઉનકા હમેશા મદદગાર રહેગા અગર વો આઢને'
હમમે' કાયમ રહેતી તો હમારે ખેડેપર અથસી તખાહી ન આતી ઝોર થે કેહવત મથહુર
હય કે જુસ ધરમે' લોગોંકે દીલ મીલે હુવે હંય ખુશી વ નાખુશીમે' એક દીલીસે કામ
લેતે હંય અગર એક ખુશ દીલ તો સારા ધર ખુશ હય અગર એક ગમગીન તો સારે
ધરપર ગમ છા રહા હય.

“નઝીન”

જગ ઉલજતમે' યું હોતે સાખીત કદમ હમ, તો કેહ સકતે અપનેકો ખરલ ઉમમ હમ.
અગર ભુલતે હમ ન કૌચે પયગ્ગર, કે હંય સખ મુસલમાન બાહમ ખીરાદર,
બાદર હય જગતક બાદરકા યાવર, મોઅયયીન હય ઉસ્કા ખુદાવંદે દાવર.
તો આતી ન ખેડેપે અપને તખાહી, રકીરીમે'બી હમ કરતે બાદશાહી
વો ધર જુસ્મે' હો દીલ મીલે સખકે બાહમ, ખુશી ના ખુશીમે' હોં સખયાર હમદમ.
અગર એક ખુશદીલ તો ધર સારા ખુરરગ, અગર એક ગમગી' તો દીલ સખકે ખુરગમ.
ખુખારક હય ઉસ કસર શાહતમે' શીશે, જહાં એક દીલ હો મુકદ્દર કીસીસે.
અગર હો મદાર ઉરપે તહકીક દીંકા, કે હય દીન વાલોંકા ખરતાવ કયસા.

હય ખાજાર ઉંઠા ખરા થા કે ખોટા,
 તો અયસે નમુને બહોત સાજ હંય યાં,
 મળલસમે' ગીબત કા હોર ઇસ કદર હય,
 ન બાધકા બાધસે યાં દર ગુઝર હય,
 અગર નીશએમે' હોં :ગીબતમે' પીનહાં,
 જીને' ચાર પેસેકા મકદુર હય યાં,
 મુવાફીક નહીં જી-સે અયયામે' હોરા,
 નશીમે' તકબ્બુરકે હય ચુર કોષ,
 અગર મરજએ બદક હય એક બાધ,
 બલા જીરકો કેહની હય સારી ખુદાઇ,
 તો પડતે હય ઉરપર નીગાહે ગઝબકી,
 ખીગડતાં હય જગ્ય કોમમે' કોષ બનાકર,
 અબી ગરદને' જુકતીથી જીરકે દરપર,
 તો ઝાહીરમે' કુડતેહય, પરખુશ હય જીમે'
 અગર એક જવાંમદ્ હમદ્દે' ઇન્સાં,
 તો ખુદ કોમ ઉરપર લગાએ યે બોહતાં
 વગર ના પડી કયા કસીકા કીસીકી,
 નીકાલે ગર ઉંઠી બલાઇકી સુરત,
 સુને કામયા ખીમે' જગ્ય ઉરકી શોહરત,
 મુ'હ અપના ગોહો દીન દુન્યામે' કાલા,
 અગર પાતે હય વેા દીલેમે' સફાજ,
 દની દો ગીરોહોમે' જીરકમ લગાઇ,
 બસ ઉરસે નહીં મશગલા ખુબ કોષ
 તગદ્દુઅમે' બદનીયતીમે' દગામે'
 સઆદતમે' બોહતાનમે' ઇશ્તરામે'
 ન પાઓગે રસવા ઓ બદનામ હમસે,
 ખુશામદમે' હ મકો વેા કુદરત હય હાંસીલ,
 કહીં અહમકોં કો બનાતે હય આઠીલ,
 કીસીકો ઉતારા કીસીકો ચડાયા,
 રીવાયાતપર હાથયા એક ચડાના
 અગર મદહા કરના તો હદસે બડાના
 યે હય રોઝમરરાકા યાં ઉંઠે ઉંઠા,
 ઉસે જનતે હય બડા અપના દુશ્મન,
 નસીહતસે' નશરતહય નાસેહસે અનબન,
 ચેહી અયબ હય સખકો ખોયા હય જીરને,

જનના ચાહીએ કે યહાં જે પુરાઇ બલાઇ બનાઇ ગઇ હય વેા હમારે લીએ એક
 બહોત બડા સખકકા દરતર હય, યુ' તો ઉગર હમારી કાફી નહીં હય કે હરદનમે' ઉરતાહ

હય કોસો કરાર ઉંઠા જુદા મા સહબુ
 કે ઇસ્લામપર જી-સે કામમ હો ખુરદાં,
 કે આલુદા ઇસ ખુનમે' હર બજાર હય.
 ન સુલ્હાં ન સુફીકા ઇસે હઝર હય.
 ન હુશ્યાર પાએ ન કોષ મુસલમાં,
 સમજતે નહીં હય વેા ઇન્સાંકો ઇન્સાં.
 નહીં દેખસકતે કીસીકો વેા શાદાં,
 હસહકે માંઝમે' હય રનજુર કોષ.
 નહીં ઝાહોરા જીરમે' કોષ પુરાઇ
 હરએક દીલમે' અઝમત હય જીરકી સમાઇ,
 ખુટકતા હય કાંટાસા આંખોમે' સખકી.
 અબી બખ્ત ઇકબાલયે જીરકે યાવર.
 મગર કરદીઆ અબ જમાનેને બેપર.
 કે હમદ્દે' હાથ આયા એક મુશ્કસીમે'.
 કરે કોમપર દીલસે જા અપની કુરખાં.
 કે હય ઉરકી કોષ ગરઝ ઇસમે' પીનહાં.
 યે ચાલે સરાસર હય ખુદ મતલખીકી.
 તો દાસે' જહાંતક બને ઉરમે' ખંડત.
 તો દીલસે તરાંશેકોષ તાઝા તોહમત
 નહો એક બાધ કા પર બોલ બાલા.
 તો હય ડાલને ઉંઠે તરહાં જુદાઇ.
 તો ગોયા તમન્ના હમારી બરઆઇ.
 તમાશા નહીં અયસા મરજુબ કોષ.
 નમુદ જોર બનાવટ ફરેબ જોર રીયામે.
 કીસી બઝમ બેગાનઓ આશનામે'.
 બડે શીર ન કયુ' શાન ઇસ્લામ હમસે.
 કે ઇન્સાંકો હરતરેહ કરતે હય માઇલ
 કહીં હોશયારોંકો કરતે હય ગાફીલ.
 યુ'હી' સે કડોકો આસામી બનાયા.
 કસમ જીરે વાયદોપે સો બાર ખાના
 મઝમતપે આનાતો તુફા મયાના.
 ફસાહતમે' બેમીસ્લ હય જે મુસલમાં
 હમારે કરે અયબ જે હમપે રોશન
 સમજતે હય હમ રાહનુમાઓકો રાહઝન
 હમે' નાવ બરકર ડુબોયા હય જીરને.

'मनमन्त्रे ये तों ना मुमकीन आत हय बेकीन हुन्या व आपेरतमे' आधज्जत मनने के
 लीये मन्त्रसे आनोली और अहय सीपाने के लीये यन्त्र शरतोकी जरूरत हय वो ये
 हय के कीसी उस्ताद कामील और मुरशह लायकको हुदकर अपने धन्यकारकी लगाम उस्के
 हवाले करेगे वो जो कुछ के राहनुमाध करेगा वोही हमारे लीये भेदतर हय आदमीमें
 अकसामकी कुंवते हय. जन्से गुनाह और स्वाभ होनुं होते हय. बेकीन कुंवते धमानकी
 दोस्तीसे दुसरी शरीर कुंवतोकी शरारत पेहचानकर उस्के दोस्तीमें जुरककर कोशिश करेगा
 उरककर स्वाभ जीयादा पायेगा आदमीपर शाहवतका गलना पहोत गडा हुवा करता हय
 बेकीन मतलुग धस शाहवतका पुरा हय. और अकसर लोग जो शाहवतरानी नहीं करते
 उस्का समय धन्य होगा या हीरास या शरम या जहनामीका भीरु जन्से धन सम्भोसे
 हजर करेगा उस्को स्वाभ हांसील नहीं क्युंके ये धताअत गर्ज हुन्यावी हय. शराहकी धताअत
 नहीं क्युं के असमान्य मेअसीयतसे आदमीका आजुज होना सम्भावत हय धस धन्य
 के समय गुनाह और अजायसे जयता हय अगर कीसी समयसे छोड देवे पर अगर
 कोध सम्भस शाहवतपर काटीर होकर गगयर कीसी माने के अदवाह तआवाके भोइसे उये
 छोड देगा तो जडा सवाभ हांसील होगा और उन सात आदमीयेमे दाप्पील होगा जो
 क्यामतके दी। अर्शके साथे मे' रहेंगे प्वाह वो हाकीम हो प्वाह महकुम. नकल हय
 के सुवेमान पीन अश्शार पहोत साहेज जमालये अेक औरत उनके पास आध और
 उनके वीसालकी रगयत करने लगी वो वहांसे बागे और अेक रात प्वाअमे उनेने युसुइ
 (अ.) को देणा और पुछाके आपही युसुइ हो जो अजीजे भीसरकी पीपीके पंजेसे जये
 हुवे अपनी छद्दतको संभाला भोले हां मे'ही युसुइ हुं के कसद रगयत मेनेही कीया था.
 और तुं वो सुवेमान हय के तुने कसदनी नही कीया और शीर ये सुवेमान देहते हय
 के मे' हजको जता था जय मदीनेसे अयवामे पोहया मेरा रहीक अनाज लाने गया
 अेक औरत अरयकी गहनपीन मेरे पास आध और भोली यल मे' समय के नात
 आहती हय सुहरा गांगा भोली मे' वा आहती हुं के औरत मरहोसे आहते हय
 मे' सर जुका कर राने लगा धतता रोया के वो औरत यही गध मेरा रहीक आया
 और मेरे रानेका असर देणकर पुछा के ये क्या हय मे' भोला के ये लडकीका प्वाल
 मेरे दीक्षमे' हय उनके गभसं राना हुं भोला अगसा न होगा तुजपर कोध ताज मुसी-
 यत गुजरी हय. मुजसे जयान कर जय ये अजीह हुवा उंसे मानरा के सुनाया वोभी
 राने लगा मेने पुछा तेरे रानेका क्या समय हय भोला समय ये हय के अगर मे' उस
 वक्त होता तो अमसा काम न कर सकता याने गुनाहसे न जय सकता हीर जय हम
 मक्के मुगारकमे' पोहये और तवाइ व सध जन्म लाये अेक हुजरमे' मे' सो गया.
 अेक सम्भस को देणा पहोत ही हरीन कुशाहा इ. पुश्त जमाल इराजक मेने पुछा तुं
 डान हय भोला युसुइ (अ) मे' हुं पुछा युसुइ सीद्दीक हय भोला हां मेने कहा तेरा
 कीरसा अजीज की औरत के साथ अजुमे गरीय हय भोला तेरा कीरसा जने औराभी के
 साथ अजुय तर हय ये तमाम कुंवते धमानी का काम हय जस्के तुइयलसे तमाम
 पुराधयेसे जय गये और धमान की कुंवत जडने का येही धमाल हय जो कुराने पाह
 की वो नसीयते' जो धन शाहवतो के अरतने से सजाये' देराध गध हय उन्हा हमेका
 पडा कर और सहाभों के वाडेआत जो हुजुर (स०) के इरमान मे' आ युके हय वो

અપની નીમામે' રખે તો ઉમ્મદ કવી હપ કે દુન્યા વ આખેરત મે' આઈઝત ખુશ વ ખુરશ રહેગા રીવાયત હય જખીર (૨૦) સેકે ફરમાયા રસુલે ખુદા (સ૦) ને તહકીક ખેહતરીન ખાતોંકી કીતાબ ખુદાકી ઓર ખેહતરીન રાહોં મે રાહ મોહમ્મદ (સ૦)કી ઓર ખહતરીન ચીઝોંકી નધ નીકલી હુધ ચીઝેં હંય ઓર જે ખીદખત હય ગુમરાહી હય રીવાયત કી મુસ્લીમને ઓર રીવાયત હય અખી હુરેરા (૨)સે કહા ફરમાયા રસુલ (સ૦)ને સખ ઉમ્મત મેરી દાખીલ હોગી ખહેસ્તમે' મગર જીસને કે કખુલ ન કીયા ઓર સરકશી કી કહા ગયા 'ઓર કીસને કખુલ ન કીયા. ઓર સરકશી દી ફરમાયા જીસને છતાખત કી મેરી દાખીલ હુવા ખહેસ્તમે' ઓર જીસને નાફરમાતી કી મેરી પસ વોહી મુનકીર હય. ઇન દો હદીસોંમે' કયા ખુદે અલદ્દાઝમે' ગુમરાહીકા નીશ્વાન ખતલા દીયે હંય ઓર તાખેદારકો જખતી કહા હય. ઓર ના ફરમાનકો મુનકીર ઓર ખેહતર રાહોંમે' રાહ રસુલ (સ૦)કી હય ઓર કલામેંમે' કલામે ખુદા ખેહતર હય ઉસસે એખતેકાકો જોર દેવે ઓર હાથ પાંઉકે અમલસે છ'ખાહતકો જોર દેવે તાકે ઇન દોતું પરસે આદમી ખહેતસી મંઝલે' તય કર સકતા હય જયસાકે કુરઆન પાકમે' વારીદ હય. તરજુમા (તું કેહ દે અલ્લાહ ઓર રસુલકી છતાખત કરો ફીર અગર વો ઇનકાર કરે' તો ખુદાકોબી મુનકીરોંસે કુચ્છ પ્યાર નહીં. સુ. આલે ઇમરાન ૩. ૪ હ. સ.) યહાંબી ઇનકારકી વજેહસે રાહમતે ખુદા રોકી ગઇ. ઓર વો દુશ્મનોંમે' શુમાર હુવા ઓર છતાખત વ ફરમાન ખરદારી કખુલ કરનેસે ખુદાકે મોહીખોમે' શુમાર હોતા હય. જયસાકે ઇરશાદ હય. તરજુમા (તું કેહ અગર તુમ અલ્લાહસે પ્યાર કરતે હો તો મેરી છતાખત કરો ખુદા તુમસે પ્યાર કરેગા ઓર તુમ્હારે ગુનાહ મઆફ કર દેગા ઓર ખુદા ખખ્શને વાલા મહેરબાન હય. સુ. આલે ઇમરાન ૩. ૪ હ. સ.) યહાં મુતકી ઓર ફરમાં ખરદાર કે લીએ મુઝાહ હય ખખ્શીશકા યે ખડી દોલત હય.

જનાના ચાહીએ કે ઇન્સાન અપને માખુદકી નાફરમાતી કયું કરતા હય. ઉરકી વખલ યે હય કે એક નક્સ પરવરી દુસરી કુઝલ ખરચી જીસકે સખખસે ખાપ દાદાકી મીરાસ બી ખેદરકારીસે ઉઘાઇ જતી હય. ઓર આખીર ઇદગાર ઓર ઇદ્દાસકા તૌક ગલેમે' રેહતા હય. ૧) ખાઝ આદમીએકો અપને ખુઝરગોંકી મીરાસ ઇસ્કદર મીત્ર જતી હય કે વો ઉરકી આમદનીસે ખગેર મહેનત કીએ અપના ગુઝારા ખખુખી કર સકતે હય. લેકીન દુન્યામે' ઝીવાહાતર અયસે આદમી હય, જે 'અપની ઝાતી મહેનતકી ઉજરતસે ખસર કરતે હય.

૨) મીરાસકી આમદની યા અપની મહેનતકી ઉજરતસે વોહી લોગ શાયદા ઉઠાને હય. જે નેક ચલન ઓર દુર અંદેશ હોતે હય. કયું કે નેક ચલના ઇન્સાનકો મઆશ પેદા કરને પર આમાદ કરતી હય. ઓર દુર અંદેસી ખરચ કરનેકા તરીકા સીખાતી હય ૩) દુર અંદેશ આદમી આમદ ઓર ખરચકો અપની નજર મેં રખતા હય. વો આગે ઓર પીછે દોતું તરફ દેખતા હય. વો બે ઝરત ખરચ કરનેકો ગુનાહ જાનતા હય. અગર આમદની કમ હોતી હય તો અપની ઝરતોંકી મુખતસર કર દેતા હય. હંતલ ઇમકાન કુચ્છ ન કુચ્છ ખચાતા હય. તાકે બેકારી ખીમારી કહત ઓર ઇતેદ્દાકી ઝરતોંકે વકત કામ આએ વો મૌકે પર દુસરોંકી દસ્ત ગીરી કરતા હય. અયસા આદમી

કીશાયત શેઆર કહેલાતા હય. ૪) ને શખ્સ કમ ફહેમ ઓર કીતાહ અન્દેશ હય વો આગા પીછા કુચ્છ નહીં દેખતા ન આમદકી ખબર રખતા હય ન ખરચકી. વો ઝરરી ઓર કુચ્છ કામેમે' કુચ્છ તમીઝ નહીં કરતા સીફ મીજુદા હાલતમે' દેખતા હય. બચ્ચોંકી તરાંહ અપની હવા વ હવસમે' પુરા કરને પર આમદા રહેતા હય. ઇતેફાકી ઝરતોંકે વારતે કુચ્છ નહીં બચાતા ઇસ્લીએ બહોત જલદ સુસીખતોંમે' ગીરજતાર હો જતો હય અયસા સખ્સ કુચ્છ ખરચ યા મુસરીફ કહેલાતા હય ૫) કીશાયતસે આરી ઇખત્યાર કરને ઓર કુચ્છ ખરચીસે બચનેકે લીએ ચન્દ ખાતે' યાદ રખનેકે કાળીલ હય. અપની આમદો ખરચકા હીસાબ રખખો બેબ ખરચસે ફેર હાથ રોકમે' ઇષ શય કયસી હી અરજાં હો ખીલાઝરત હરગીઝ ન ખરીદો ને ખરચ મહેઝ શેખી જતોને ફખર કરને ઓર ઇતરાનેકી ગરજસે કીએ જતે હય ઉન્મે એક ખર મોહરેકા ઉદા દેના બી શુનાહ સમજને ને કુચ્છ ખરીદો નકદ કામેસે ખરીદો કર્જકે તોર પર કોઇ ચીઝ હરગીઝ નહો અગર એ થોડી દેરકે વારતે હો. ૬) ગરીબ આ મા ને અપની મેહનતકી ઉજરતસે રજરાત કરતે હયઃ અગર વો કીશાયત શેઆરી કે તરીકે પર ચલતે ઓર અપની આગદમેસે કુચ્છ પસ અંદાઝ કરને રહેતે હય. વો એક નમ્મલોંકે બાહ ઉન્કી એવાહ અચ્છી ખારી દોક્તમંદ બન જતી હય. ઇસી તરાંહ ને દોક્તમંદ કુચ્છ ખર ચીકી બલામે' મુખનેલા હો જતે હય. વો બહોત જલદ મુફલીસ ઓર તહેજરત હોકર મધાગીરી યા બદમાશી કરો લગતે હય. ૭) અકમર ગ'બ આદમી' અયસે હય. ને કીશાયત શેઆરી કરકે કુચ્છ પસ અન્દાઝ કર સકતે હય. ૮) ઉસ્કે મહકુઝ રખનેકા મોકા ઉન્કો અયસસર નહીં અયસે લોગોકી આસાનીકે વારતે સરગારમે' હર ડાક ખાનેમે' અમાનત રખનેકા ઇનતેઝામ કર દીયા હય. કમસે કમ ચાર આ તક વહાં જમા હો શકતે હય. જમાંકી હુધ રકમમે'સે ફદતેમે' એક બાર જીરકદર આહો વાપસ લે સકતે હો ફગીએ જમા કરને વાલેકો એક કીતાબ દી જતી હય. ઉરમે વસુલ બાકીના હીસાબ લીખા જતો હય. યહાં એક હીકાયત લીખી જતી હય કે એક શખ્સ અપને બાપકી મીલકતપર અપની અયશ અશરતકા દોર કર રહાથા ઓર ઉસી પર ઉસ્કા મતાર થા ઇરકે બાપકા તરીકા થે થા કે બહારકી મોસમમે' કુચ્છ ઝીરાઅત ક તાજીરકી યાશસે. ઉંઝા ખજાના આબાદ રહેતા મગર બેટેને બાપકા તરીકા રોડ કર લુ'એ શોહદોંકી સોહબતસે બાપકા પસમાંદા ખજાના સ . યસો અશરતમે' ઉંઝા દીયા ઓર મુફલીસ વ. આજીઝ હોકર અપને હમસાયા ને ઉ કે બાપકીકા નો.ર કીસી જમ નેમે' થા ઉસ્કે પાસ અપની મુફલીસી વ લાચારીકા શીકવા કરકે લીલ્લાહ માંગને ગયા ઉસ્ને કહા કે મીઆં સોદાગર સાહેબ આપને બહારકી ફસલમે' આતીઝમી ફી આબાદી વ ઝીરાઅત કયું ન દી ઓર બાપકા ખજાના ને આપકે હાથ આયા ઉરકી કદર કયું ન જીજુ ને આજ તુમારે કામ આતી ઓર યુ' હર બહર બીખ માંગને ન ફીરતે ઓર અયસે નામ વર ખાનદાનકો બટ્ટા ન લગાતે ઉસ્ને જવાબ દીયાકે મેને સખ્ત ગફલતકી કે બહારકા સારા સોસમ રકસો સુરૂઝ ઓર અયશો નીશાતમે' સીરફ કર દીયા. ઓર મુફલીસીકી મુસીબતકા કુચ્છ ખીમાલ ન કીયા અબ હસરતકે સીવાય કુચ્છ દલાબ નહીં

અચત.

અંધામ મુસીબતકે તો કાઢે નહીં કટને

દીન અચક્કે ઘડ્યોમે ગુઝર જાતે હંય કયસે

હમસાચેને કહા હમારા તરીકા તુમારે શેવેસે ખીલકુલ ખીલાઈ હય હમ ગરમીકી મોસમમે' નેહાયત મેહનત વ મુશ્કલતસે મુસીબતકે અંધામકે વાસ્તે ઝખીરા જમા કરતે હંય એક લમહા એકાર નહીં ખોતે જળ સખત મુસીબત યા કેહતસાક્ષી યા બઢનમે' ખીમારી યા ઓર કોઇ દુઃખ આજાએ તો હમ આરામ વ ઇતમીનાનસે અપને રખખે હુવે ઝખીરેસે ગુઝરાન કરતે હંય ન ફાકેકી નૌબત આતી હય ન કીસીકા એહસાન ઉઠાના પડતા હય તુમને કામકે દીન ગાને બળનેમે' ગમાએ ઇસ્લીએ આ જગદાઇ કરતે ઓર મુસીબત ઉઠાતેહો સય શરમાયા હય ખુદાપાકને કુરઆન પાકમે' તરજુમા (કે માકકે ઉઠાનેવાલે શયતનોંકે ભાઇ હય) ઓર શેતાનકા શમ દોગોંકા તખાહ'મે' ઇલાના હંય કયુંકે શેતાન આને રખાના નાશુકરા હય જીસ શખસને અપને માલ વ ન્યામતકી કઠરકી વોલી નાશુકરા હુવા તો શેતાનકા ભાઇ હય જીરકો રખકી ન્યામતે' હાસીલ કરતા હો વો કલકા કામ આજહી કરસે કયુંકે જે મુસાફર ગ્યાખીર શખ નીકલતા હય વો જલ્દ મંઝીલકો પોંહચતા હય ઓર દીલી મુરાદ હાંસીલ કરતા હય.

જીને' દી હય ખુદાને અકલ હાના, હય ઉન્કો આજહીસે શીકર કલકી.

મુસાશીર ચલ પણ જે આખરી શખ, તો હો જાતી હય મંઝલ ઉસ્કી હલકી

જાનના ચાહીએ કે હુઝુર (સ૦) ફરમાએ હંય કે દો ન્યામતે' અયસી હય કે ઉરમે' બહોત લોગ ટોટા ખાએ હુવે હંય એક રોહત; દુસરી ફરાગત (ઓર ફરમાયા હુઝુર (સ૦) ને ખુદાકી હસમ મુજ્જો તુમ લોગોંકે ફકીર હો જાનેકા કુચ્છ ડર નહીં બલકે ડર યે હય કે તુમપરબી ઉનકી તરાંહ દુન્યા રયલાઇ જાયગી ઓર તુમબી ઉન્કી તરાંહ ઉરપર જીક પડોગે શીર જયસા ઈસ દુન્યાને ઉરકો તખાહ કીયા વયસાહી તુમકોલી તખાહ કર છોડોગી. ઓર ફરમાયા હુઝુર (સ૦)ને જે હુસલમાન હુવા ઓર બ કઠર રોઝી પાઇ ઓર ખુદાને ઉસકો જીરકદર દીયા હય ઉરપર કીનાઅતબી દે દી જામ વોહી કામચામ હુવા. ઓર ફરમાયા હુઝુર (સ૦)ને અય સહાખીઓ તુમ લોગોંમે' અયસા કોન હય જીરકો અપને માલસે જીયાદા અપને વારીસકા માલ પ્યારા હો. સહાખાને અરઝ કી હમ સખ લોગોંકા તો વારીસકે માલસે અપનાહી માલ જીયાદા પ્યારા હય. ફરમાયા બન્દેકા માલ તો વોહી હય જીરકો ઉસને આગે:બેજ ઓર જીરકદર છોડ મરા વો તો ઉરકે વારીસકા માલ હય. અફસોસ કે આદમી અપને લોગ ઓર માલ જીરકો છોડ જાનેવાલા હય ઉન્હીમે' અપની ઉમર સીધી કરતા હય. ઓર જે ઝીઝ સાથ જાને વાલી હય યાને અમલ ઉરસે ગાફીલ રેહતા હય ઓર વારેસોંકેહી માલકે બ'દોઅરતમે' ઉમર બસર કરતા હય ઓર જે કુચ્છ જીક હગા શરખ કરતા હય વો તમામ વારેસોંકેહી કે માલકી બ'દોઅરત હય ઓર ઈસ દુન્યાને અગલોંકા કીરકદર બરખાદ કીયા અપસમે' ખુનરેઝી કરવાઇ વો વોહી દુન્યા થી જીરકી મજમતમે' હદીસ શરીફમે' શીટકાર આપ્ત હય ઇસ્લીએ કીનાઅત બરા મંજૂ હય અખ જે કુચ્છ કે અમીરો ફકીર નઝર આતે હંય ઉનમે' ન અમીરીકા જોહર હય ન ફકીરીકા તખીઅતમે' અયસી ગખાવત; વ શરારત હય કે નાસેડોંખી નસીહત શરગર નહીં હોતી.

“નગ્ન”

વૌ તેથીકે કુચ્છ બેઠસે કમ નહીં હય.
 વૌ જળ કર ચુકે ખતમ તહસીત હીકનત,
 અમર રખતે હય કુચ્છ તખીઅતમે' શુદ્ધત,
 કે મર દીનકો વૌ રાત કુહ દે' ઝગાંસે,
 સીતો ઉરકે ને આએ ઉરકો પડાવે',
 વૌ સીખે' હય ને બોલીયાં સખ સીખાવે',
 ચે લે દે કે હય ઇદમકા ઉતકે હાંસીલ,
 ન સરકારમે' કામ પાંતકે કાખીલ,
 ન જંગલમે' રેવલ ચગતેકે કાખીલ,
 ન પડતે તો સો તરેંહ ખાને કમાકર,
 ને પુછોકે હજરતને ને કુચ્છ પડા હય,
 મુશક ઉરમે' દુન્યાકા ઓર દીનકા હય
 તો મજબુતકી તરાંહ સખ કુચ્છ બકેંગે

શીર ઉમર મર ઓર જહાંચે વહી' હય.
 ખન્દી સરપે હસ્તાર ઇદમો રજીલત.
 તો હય ઉતકી સખસે બડી ચે લીયાકત.
 તો મનવાકે છોડે' ઉસે એક જહાંસે.
 ઉતે' ને કુચ્છ આતા હય ઉરકો ખતાવે
 મીઆં મીર્ અપતાસા ઉરકો ખનાવે'.
 ઇસીપર હય ફખર ઉતકો અયતુલ અમામલ
 ન દરમારમે' લખ હીજાનેકે કાખીલ.
 ન બાઝારમે' બોજ ઉતકે કાખીલ.
 વૌ ખોજો મજો ઓર તાલીમ પાકર.
 મુ'તબ આપકી ઉરકે પડતેસે ક્યા હય,
 તનન કોઇ યા ઉરકે સીતો હય
 જવાબ ઉરકા લેકીન ન કુચ્છ દે સકેંગે.

યહાં ને ઇદમકી મજમન લીખી ગઇ યદ ચે ઇલમ દુન્યાકે વાસ્તે પડા જતા હય
 ઉતોને ખુદકે વાસ્તે ઇદમ સીખાકી નહીં મનપર ફરઆન પાકેનેલી વહઃ આ'મ હય
 તરબુમા (ઓર ઊરકો પીઠ કે પીઠેસે ઉરકા આમાજતગા નીચ મો વૌ મોત ઓર હસ્તાકાકે
 પુકારેગા ઓર જહન્નમમે' દાખલ હોમા વૌ દુન્યાકે અદર અપને અહલ વ આમાજમે'
 બે ફીદર ઓર ખુશ હાલ થા ઉરો ખ્યાલ રખાવા કે ખુદકી તરર ફીર કર નહીં
 જાએગા કયું નહીં ઉરકા રખ ઉરકા દેમતા થા મુ. ઇન્સે કાક હ. સ.) શખસ ને દોગ
 અ ને અરકો આયાલમે ખુશ વ ખુરરમ શુકરાન કરો હય ઓર આગેરતસે ફરામોશ
 હય ઉન્હીકે ચે હસરત ઓર અફસોસનાક કલેમાનકા ઝીંકર હય ઇસી વાસ્તે કહા ગયાકે
 વૌ ખુદકે તરફ ફીર કર ન જાએગા કયુંકે ઉરકો યતીનહી નથા કે કમામત કા કેઇ
 હીસામ લેને વાલા હય ઓર ઇન્કે ખ્યાલાત પર ખુદપાક બાખબર થા પસ સાફ આદોર
 હય કે ઇન્સાન દુન્યામે' કુચ્છ કમાનેકે વાસ્તે ઓર ખુદકી રજાનન્દી હાંસીલ કરનેકા
 આયા હય ઓર ચે ચીઝ ઇદમ ફહમસે હાંસીલ હોતી યદ યહાં એક હીકાયત ઝાલીમ
 બાદશાહકી લીખી જતી હય ને અપને માઝકી મસ્તીમે' કીરકબર ઉરને ટોટા ઉઠાયા
 ચુનાચે ફરમાયા રસુલ ખુદા (સ૦)ને કે એક મરતયા ઇમારાહીમ (અ૦) ઓર
 ઉન્હી ખીખી સારા (અ.) કહીં ચલે જાનેચે કે એક ઝાલીમ બાદશાહકે મુલકમે' પોંહચે
 કીસીને ઉમ :ઝ.લીમકો ખજર દીકે યહાં એક શખસ આયા હય ઉરકે સાથ નેહાયતહી
 ખુબસુરત ઓરત હય ઉમ ઝાલીમને ઇમારાહીમ (અ.) કા ખુલાકર પુછા વૌ ઓરત
 તુમારી કોન હય આપને ફરમાયા મેરો બહેન હય ફીર સારા (અ૦) સે ફરમા
 દીયા અગર ચે ઝાલીમ જાનેકે તુમ મેરી ખીખી હો તો ઝખરદસ્તી તુમકા મુઝસે
 છીનહી લેગા અગર તુમસે કોઇ પુછે તો મુઝી કેહના કયું કે દુન્યા બરમે'
 સીવાય તુમ્હારે ઓર મેરે કોઇ મોનીન નહીં હય શીર ઉમ ઝાલીમકા આદમી આકર
 ખીખી સારાકા પકડહી લે ગયા ઇમાહીમ (અ૦) નમાઝમે મશયુલ હુવે ખીખી સાં

ઉંઠે પાસ પેંઢચી ઉસ । સ્ત્રીમને ઉંપર હાથ બહાનેકા ધરાહા કીયા થા કે અસ્થાઈકે ગજઅમે' ગીરફતાર હુવા શીર તો ઉસકી ખુરી હાલન હુધ ઝમીન પર :પાઉં પટકને લાગા ગભરાકર કહાકે આપ મેર લીયે દુઆ કરો અમ મે' તુમારે સાથ બહ નીચ્ચતી ન કહેંગા ઉનોને દુઆકી ખુદાને જલ્દો રેહા કર દીયા શીર ઉસ ઝાલીમને ખારે દીગર દસ્ત ફરાઝી કરના આહા તોફીર ઉસી તરેહ યા ઇસ્સે બી ઝયાહા આશતમે' મુખતીલા હુવા શીર કેહને લગાકે મેરે હકમે' દુઆ કરો અમ મે' તુમે' કુચ્છ તકલીફ ન હુંગા ઉનોને દુઆકી ખુદાને શીર ઉસે છોડ દીયા તમ ઉસ ઝાલીમને અપને દરખાનોંકા ખુલા કર કહા તુમ આદમી નહીં લાગે યે તો જીન હય. ઐર ખીખી સારાકી ખીઝમતકે લીએ બીખી હાજરાંકો દેકર રૂખસત કીયા ઇશ્વાહીમ (અં) નમાઝહીમે' થે કે ખીખી સારા મઆ ખીખી હાજરાંકે વાપસ આઈ ઇશ્વાહીમ (અં) ને ઇશ્વારતસે પુછે કહો કયસી શુઝરી ખીખી સારા (અં) ને ફરમાયા ખુદાને ઉસ કાફીર બહ નીચ્ચતીઝ ઝરર ઉસી પર ઇલા ઐર ઉસને મુજે ખીઝમત કે લીયે હાજરાંકો દીયા અયુ હુરાને ઇસ રીવાયતમે' ખયાન કરકે ફરમાયા અય આસમાની પાનીકે ખેટા (ફૈરેશ) ચેહી હાજરા તુમારી માં હય. ઇસ હદીસમે' માલુમ હુવા કે હુકુમતકે મમંઉને ઉરકો કયસા અધા ધુધન કરદીમ યા કે મકખુસે ખુદાપર ઉરને દસ્તે શરાયત ફેલાયા મગર જખ ગેખી મદદ આ પોહોચી તે વો અપની શરાયતમે' નાકામયાળ હુવા ઐર ઇઝતસે ગેશ આપાનો બક્ષાસે છુટા મસી તરાંહ બે શખસ અપની બહરીરદારીઓસે તોયા કરકે રાકે, રાસન પર આ બંદો તો ઉંઠકી બખશો? મે' કુચ્છ શક નહીં.

જાનના ચાલીએ મ નામકી ખુખીએમેમે ચેલી એક ખુખી હય કે ઇબાદત વ રીવાઝન મમ કદર કી જાને બે દ સે હો સકે ઐર શરીઅતકે કાયદેકે મુતાબીક હો જયમાકે હદીમ રીશમે' વારીદ હય. તરી યત હય દઠાન આ મેલા (૨૦) કે કે ફર યા મુખે ખુદા (સં) ન બહોત મહમુમ અમ મે' અદનાહક નઝીક વો અમલ હય જે હમેલા હુવા કરે. અગરએ કમ હો રીવાયત કી ખુખારી વ મુસ્લીમને કહા મઝહરને કે બસામ ઇમ તનીસકે ખુરા જાનને હંચ અહલે તમબુર તર્ફ ઓરાંકો જખમકે ખુખા જાને હય તર્ફ ફગજોઝકો ઇન્ટેહા ઐર ઝહીર તો યે હય કે યે તર્ફ ઓના ઐર તમહ કિષ્કી યે હય કે જખ બહેને તર્ફ કી તાઅન બગેર ઝર તક પમ કિમને ગોયા કે ઓજરાઝ કીયા ઇબાદતે મેલાસે પસ મુસતદક હુવા ઇતઅકા બ ખીખા/ મુદા વ મન કરોવાયે કે વો મુમનહક હોતા હય ઉસકા કે મહમુમ હો ઐર અગરએ કમ હો હાસીન યે કે આમલે કલીલ મુદા વ મત ઐર મુવાઝેઅતકે મેદતર હા અમલ કરીરકે સા। તર્ફ રેયાઝન ઐર મુવાઝેઅત કે ઐરબી રીવાયત હય કે મુક મોમેની। આગેશા (૨૦) મે કે ફરમાયા રમુક (૫૦) ને કે લો અમલોસે ઉસ કદરકે તાકન રખજો (યાને હમેલા કરનેકી) ઇસ્લીએ કે તકડીક અદલાક ત આજા નહીં તંગ હોતા યહાં તકડે તંગ હો તુન રીવાયત કી ખુખારી વ મુસ્લીમને. કાયદા ન ઝાઝીમ કરો નફસોં અપને પર બહોત ઇબાદતકે ન કુદરત રખજો હમેલા કરનેકી બક્ષકે ની કદર ઇખલાસ કરો કે હમેશા કરસકો ઇસ્લીએ કે અસ્લાહ મલુમ નહીં હોતા યાને તર્ફ નહીં કરતા દેના સવામકા યહાંતક કે મલુલ હો તુમ યાને છોડ દો ઇબાદત હાંસીલ કે અદલાહ તઆલા વખ ઇબ દનપર દીએ જાતા હય તર્ફ નહીં કરતા મગર જખકે

થકે કરે છોડ દોમે તો અદ્વાઈ તઆલા સંવાયબી દેના છોડ દેમા પસ ઇમાદત મુતવસ્ત
 કરો તા હમેશા નીમે ઝોર (રીવાયત હય અન્સ (૨૦) સે કે ફરમાયા રસુલ ખુદા (સ.)
 ને આહીએ પડે નમાઝ એક તુમારા વક્ત ખુશી તક ઝોર જીસ વક્ત વો સુસ્ત હો.
 આહીએ કે એક જાએ રીવાયત કી ખુખારી વ મુસ્લીમને) ફાયદા હાંસી. યે કે અન્સનેવાલા
 રાહ આખેરતકો આહીએ કે કોશીમ કરે ઇમાદતમે' બકર તાકતકે ઝોર ઇખત્યાર કરે
 મ્યાના રની તાઅતમે' ઝોર એઅતેરાઝ કરે મલુલ હોકર ઇમાદત કરનેસે ઝોર જમ સુસ્ત
 હુવા ઝોર એક રહા ઇમાદતસે ઝોર મશગુલ હુવા કીરી મુઆહ કામમે' કીસમે કલામ
 ઝોર નીંદ વગેરાસે ઉપર કર્દ હાંસીય હોને ખુશીકી ઇમાદતમે' તો વો ગીના જતા હય.
 તાઅત ઇસ્લીએ કહા ગયા હય કે નીંદ આલેમકી ઇમાદત હય. ઝોર જાનના આહીએ કે
 ખીય તર્ક કરને અમલકે વક્ત કસાલત ઝોર મલા તકે હદીમે' બહોન વાકેઅ હુમ હય.
 ઇસ્લીએ કે ગીરાં હોના અમલકા નફસ પર આખીરકો સમજ તર્ક અમલ ઝોર તુકશાન
 ઇસ્કે હોતા હય. લેકીન આહીએ કે કોશીમ કરે ઝોર નફસકો બહોત અમલ કરનેકી
 આદત હાલે ઝોર સાથ મશકકત : ઝોર રીવાઝતકી ખોગર હોવે માનીંદ કાહીલ વખુદો
 ઝોર આરામ તલબોકે ન હો જાવેકે થોડેસે અમલમે' શીલ હાલ થક જાતે હય. ઝોર છોડ
 દેતે હય અકસર હોતા હય કે જીન્કો પહેલે દો રકાત નમાઝકી ઝોર એક સીપારા
 કુરઆનકા પડના ગીરાં માલુમ હોતા થા ઝોર મલુલ હોતે યે ઉસ્સે ઉન્કો બહોત
 અમલકી આદત હાલને સે સો રકાત નમાઝ ઝોર દસ સીપારે કુરઆન કે પડને આસાન
 માલુમ હોતે હય ઝોર બી (રીવાયત હય હઝરત આએશા (૨૦) સે કે ફરમાયા
 રસુલે ખુદા (મ.) ને કે જમ ઉડે એક તુમારા દસ હાલમે' કે નમાઝ પડના હો
 પસ આહીએ કે સો રહે યહાંતક કે જાતી રહે ઉસ્સે નીંદ પસ તકદીક એક તુમારા જમ
 નમાઝ પડતા હય ઉધને હુવે નહીં જાનના તો ચીઝ કે કહેના હય જલમે નીંદ કેસે
 શાયદકે ઇરાદા કરે તલબ મગફેરતકા પસ બહુઆ કરે નફસ અપનેકો રીવાયતકી ખુખારી
 ઝોર મુસ્લીમને) ઝોર રીવાયત હય અબી હુરેરા (૨૦) સે કે ફરમાયા રસુલ ખુદા
 (સ.) ને તહકીક દીનાં આસાન હય ઝોર નહી સખતી કરતા દીનમે' કોઇ મગન્કે
 ગાલીમ આતા હય દીન ઉસ્પર પસ મ્યાના રની કરો ઝોર કરીય તાકત કે લો અમલ
 ઝોર ખુશી હો યાને સાથ જાનના ઝોર સત્તામતી કે ઝોર હર ન્યામત ઝોર કરામત
 કે ઇસ્લીએ કે જતાયા અદ્વાઈ તઆલાને બહોતસા સ્વાગ થોડે અમલપર ઝોર મદદ
 આહો સાથ વક્ત સુગોહ ઝોર વક્ત શામકે ઝોર કુચ્છ અખીર રાતકે રીવાયતકી
 ખુખારીને) ફાયદા દીન આસાન હય યાને દીન કે અહકામ અદ્વાઈ તઆલાને આસાન
 મુકરર કોએ હંય પસ સખત ન પકડો ઉન્કો અપને નશ્સોંપર બતોર રહયા નીયતકે
 ઝોર નહીં સખતી કરતા દીનમે' દાન મગરકે ગાલીમ આતા હય દીન ઉસ્પર યાને જો
 કોઇ અપને નશ્સપર ગૈર વાજીબ ખાતોંકા વાજીબ કરતા હય ઝોર મુશકીલ તરેંહ
 ઇમાદત કરની ઇખત્યાર કરતા હય તો દીન ઉસ્પર ગાલીમ આતા હય યાને અદાએ હક
 ઉસ્કે સે આજીઝ હોતા હય પસ દીન ગાલીમ હુવા ઝોર વો મગલુબકે માને યે હંય કે
 કરીય હો અમલ દીનકે સાથ સહુલ તકે ઝોર ન દુર હો ઉસ્સે સાથ સખતીકે ઝોર
 તીખી (૨૦) ને કહા હય કે શરેખુ તાકીદ હય સદ્દેદુકી પસ જો માને સદ્દેદુકી હય
 સોહી માને કારેખુકી હય ઝોર ખાજોંને યે માને કહે હંય કે નઝદીકી અસ્લા હકી હુદો ઝોર

માને હદીસકે યે હંય કે બહોત 'ઝીવાદત ન કરો' ઇબ્રાહિમ કે હર વક્ત ઇબ્રાહિમ કરતે રહો બલકે ગનીમત ગીનો ઇબ્રાહિમ ઇન તીન વક્તોમે' અવ્વલ રાઝમે' ઓર આખીર રાઝમે' ઓર કુચ્છ આખીર રાતમે' યે ઇશ્વારા હય તહયુદ્દી નમાઝકા પેહલી હદીસમે' ખુખી અમલ કી બતાવ ગઇ હય કે અમલ થોડા હો લેકી ન હમેશા હો યહાં બાઝ લોગ એક સુસ્તકય અમલકા અયસા પકડતે 'હંય કે ઉરકે તકીકા ફરજસે બહુત જાનતે હંય ઇન્કી હાજતે ઝરીબી હો જુરકા અદા કરના ઉન્કે ઝીમે ફરજ વાજી હો તો ઉરકાબી ખયાલ નહીં કરતે કયું કે ઉને' ઝરી ઓર ગૈર ઝરીમે' ઇમતીવાઝકી નહીં' યહાં ઝાહીર હુવા કે નમાઝ પડો જય દીલ લગે ઓર દીલ ન લગે યા દીલમે' સુસ્તી હો યા નીંદ આવે તો સુસ્તકય વઝાએજ છોડના ઓર સોજના જુસ્સે કે ૪૨૦ ઇબ્રાહિમ મેં કુવ્વત આનએ યે અરઝલ વ આલા હય અયસાહી માલી ઇબ્રાહિમમે'બી કોમી રસમ તકાઝા કરતી હય મેંબી કોમી રસમ તકાઝા કરતી હય ઓર દીલકી ખાહેશગી છેલતી હય તો કુવ્વતે ઇમાનસે સોચ કરે કે ઇસવક્ત યે ગૈરઝરો રસમ કીસી મુજલીગ કસારસે અદા કરંગા તો વાજી ઓર લાઝીમ કામ જે મુજપર આપના આને વાલે હંય જયસા લડકા લડકીકી બલુગન કરીય હય ઓર ઉન્કી શાદીકા વક્ત નઝદીક હય ઉરકી તાખીરસે જે કુચ્છ કે ગુનાહ ઉન્કે સુદુર હોગા વો મેરે ઝીમે લીખ્યા જાએગા અયસે ખ્યાલસે તકલ્લુફત ઓર ૨૧ કુલ બહુ કામોસે રક જાવે ઓર આપને મુજલગકો સંબાલે તો અફઝલ વ આલા હય ઇસ્લીએ હર ઇબ્રાહિમ અવસત દરજે પર અઝઝી હય ન માએલ તાર કમી કે ઓર ન નરઝ ઝીવાદતી કે ચેહી આદન હમારે રહેદાર વ રાહતુમા (સ.) કી થી.

જાનના ગાહીએ હુઝુર અનવર (ન.) કી વાખને જીરફી નીકાલ કપસે દુધ ઓર હમમે' જે તકલ્લુફત ઓર કુતુબ ખરયા ઓર ઇસ ૧૬ જે કુચ્છ કે હો રહા હય ઉસપર બી નઝર કર લે' અબાલ હઝરત અયુબકર (૨૦) ઓર હઝરત ઉમર શાફક (૨૦) હુઝુરસે ઇસ દોલતે ઉઝમાકી દરખવાસ્ત કી આપને સીગરસિનીકા ઉંઝર ફરમા દીઆ. શીર હઝરત અલી (૨૦)ને આપને અફઝલ વ ખ્યાલકે ઇસતારસે ઓર ૧ હસ્તમે બાઝ રીતાયન હઝરત શયખે ૧ (૨૦) કે તરગીયસે શરમાતે હુવે ખુદ હાઝીર હોકર જપાની અર્ઝ કી યહાં આપ પર ફારન વહી નાઝીલ હુઇ ઓર આપને કયુદ કરલી યા ઇસે માલુમ હુવા કે મંગનીમે' યે તમામ બખેડે જે આજકલ રાએજ હંય સય લગો ઓર ખીલાફ સુન્ના હંય પણ જપાની જવાબ કાફી હય ઓર ઉસ વક્ત ઉમર હઝરત ફાતમા (૨૦) કી સાડે પદરા સાલકી ઓર હઝરત અલી (૨૦) કી ઇક્કસ ખરસકી થી ઇસે માલુમ હુવા કે ઇસ ઉમરકે બાદ તવક્કલ નીકાલમે' અઝઝા નહીં' ઓર ચેહી માલુમ હુવા કે દુલ્હા દુલ્હનકે ઉમરમે' તનાસીયબી મલહુઝ રખના સુનાસીય હય કયુંકે ઉને' ઉમરકા લેહાઝમી અઝઝા હય ઓર બેહતર યે હય કે દુલ્હા દુલ્હનસે ઉમરમે' ફીરકદર બાઝ હો હુઝુરને ૪૨માયા કે અપ અનવર જાએ ઓર અયુબકર (૨૦) વ ઉમર (૨૦) વ ઉસમાન (૨૦) વ તલહા (૨૦) વ ઝુબૈર (૨૦) ઓર એક જમાઅત અનસારકો ઘુલા લાએ ઇસે માલુમ હુવા કે નીકાલકી ગજલસમે' આપને ખાસ લોગોકો મદક કરના યાને 'ખુદાના કુચ્છ મુઝાએકા નહીં' ઓર હીકમત ઇસમે' યે હય કે નીકાલમે' એઅલા ૧ ઇઝતેહાર હો જાએ જંત કે મતલુમ હય. મગર ઇસ ઇજતેમાઅમે' શુલુ વ મુખાલેગા ન હો વક્તવર ખીલા તકલ્લુફ જે ચંદ આદમી

કરીય નહીંક કે હોં જમા હો જવે' એ સખ સાહેબ હાજીર હો મને એર આપને એક ખલીંગ ખુતખા પડકર ઇત્તખો કયુલ કરાયા. એર ચારસો મી કલ ચાંદી મહેર મુકરર હુવા જીરકી મીકદાર ઇસ વક્ત અગ્રેજી સીકકેસે બારા માશી કે રૂપચેસે ઢેરસો રૂપચે હોતે હંચ ઇસ્સેબી માલુમ હુવા કે મહેર લખ્યા ચોડા ઠેઠરાના ખીલાઈ સુન્નત હંચ પસ મહેર શાતમા (૨૦) કાફી હંચ એર મુજબે અગ્રહત હંચ. એર અગર દીસીકો વસઅત નહો તો ઇસ્સેબી કમ મુનાસીબ હંચ શીર આપને એક તખક ખુરમા લેકર બખેડ દીઆ શીર હુજુરને હજરત શાતમા (૨૦) કો હજરત ઉમ્મે અયમનકે હમરાહ હજરત અલી (૨૦) કે ધર ભેજ દીયા. સાહેબો યહાં સોચ કરો એ દોનું જહાનકી શાહઝાદીકી રૂપસત હંચ જીસ્મે' ન ધુમ ધામ હંચ ન મીયાના ન પાલખી ન હુજુરને હજરત અલી (૨૦) સે કીસી કીસમ કો ઇનઆમ કીસીકો દીલવાયા ન કુમ્યા આદરીકા ખાના કીયા. હમ લોગોંકોબી લાઝીમ હંચ કે આપને પેગમ્બર સરદાર દોજહાનકી પયરવી કરે' એર અપની ઇજઝતકો હુજુર કી સુન્નતસે બડકર ન સમજે' શીર હુજુર ખુતુર ઉતકે ધર તશરીફ લાએ એર હજરત શાતમા (૨૦) સે પાની મંગાયા વો એક પ્યાલે ચોખામે' પાની લાઇ' ઇસ્સેબી માલુમ હુવા કે નઇ દુલ્હનકો શરૂમે' ઇસ્કદર મુખાલેગા કરના કે ચલના શીરના અપને હાથસે કોઇ કામ કરના અયમ સમજા જાએ જેબી સુન્નતકે ખીલાઈ હંચ શીર હુજુરને અપના આખે હહને મુખારક ઉસ્મે' ડાલ દીયા એર હજરત શાતમા (૨૦) રા પ્રમાય કે ઇધર મુંહ કરો એર ઉકે સીને મુખારક એર સર મુખારક પર કહેરે પાની છીડકા એર દુઆ કી કે ઇલાહી ઇનકો ઇનકી ઓલાહકો શેતાન મરદુસે તેરી પનાહમે' દેતા હું શીર પ્રમાયા અય અલી ઇધર પુસ્ત કરો આપને ઉતકે સાચકી અયસાહી કીયા મગર પુસ્તકી તરફ પાની નહી છીડકા મુનાસીબ હંચ કે નીકાહકે પાઠ દુલ્હા દુલ્હનકો એક જગા જમા કરકે એ અમલ કીયા કરે' કે મુજબે બરકત હંચ હીંદુસ્તાનમે' અયસી ખુરી રસમ હંચ કે બાવજુદ નીકાહ હો જાનેકે બી દુલ્હા દુલ્હનમે' પરદા રેહતા હંચ શીર ઇસ્લાહ હુવા કે ખીસમીલ્લાહ બરકતકે સાચ ધરમે' જાઓ એર એક રીવાયતમે' હંચ કે નીકાહકે દીન હુજુર (સ.) પાઠઃપશ્ચા મુખારક હજરત અલી (૨૦) કે ધર તશરીફ લાએ એર એક બરતનમે' પાની લેકર ઉસમે' લોઆખ લાલા એર ફલ અઉઝો બે રખીલ ફલક એર નાસ પઢકર દુઆકી શીર હજરત અલી (૨૦) એર હજરત શાતમા (૨૦) કો અલતરતીય હુકમ ફરમાયા કે ઇસે પીએ' એર વજુ કર લે' શીર દોનું સાહેબોંકે હીએ દુઆએ તતલીર વ તાલીફ વ બરકત ઓલાહ ખુશ નસીબીકી પ્રમાએ એર ફરમાયા જાઓ આરામ કરો અગર હામાહકા ધર કરીય હો તો એ અમલબી કરના મુજબે બરકત હંચ એર જેહઝ હજરત સૈયદતુન્નીસાકા એ થા દો ચાદર યમાની જે સુરી કે તાર પર હોતી થી દો નીલાલી જીસ્મે' અલસીકી બાલ બરીથી દો બાજુ પાંદ ચાંડીકે એર એક કમત્રી ઓ એક તક્યા એર એક પપાલા એર એક ચકકી એક મશકીઝાએર પાની રખનેકાળ રતન યાને ઘડા એર બાજ રીવાયતમે' એક પશંગબી આયા હંચ એર હુજુરને કામ ઇસ્તરાંહ તકરીમ ફરમાયા કે બાહેરકા કામ હજરત અલી (૨૦) કે ઝીમે' એર ધરમે'કા કામ હજરત શાતમા (૨૦) કે ઝીમે' માલુમ નહીં હીંદુસ્તાનકી શરીફઝાદીયોંમે' ધરકે કારોબારસે કયું આરકી જાતી હંચ શીર હજરત અલી (૨૦) ને વલીમા કીયા એર વલીમેમે' એ સામાન થા જવ અન્ન સાચ સાચ નમ્બરી સેરમે' સાડે તીન સેર કરીય હોતા હંચ એર કુચ

પુરના કુચ્છ માલીકા પસ વલીમેકા મસનુન તરીકે ચેહી હય કે ખીલા તકલ્લુર વ ખીલા તકાખર ઇખતેસાર કે સાથ જરકદર મયસસર હો જાએ આપને ખાસ ભોગોંકા ખીલાએ ઇસ મુખારક નીકાહ કે બયાનસે ચે ન સમજના ચાહીએ કે દુલ્હનકો ધરસે ઝપાદા જહેઝ દેના ના જાએઝ યા મકરહ હય ફકત ચેહી સમજનાકે વકતપર જીતના મયસસર હો જાએ દેના જોહનર હય મગર ઇસ કારે ખેર દા રોકે રખના જોહઝકે તકલ્લુકાતકે વારસે સખત ગુનાહ હય પસ જનને સખ દોષ હંય મગર રસમમે' મગલુબ હંય.

બયત.

હમારા કામ કેહ દેના હય યારો

અબ આગે ચાહો તુમ માનો ન માનો.

ઇસ વકત ખુદાકે ફઝલસે આઠ કરોડ મુસલમાન હીન્દુસ્તાનમે' આપ્પાહ હંય લેકીન મુસલમાનોંકી બદલીસ્મતીસે અરસોસ હય કે ઉન્કે શેરુન્શાહ ઝોર સચ્ચે આકાકી સ્વાંહ ઉમરીસે ખેખબર હંય કે આપકે રોઝ મરરાકે કામ કયા ચે. ઝોર હમકો ચેલી માલુમ નહીં કે હમારે પેશવાને નીજતકે કુકામ કોન કુકાન્સે બતાએ હંય ઝોર હમારે ઇસ્લાહકે લીએ કયા કયા મુસીબતે' ઉદાષ હંય કે તેતીસ સાલકી લગાતાર કોશીસ કે બાહ દુન્યાકો ઇધરસે ઉધર કયું કર પલટ દાઆ ઝોર અખીરમે' આપને અપા વતન તર્કીયા ઝોર બડે દુખ હર્ફકે સાથ આપને સફર ઇખત્યાર કીયા ઝોર રાહમે' આપસે બહોતસે બરકાત જાહીર હુવે ઝોર બાહ પહોંચને મદીને મુનબરાકે દશ સાલ ઇકામ કરકે આપને વફાત પ્રમાઇ ઝોર ચે હીદાયતકા અરમા હમારે લીએ છોડ ગએ બસ હમારે લીએ ચેહી બડા વીરસા હય અગર લે સકે' ઇસ્લીએ આપ ફરમાને હંય કે જીપને મેરી હદીસોસે ચાલીસ હદીસે' યાહ કી મેરી ઉમ્મતકે ફાયદેકે લીએ તો ખુદાવંદે કરીમ ઉકાએગા દીન કયામતકે ઉરકો એક અખીર ઝોર સરદાર બનાકર ચે કીરકદર દોલત હય.

જનના ચાહીએ કે તોખાકા તરીકા જીરમે આઠમી ખુદાકે પાસ ઇજઝા પા સકતા હય અગર સોએ તો માલુમ હોગા હક દો કીસમકે હોને હંય હુકુકુલાહ વ હુકુકુલ ઇબદ અગર હુકુકુલાહમે' તકસીર હુઇ હય જયમ્મા કે બદંગીમે' નમાઝ આલા દરમેઆકી બદંગી હમ અગર ઇસ્કા તારીક હય તો વો અદા કરના ઝરૂરી હય. ઝોર અયસાહી રોઝા યા ઝકાત યા હજ ઇન સબકા પુરા કરના ઝરૂરી હય યા અયસી નીયત રખજે કે માલ મીલ જાએગા તો ગુઝરે હુવે માલકીબી ઝકાત પુરેપુરી અદા કર દુંગા ઝોર જબ અયસી પ્રાગત હાંસીલ હો જાએ તો સુરતી ન કરે ઝોર અગર ગુનાહકે કામમે પ્રસા હુવા હય તો સચ્ચી તોખા કે સાથ ઉંન ગુનાહોંસે બાઝ રહેવે ઝોર આબન્દકે લીએ અઝમ બીલ જઝમ કરે કે ફીર ઉન ગુનાહોંકી તરફ ન જાઉંગા ઝોર અદલાહ તઆલાસે મદદ માંગે ઝોર ઉસકી દરગાહમે' ગીરયા વ ઝારી કરે તોઃ દુન્શા અદલાહ તઆલા સારે ગુનાહોંકી બખ્શીશ હો જાએગી જીસ ગુનાહપર હદદેશર ઇન હોગી ઝોર અગર બન્દો કે હક હંય અગર વો અદા કરને લાયક હોં તો અદા કરદે યા ઉન્સે માફી કી દરખવાસ્ત કરે જયમ્માકે કરઝ થા ખેયાનત યા જુલમ ઝીયાદતી જાસાકે હાયસે યા ઝખાનસે યા ઝોર કીસી તરફ ઉન્કો રંજ પોંહયા હો તો માફ કરાલે અગર કીરી વજોહસે માફ

હી કરા સકે જયસાકે સાહેબે હકકા ઇન્તેકાલ હો ગયા હય તો ઇરગાહે ઇલાહીમે' ઉન્કે ઓર અપને લીએ મગફીરતકી દુઆ માંગે તો તઅબ્નુબ નહીં કે ઇંકલઆવા કયામતમે' ઉન ઇવેવાલોંકા રાઝી કરકે ઉન દોનુકા આપની રહમતમે' જગા દે અગર હક અદા કરનેકી કુદરત યા અસતગફારકી તાકત હો તો ઉરમે' સુસ્તી ન કરના ચાહીએ. ઓર જે અપને હક કીસી દુસરોંપર હોવે' ઓર વસુલ કરનેકી ઉમ્મીદ હો તો ઉન્સે નમીસે વસુલ કરે. ઓર છુસ્કી ઉમ્મીદ ન હો યા વસુલ કરનેકે લાયક ન હોં જયસા ગીબત વગયરા. અગરચે કયામતમે' અપનેકો ઉસ્કે બદલેમે' ઉન્કી નેકીએ' મીઠનેવાલી હોં તોબી માફ કરનેમે' બહોત ખુશી હય. ઇસ્લીએ સાફ અપને હકસે ઇરશુઝર કરના બેહ-તર હય ખુસુસન અયસે હાલમે' કે જબ વો ઉઝર ઓર માઅઝરત કરતા હો પસ બખ્શ દેનેમે' જે લીઝઝત હય વો બદલેમે' નહીં.

જનના ચાહીએ કે મૈયતોંકા કીસ તોરસે સવાબ પહોંચ સકતા હય. મૈયતકી હાલત માનીન્દ હુબનેવાલેકી હય જે ઉપરવાલોંસે કુચ્છ સહારા ચાહતા હય અયસાહી મૈયતબી અપને અઝીઝોંસે કુચ્છ સવાબકી ઉમ્મેદ રખતા હય ઓર ખ્વાબમે' મૈયત ઝીન્દોંસે કુચ્છ કુચ્છ તલબબી કરતે હં. જયસાકે અબુમહર સેદલાનીને કહા હય કે હઝરત (સં) કો મેને ખ્વાબમે' દેખા એક ગીરોહ દુરવેશોંકા યાને સુશીયાં આપકે સાથ બેઠે દે દો રીરસ્ને આસમાનસે ઉતરે એકકે હાથમે' આફતાયા થા ઓર દુસરેકે હાથમે' તશ્ન. હુઝર (સં) ઓર વો દુરવેશોં હાથ ધોએ મેરે સામનેબી રખે તા ઇસ્ત પાક કંઝે કીસીને બોલા ઇસ્કે હાથપર પાની મત ડાલ વો ઇંસ જમાઅતકા નહીં હય. તબ મેને હઝરત (સં) સે અર્ઝ કી યા રસુલીલ્લાહ (સં) આપ ફરમાએ હો જે કોઇ એક કોમકો દોસ્ત રખેગા ઉનમે' હાબલ હોગા ઓર મે' દુરવેશોંકા દોસ્ત રખતા હું. હઝરત (સં) ઉસ શીરસ્નેકો હુકમ કીએ ઇસકા હાથ ધુલા યેબી ઇસી ગીરોહમે' દાખીલ હય. ઓર ઇબને અબ્માસ (૨૦) ફરમાતે હં. કે એક દીન હઝરત ઇમામહુસેન (૨૦)કી શહાદતકે આગે નીંદસે ઉઠકર (ઇન્જા લીલ્લાહે વ ઇન્ના ઇલયહે રાન્જેઉન) મે' પડને લગા. લોગ પુછને લગે કયા હાદેસા હુવા ? બોલા ઇમામહુસેન (૨૦) કો દુસ્મનોંને માર ડાલા યાને શહીદ કીયા. પુછે તુજે કયસા માલુમ હુવા. બોલા હઝરત (સં) કો મેને ખ્વાબમે' દેખા આપકે સાથ એક શીશા થા લહુ બરા હુવા. હુઝર (સં) મુજે ફરમાને લગે તુને દેખા કે મેરી ઉમ્મનકે લોગ મેરે સાથ કયા સુલુક કીયે હં. મેરે ફરઝન્દ દીલબન્દકો નાહક માર ડાલે ચે ઉસ્કા ઓર ઉસ્કે રશી-કોંકા ખુન હય. હક તઆલાકે પાસ ઘાઘ ખ્વાહીકે વારતે જતાહું. ચૌબીસ દીનકે બાદ હઝરત ઇમામહુસેન (૨૦)કી શહાદતકી ખબર આઇ ઓર મનસુર ઇબને ઇસમાઈલને કહા હય કે અબ્દુલ્લાહ બઝઝાઝકો મેને ખ્વાબમે' દેખા ઓર પુછા કે હક તઆલાને તોરે સાથ કયા કીયા. બોલા હરએક ગુનાહ ઇસ્કા ઇકરાર મેને કીયા બખ્શ દીયા. એક ગુનાહકે બાબમે' મુજે ઇકરાર કરનેસે શરમ આઇ. મુજે પસીનેમે' ખલા કીયા, હતા કે મેરે મુંહકા ગોસ્ત સારા ગીર ગયા મેને પુછા કે વા કયા ગુનાહ થા બોલા કીરી ખુબસુરત ગુના-મકો મેને નઝર શાહવતસે દેખા. ઇસ બયાનસે માલુમ હુવા કે મધ્યતકે અહેવાલ ઝીન્દોંકા ગાહે માહે બતાએ જાતે હં. રબ યા રાહત હરબ મરાતીબ ઉન્કા અહવાલ દીખાવ જાતા હય ઓર હદીસ શરીફમે'બી આયા હય કે દો જનવરોંકા કાફરકી ગોરમે' જોજતે

હં'ય વો દોનું બેહરે ઝોર અંધે દોનુંકે હાથમે' લોહોકા ગુર્જી રહેગા ઉસકા સર ઇતના બડા જયસા એક ઢોલ જીરમે' જાંટકા પાની પીલાતે હં'ય. વો જનવર ક્યામત તક કાફીરકો ઉસ ગુર્જસે મારતે હં'ય ન આંખ હય જીરમે' ઉરકો ઘેખંકર રહમ કરે ઝોર ન કાન હં'ય જીરમે' ઉસકો ફરીયાદ સુને. આએશા (૨૦)ને કહા હય કે હજરત (સં) ફરમાએ કબર હરએક મધયતકો દબાતી હય અગર કોઇ બન્દા ઇસ જખતેસે બચતા તો સઆદ ઇખતે મઆઝ બચતા. અનસ (૨૦)ને કહા હય કે એનખ (૨૦) હજરત (સં)કો બેટી વફાત પાછ ઉસ ખીખીકો આપ ગોરમે' ઉતારે આપકા ચેહરા નેહાયત મુતબય્યર હુવા ઝોર જખ બાહેર નીકલે આપકા મીઝાજ બહાલ હુવા હમ ખુષે યા રસુલીલ્લાહ (મં) ઉરકો સખખ કયા થા. ફરમાને લગે કબરકે જખતે ઝોર અઝાબકો મેને યાદ કીયા મુજે ખબર દી ગઇ કે એનખ (૨૦) પર આસાન કીયે હં'ય. બાવજુહ ઉરકો ગોર ઉરકો ઇતના દબાઇ કે ઉરકો આવાઝ સખ જનવર સુનતે હં'ય. ઇસ તમામ અહવાલસે માલુમ હુવા કે મુરદોંકા હાલ ખુઝગીને દીન ખવાબમે' દેખે હં'ય કયું કેઃઝીનદોંકા મુરદોંકા હાલ દર્શ ખાતીનસે માલુમ હોતા હય બેદારીમે' હવાસ ઝાહીરસે ઇરકા માલુમ કરના મુમકીન નહીં. કયુંકે મુરદે અયસે આલમમે' ગએ હં'ય કે સારે હવાસકો ઉનકા હાલ માલુમ કરનેકી તાકત નહીં. બલકે આલમમે' એક ખાસીયત હય જીરમે' આલમ બકાકે મુસાફરોંકો દેખ સકતા હય લેખીન હવાસ ઝાહીરી ઝોર મશગમે' દુન્યાકે સખખસે વો ખાસીઅત ખખરી રેહતી હય. જખ નીંદ કે સખખસે અશગાલ દુન્યાસે છુટતા હય મુરદોંકે માનીન્દ હો જાતા હય. ઝોર ઉનકા અહવાલ ઉરકો મકસુદ હોતા હય ઝોર ઇસી ખાસીઅતકે સખખસે મુરદોંકા હમારી ખબર હોતી હય કે વો હમારે નેક આમાલોંસે શાદ ઝોર ગુનાહોંસે ગમગીન હોતે હં'ય ચે ખાત અહાદીસ સહીહાસે સાખીન હય. ઝોર હકીકત ચે હય કે હમારી ખબર ઉનકો ઝોર ઉનકી ખબર હમકો લોહ મહપુઝકે વાસતેસે હોતી હય કયુંકે હમારા ઝોર ઉનકા હાલ લોહ મહપુઝમે' લીખ્યા હય જખ આદમીંકે દીલકો લોહ મહપુઝકે સાથ એક નીસખત પેદા હો તો ખવાબમે' મુરદોંકા હાલ લોહ મહપુઝસે પેદા કરતા હય ઝોર જખ મુરદે સાહેબ નીસખત હોં તો હમારો અહવાલ માલુમ કરતે હં'ય. ઝોર લોહ મહપુઝકી મીસાલ એક આઇનેકીસી હય જીરમે' સખ અશયાકો સુરત જલ વગર હય. આદમીકી રૂહબી આઇને કીસી હય ઝોર મુરદેકી રૂહબી અયસી હય પસ જયસા એક આઇનેમે' દુસરે આઇનેકા અકસ પડતા હય. ઇસી તરેહ લોહ મહપુઝપર લીખી હુઇ ખાત હમારે ઝોર મુરદોંકે ફરમાન જલવગર હોતી હય. યહાં એક સોચકા મુકામ ચે હય કે લોહ મહપુઝ કયા ચીઝ હય. ઇરકે જવાબમે' કહા ગયા હય કે અયસા ખ્યાલ મત કર કે લોહ મહપુઝ એક જીસમ હય ! મુરખ્યા લકડી યા બાંસ યા. ઝોર કીસી ચીઝકા જો ઝાહીરકી આંખસે ઉસે દેખ સકે ઝોર વો અહવાલ જો ઉરમે' લીખ્યા હો પડ સકે પર અગર તું ઉરકી મીસાલ માલુમ કરના ચાહતા હય તો અપને ખાતનસે હુંદકેહક તઆલા તુજમે' સારે મખલુકાતકા નમુના બતાયા હય તા ઇસ સખખસે તું સારે કાએનાતકો માલુમ કર સકે પર તું ખુદ અપનેસે બેખબર હય દુસરેકો કીસતરાંહ પેહચાનેગા. વો લોહ મહપુઝકા નમુના કારીકો દીમાગ હય. જીરમે' સારા કુરઆન અજબર હો ગયા ઉરમે' લીખ્યા હુવા હય કુરઆનકો ઝોર ઉંકે હર વ સુતુરકો દેખતા હય. ઝોર અગર કોઇ શખ્સ ઉરકે દીમાગકો રેઝા રેઝા કરકે અશમે' ઝાહીરસે ઉરમે' નીગાહ કરે કુરઆન ઉસે કહીં નઝર ન આવેગા

ઐર નવીસ્તાબી દેખા ન જાયગા પસ લોહમહકુઝમે' ઇસ તોરસે ચીઝે લીખખી હુધ હંય કયુંકે અજ્ઞયા ખીલા નેહાયત ઉરમે' મન કુશ હય ઐર અશ્મકી બચારત મુતનાહી હય ઐર નામુતનાહીકા મુતનાહીમે' નકશ મહસુસસે લીખના મુમકીન નહી પસ ઉરકા મુંહ ઐર ઉરકી તખતી ઐર ઉસકા હાય ઇન સખમે' કોઈ એક તેરે કોઈ અઝકાસા નહી' જયસાકે વોબી તુઝસે શખીહા નહી' બલકે યહોં અપસી ખાત હય ધરકા જો કુચ્છ હો સામાન માલીકસે હય મુશાબા ઇસ ગુરતગોસે મકસદ યે હય કે મુરદોંકો હમારે હાલકી ઐર હમકો ઉનકી ખબર હોની મહાલ મત સગજ જયસા તું ખવાખ દેખા કરતા હય. ઐર મુરદોંકો ખવાખમે' અચ્છે યા ખુરે અહવાલસે દેખના ઇસ ખાતકી હલીલ હય કે વો જીતે હંય. રાહતમે' યા અઝાખમે' ઐર દુન્યાસે જો ગુઝરે નીસ્ત નહી' હુવે ઐર મરે નહી' ચુનાચે હક તઆલાને કહા હય (યાને ન ખયાલ કર ઉન લોગોંકે લીએ જો હમારે રાહમે' મારે ગએ હંય કે વો મહમત હંય બલકે વો ઝીન્દા હય અપને રખકે પાસ ખાતે પીતે હંય ખુશ હંય ઉસ ચીઝસે જો અલ્લાહને ઉનકો દીયા હય અપને ફઝલસે) ઇરસે સાફ ઝાહીર હય કે બાદ મરનેકે મુરદોંકી ઝીન્દગી રંજ યા રાહતમે' બાકી હય ઐર હમ ઉનકી મદદ આમાલે ખેરસે દર સકતે હંય જયમ્ના કે હદીસ શરીફમે' વારીદ હય. (કે જખ ઇનસાન મર જતા હય તો ઉરકે આમાલ સખ બંદ હો જાતે હય મગર તીન કામ બાકી રહેતે હંય. એક સદકે જરીયા કે જરકા સવાખ જરી રહે જયસા મસજીદ બનાના મુસાશીર ખાના યા મદરેસા યા યતીમખાના યા મેહ-માન સરાએ યા કુવા ખુદવાના જરકી હાજત હો જખતક ઇનસે લોગ ફાયદા ઉઠાતે હય અરાખર સવાખ પોહોંચતા રહેતા હય. દુસરા દલ્મ નફા દેનેવાલા જરસે લોગ નફા ઉઠાવે ખવાહ ખુદ અપની તસનીફ સે યા દુસરેસે તસનીફ કરાવે દોનુંકા સવાખ અરાખર હય ઐર તીસરા લડકા નેક બપ્ત કે અપને માં બાપકે લીએ ઉરકી દુઆકા અસર પોહચતા હય યે સખ બાકીયાત સાલેહાત હય) કુરઆન પાકમે' ઇરશાદ હય તરજુમ્મા (માલ ઐર ખેટ રોતક હંય દુન્યા કે જીતે ઐર રહેનેવાલી નેકીઓપર ખેહતર હય. તેરે રખકે યહોં બલ્લા ઐર ખેહતર હય. તવફા સુ. કાશ ૩. ૬ હ. સ.) યહોં રહેનેવાલી નેકીયાં ઉસ માલ ઐર ઝોલાહકો કહા જરસે દીનકી ખીઝમત હો ઐર આખેરનકે કામ બને' ઐર જીસ માલસે યહોં ઐર વહોં દોનું જગા શાયદા પહોંચે.

અખ મે' ઇસ રીસાલેકે ખાતમેપર દુઆ કરતા હું તમામ મુસલમાનોંકે લીએ કે ખુદા તઆલા ઉનકો આમાલે ખેરકી તોફીક દે. ઐર ખુસુસન ઉન લોગોંકે માલમે' ખરકત દે કે જીન કોમી લોગોંને ઇસ રીસાલેકી તસનીફમે' મદદ દી હય માલસે ઐર કોઝીસસે ઐર આખન્દાબી ઇસ રીસાલેકો જરી રખનેમે' ખુદાએ તઆલા ઉનકી હીમ્મતકો તરકી પર રખે ખે કરમેહો વ ફઝલેહી ઐર જીન લોગોંકા અપને મહમતોંકા સવાખ રસાનીકા શોક હો તો ઉનકે લીએ યે એક આસાન તરીકા હય કે એક હઝાર રીસાલે હીદાયતકે યા ઉરસે કમ ઝાપદ મુસલમાનોંકા તકસીમ કર દે' જખતક ઇરકા વરક વરક બાકી રહેગા સવાખ પહોંચતા રહેગા. અગર કીસી મરીઝકે લીએ મન્નત માની જાવે કે અચ્છા હોનેપર એક હઝાર યા કમ ઝાપદ રીસાલે હીદાયતકે મુસલમાનોંકા તકસીમ કરૂંગા તોબી ખેહતર હય યે ખાત આમ શહમ હય જયમા કે રોટી કપડા પેસા વગેરા તકસીમ કીયા જીતા હય ઉસકા સવાખ જખતક ઉરસે શાયદા લેતે હંય ઐર યે ખાત અહીર હય કે પેસા રોટી ખરસોં તક નહી' રહેતા જહોં ખરચ કીયા હો મુકા ઐર હીદાયતકી તસનીફ

શાહીદ સેંકડો ખરસ રેહ જાએ જોર શાહીદ નસલ બાદ નસલ ઉરકા અસર રહે તો યે તકસીમ બેહતર ઠેઠરી જોર ધરકા સવાખબી બેહદ ઠેરા.

ઇસ રીસાલેકે પડનેવાલોસે અર્જ હય કે દરમે કહીં લુલચુક નઝર આવે તો નઝર કરમસે દુસ્તીકે સાથ પડ લેં યે બન્દા સરસે તા પા ખતા વાર હય. અજા દુઆ કરતા હું કે ખુદાવદે કરીમ સજા મુસલમાનોંકા તોરીક હીદાયતકી ખતા કરે. જોર તમામ મુસલમાનોંકા ખાતેમા સાથ ઇસ કલમે કે હે. (અશહદો અન લા ઇલાહા ઇલલાહો વ અશહદો અન્ના મોહમ્મદન અબ્દોહુ વ રસુલોહુ) વ સલ્લાહો તઆલા અલા ખયરે ખલકેહી વ સૈયદના મોહમ્મદીં વ આલેહી વ અસહાબેહી અજઘન બે રહમતેકા યા અરહમર રાહેમીન.

યે હીકમતકી ખાતેં યાદ રખનેકે કાખીલ હંય.

૧) નેકોંકી નેકી આખર કાર ઝરર બદોંકા નાદીમ કરેગી નેકોંકા ચાહીએ કે બદોંકે તાનાઝતી યા બદ સુલુકીયોસે તંગ આકર અપની રાહ ન છોડેં.

૨) સદાકત જોર અસલીયતકો ઇતના દખલ હય કે તસન્નોયા ખનાવટકે વક્ત અકસર આવગુદ બડી જોહતીયાતકે બી અસલી ખાત ઝખાનપર આ જાતી હય શીર કયું હમ અસલીયત જોર હકકો છોડકર ગુડે કે લીએ તરેહ તરેહકે જોર ગુલ ખનાતે હંય.

૩) બેહુદા જોર ૧૬૬ મઝાક રહેકે પાકીઝા બેહરોંકા સત્યાનાસ કરતા હય જોર કલામકો શાયરતા વ મહઝમ મજલસકે કાખીલ નહીં છોડતા બે બેહકાને વાલોંકે કેહનેમેં આકર બે સોચે સમજે નાહક શાયદેકા ખુન કર બેડે વેા બડા નાદાન હય.

૪) યે ગુલદસ્તા બે તરે હાયમેં હય વેા કલી હય શરીઅતકે બાગકી જીરકો ગુલદસ્તા કેહતે હય ઉરપર પુરા ગૌર ન કરનેકી વજેહસે અચ્છે ફહમીદા લોગોંસેબી ફરામેશી હોતી હય દસ્લીએ કેહનેસે પેહલે સોચના બેહતર હય.

૫) તુમ દોસ્ત યા હઝાર હેા તોભી કીસીકી અમાનતમેં ખ્યાનતકા બાઝ ન રખ્ખો મોહબ્બતકી આગ બડક બડક કર અપના અસર વ ઇઝહાર કરતી હય લેકીન બે મોઢા કબી ન ખુલને દેા.

૬) બે નાસેહ મુશકરીકી નહીં માનતા વેા ઇસ ખાતકા લાયક હય કે તાઝીયાને અઝલી ઉરકી ખયર લેં.

૭) બે ખુદા જયમે રહીમ કરીમ મહેરબાન દોસ્ત હકીકીસે ફીરકર જોરોંકે પાસ બટકતા ફીરે ઉરસે અજામ બ ખૈરકી ઉમ્મીદ અયસ હય.

૮) બે ઉસ કાદર મુતલકકી બડી તાકતકી હીમાયતમેં આ જાએગા ઉરપર ખ્યાદ બ જાહેર કયસીહી મુસીબતેં કયું ન પડેં લેકીન ઉરકો નુકશાન નહીં પોંહચ સકતા ચાહે તગામ સહારે જાતે રહેં ફકત એક વેા સાથ હય તો સજા કુચ્છ હય.

૯) બે દસ્તીમેં સાદા તોરપર ખાત દરયાશત નહીં કેરતા બલકે હર ખાતમેં ટેડાહી રેહતા હય વેા ઝરર કહીં ન કહીં મુંહકી ખાયગા.

૧૦) બે તુમહારા રાઝ માલુમ કરનેકે લીએ બે ખુન્યાદ બેહતાન ખનાતા હય યા ઉપર ડરે પકડતા હય ચાહીએ કે તુમબી ઉસીકી તરેહસે ખતા લગનેહી ન દેા જોર બે જોટી જોટી નકીયાંબી કરતા રેહતા હય વેા અપને લીએ બેહતરીકી ઉમ્મીદ રખ સકતા હય મગર બે નેકીસે ખીલકુલ બે બેહરા હય ઉરસે સીવાય ઇદગારકે જોર કાહેકી ઉમ્મીદ હેા સકતી ફય. વ આખેરો દાવાના અનીલ હમ્દો લીલ્લાહે રખ્ખીલ આલમીન મુનશા અખદુલકદર ખીન તુરમાહમદ(વાએઝ) હે. આખનગરીમાહદલા મુખઈ

